Антоніна Заїка
Світлана Тарнавська

МАТЕМАТИКА

1

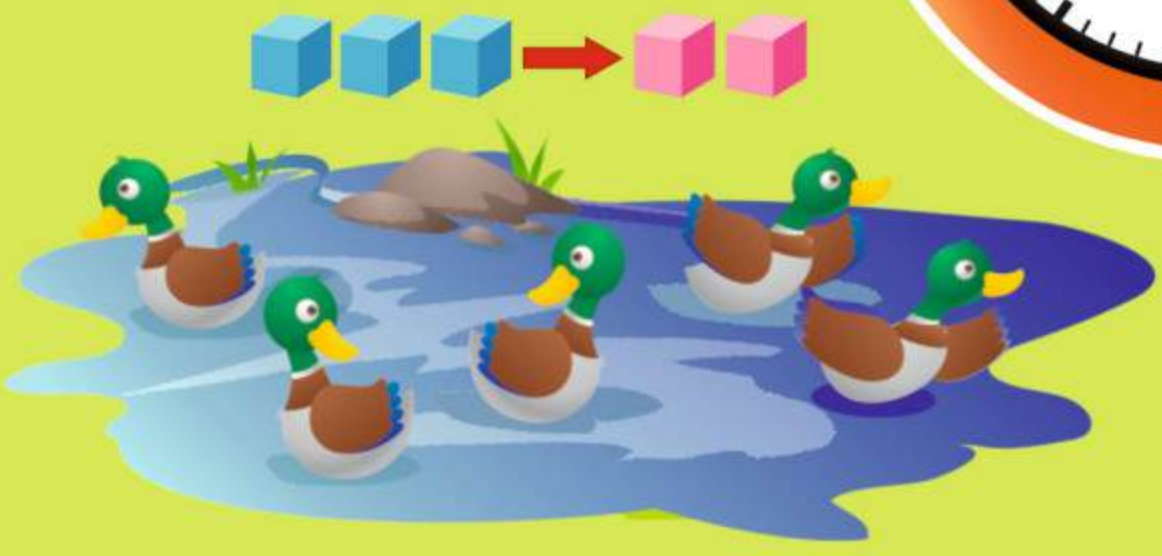

Видавництво «Підручники і посібники»

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

1 < 2

2 > 1

сума

4 + 2 = 6

доданок доданок сума

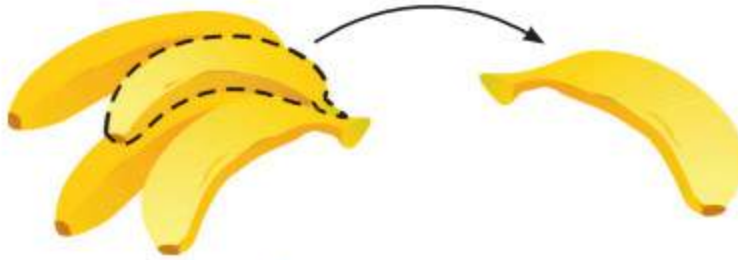

різниця

6 – 2 = 4

зменшуване від'ємник різниця

Антоніна Заїка, Світлана Тарнавська

МАТЕМАТИКА

Підручник для 1 класу закладів загальної середньої освіти

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України

Тернопіль
Видавництво «Підручники і посібники»
2025

УДК 51(075.2)
З-17

Підручник розроблено відповідно до Типової освітньої програми колективу авторів під керівництвом Р. Б. Шияна

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України
(*наказ МОН України від 07.01.2025 р. № 22*)

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

— висновки і поради від Мудрика

— цікаві завдання для допитливих

— тренувальні вправи від Бджілки-трудівниці

Інтерактивний електронний додаток

Заїка А.
З-17 Математика : підруч. для 1-го класу закл. загал. серед. освіти / А. Заїка, С. Тарнавська. — Тернопіль : Підручники і посібники, 2025. — 144 с.
ISBN 978-966-07-3282-7

УДК 51(075.2)

ISBN 978-966-07-3282-7

ОЗНАКИ ТА ВЛАСТИВОСТІ ПРЕДМЕТІВ ОБ'ЄКТИ НАВКОЛИШНЬОГО СВІТУ. ЛІЧБА

Що зображено на малюнку? Яка наша школа?

Скільки? Які предмети ти візьмеш для навчання?

Скільки? Прочитай число предметів.

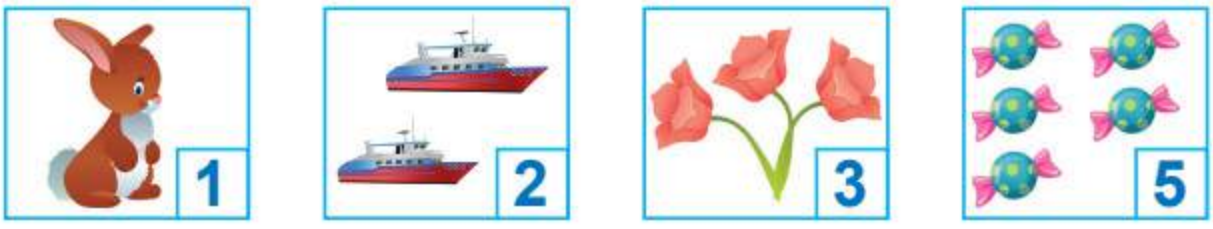

Розкажи, які на дотик об'єкти.

ОЗНАКИ ТА ВЛАСТИВОСТІ ПРЕДМЕТІВ

Що зображено на малюнку? Який наш клас?

Скільки іграшок? Чи є серед них схожі? Розкажи про них. Які іграшки є в тебе?

Для чого потрібен кожен з цих предметів? Якими предметами ти користуєшся?

Назви́ відомі тобі букви й цифри.

А М О У Т С

7 5 1 8 4

СПІЛЬНІ Й ВІДМІННІ ОЗНАКИ

Чому так об'єднано? Що спільного в кожній групі? Що відмінного? Які твої іграшки мають такі форми?

Чим схожі? Чим відрізняються? Поділи на дві групи. Розклади на дві групи предмети, що є в тебе на парті.

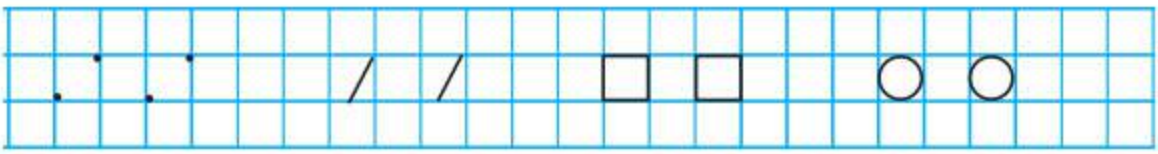

Порівняй групи фігур. Чим вони схожі? Чим відрізняються? Склади з них пари.

Порівняй пари малюнків.

РОЗМІЩЕННЯ ПРЕДМЕТІВ
БІЛЬШИЙ. МЕНШИЙ

Розкажи. Використай слова *під, над, на, попереду, позаду, поруч.* Які предмети є на столі в тебе?

Який м'яч найбільший? Найменший? Скільки м'ячів, більших від синього? Менших від жовтого? Намалюй стільки кружечків, скільки всіх м'ячів.

Чи все правильно?

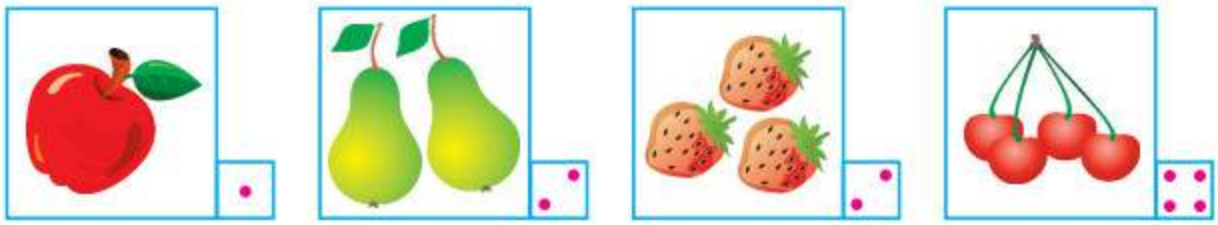

Пограйтеся в парі. Склади з розрізної азбуки відомі тобі слова. А той, хто грає разом із тобою, нехай полічить букви в них. Поміняйтесь ролями.

РОЗМІЩЕННЯ ПРЕДМЕТІВ. ДОВШИЙ. КОРОТШИЙ

Що вгорі, унизу? Що по центру? Хто на підлозі?

Назви́ всі предмети на столі, крім блюдечок.
Назви́ хоча б один предмет жовтого кольору.

Скільки клітинок у кожному рядку? Який рядок найдовший? Чи є однакові? Які?

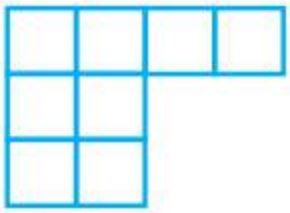

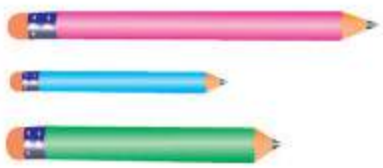

Який олівець розміщений між двома іншими?

Пограйтеся в парі. Виклади кілька іграшок, кружечків, трикутників, паличок тощо. А той, хто грає разом із тобою, нехай полічить. Потім поміняйтесь ролями.

РОЗМІЩЕННЯ ПРЕДМЕТІВ. ВИЩИЙ, НИЖЧИЙ

Який зі стовпчиків найвищий; найнижчий?
Скільки червоних клітинок?

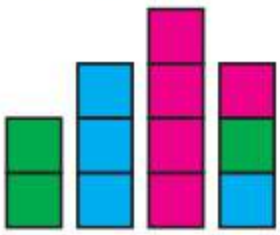

Скільки м'ячів ліворуч? Праворуч? Які вони? Згрупуй їх за розміром. Яких м'ячів більше?

Що вище? Що нижче? Що на підлозі?

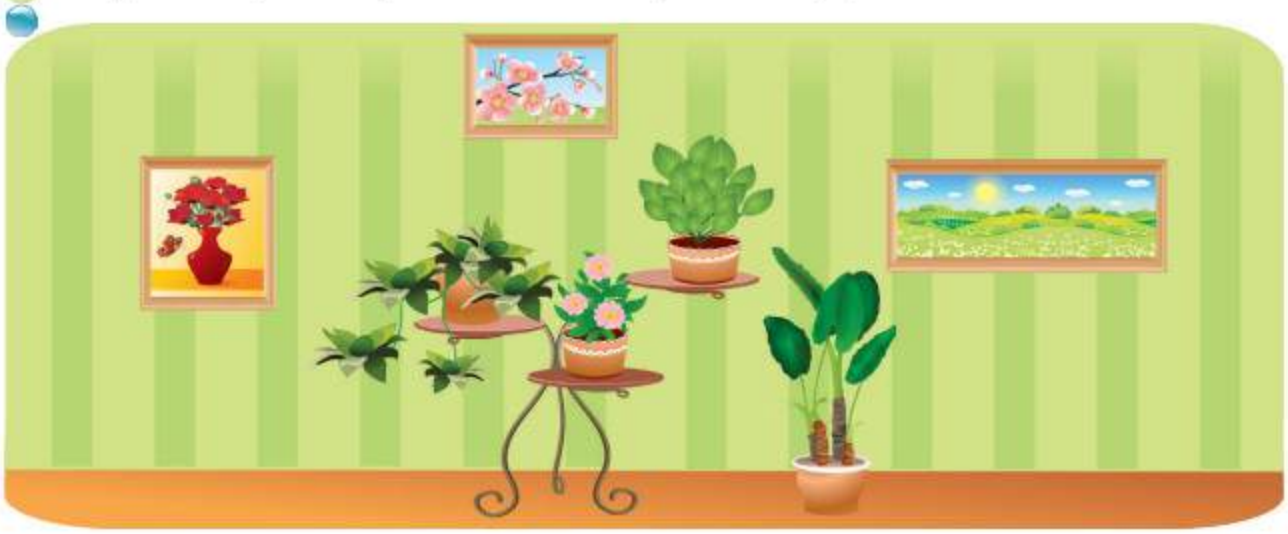

Розгляньте предмети в класі. Де вони розміщені?

Пограйтеся в парі. Один гравець кладе на парту підручник. Інший гравець має покласти праворуч від нього олівець, а ліворуч — зошит або інші предмети. Потім гравці міняються ролями.

НАПРЯМ РУХУ. ТОВСТИЙ. ТОНКИЙ. ЛІЧБА

Полічи зліва направо, справа наліво. Порівняй.

Куди рухається людина з парашутом? Ракета? Полічи листочки згори вниз і знизу вгору. Порівняй. Скільки листочків розміщено нижче від кленового?

У якого гриба найтовща ніжка? Стовбур якого дерева товстий? Тонкий? Яке дерево нижче? Скільки предметів на малюнку?

Скільки кульок було? Скільки залишилося? Яка з цілих кульок друга? Чи може вона бути третьою?

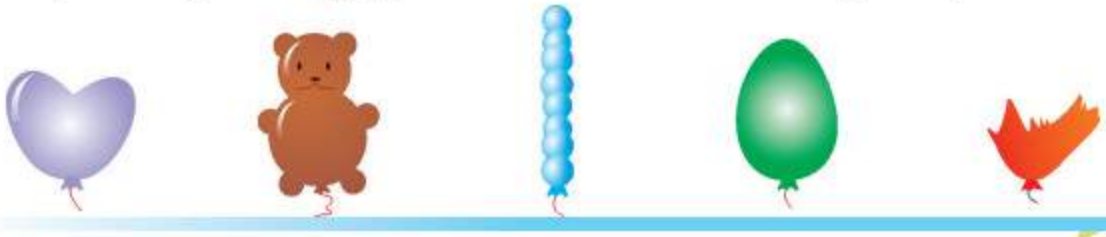

Скільки точок? Якого кольору лінії? Які серед них прямі? Скільки їх? Зобрази в зошиті 2 криві, 2 прямі.

Що таке промінь? Відрізок? Чому їх так названо?

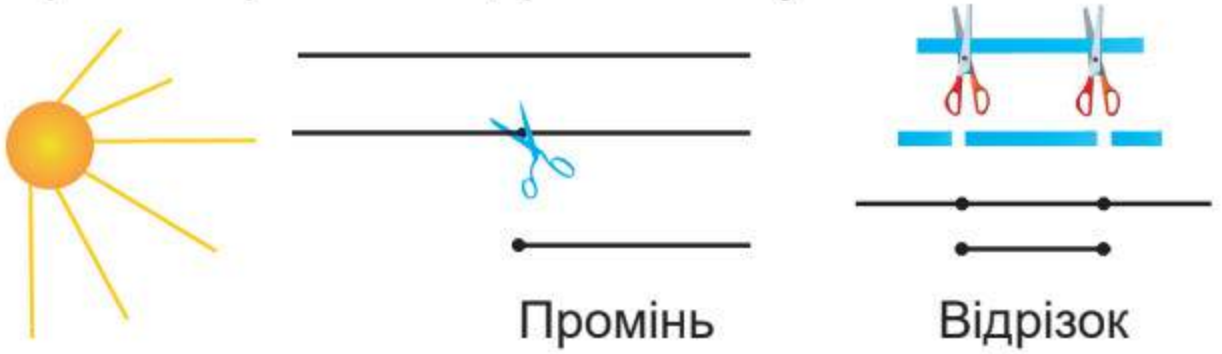

Поясни, як зображують відрізок. Зобрази промінь.

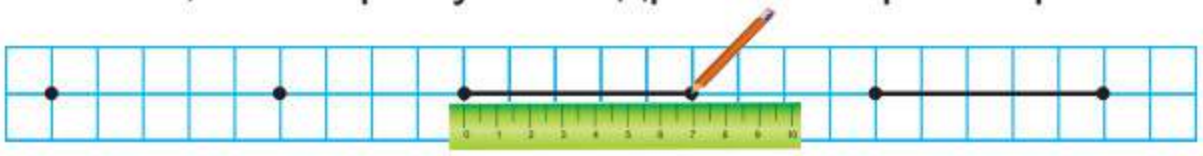

Добери до кожного сліду слово: точка, пряма, крива, ламана. Опиши ситуації.

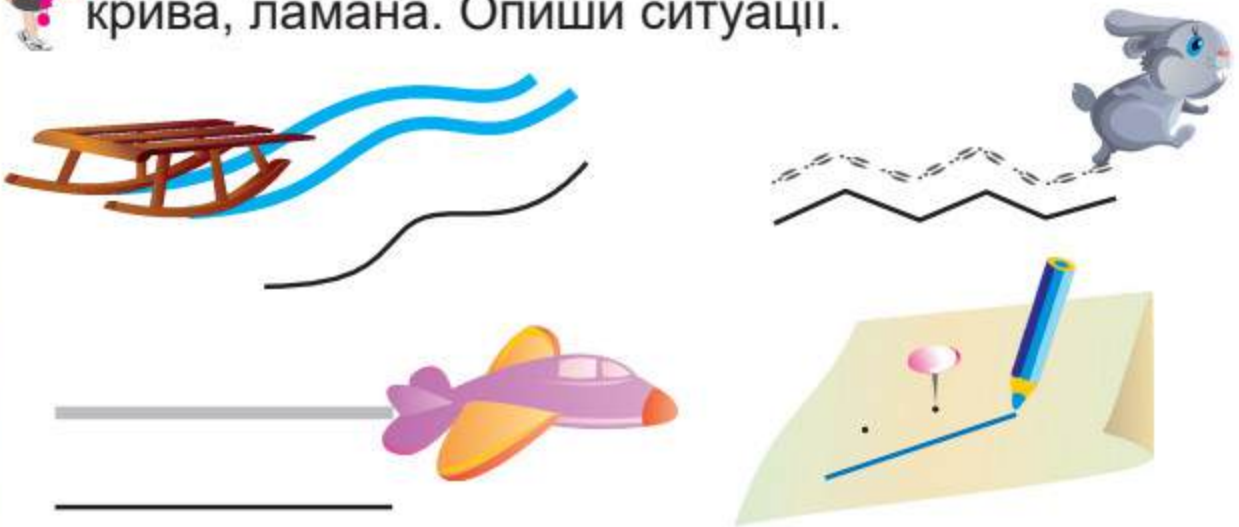

ОДНАКОВО. БІЛЬШЕ. МЕНШЕ

Як дізнатися, чого більше: кубиків чи кульок; трикутників чи кругів; кубиків чи брусків?

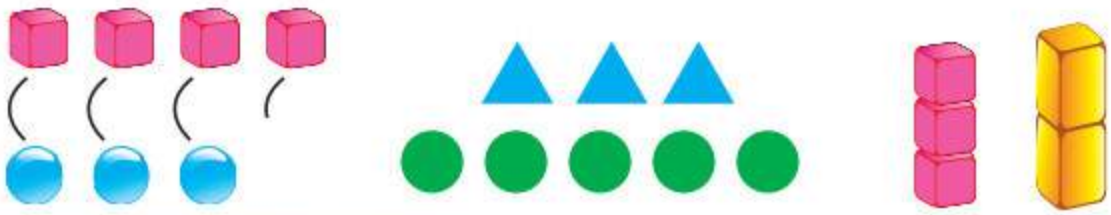

Чи однакова кількість кошенят і цуценят? Скільки їх?

Чи правильно позначено відрізками кількість самоскидів? Легкових автомобілів?

Скільки смужок паперу? Які вони? Скільки відрізків? Який відрізок найкоротший? Найдовший?

На тарілці лежало чотири яблука. Одне розрізали. Скільки яблук на тарілці?

БАГАТО. МАЛО. КІЛЬКА

Скільки іграшок у коробці? Скільки біля коробки? Назви́ кілька своїх іграшок.

Доповни речення.

Квітів на галявині _____. Сонце на небі _____. Хмаринок _____.

Сформулюй декілька запитань зі словом «скільки».

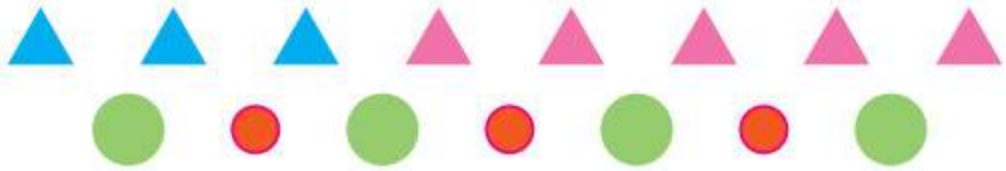

Пограйтеся в парі. Складіть будиночок або інший предмет з деталей конструктора. Назвіть і полічіть деталі. Яких деталей багато? Мало? Яких деталей по одній?

Полічи кружечки. Скільки їх? Яких вони кольорів?

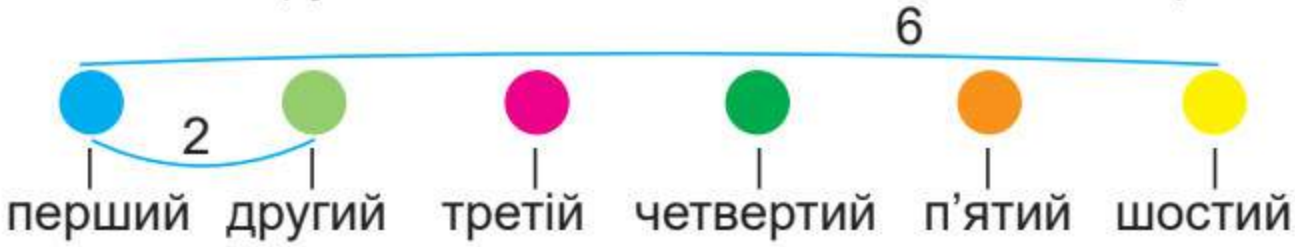

Зрозумій! Цифра — знак, а число — це кількість.

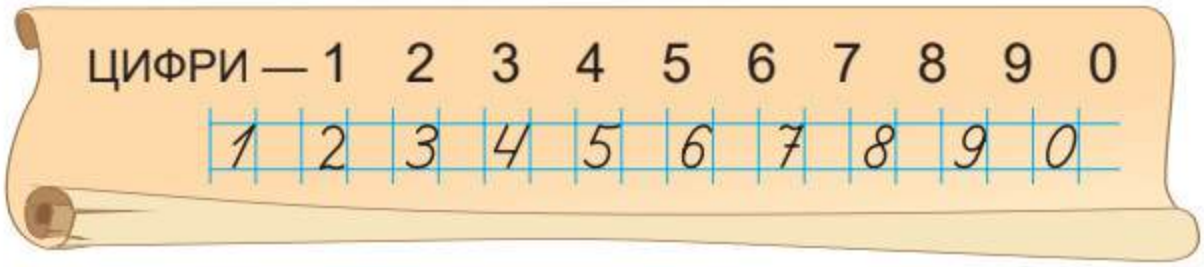

Назви́ всі числа від 1 до 10, від 5 до 1, від 10 до 1.

Скільки предметів у рамці? Скільки поза нею?

Хто полічив правильно? Чому?

ЗАВДАННЯ БДЖІЛКИ-ТРУДІВНИЦІ

- Скільки тварин на малюнку? Скільки серед них птахів? Скільки птахів на деревах? Під деревом? Над деревом? Яка пташка сидить на дереві вище від усіх? Нижче від сови? Де сидять горобці?

- Більше білочок чи горішків? Чому?

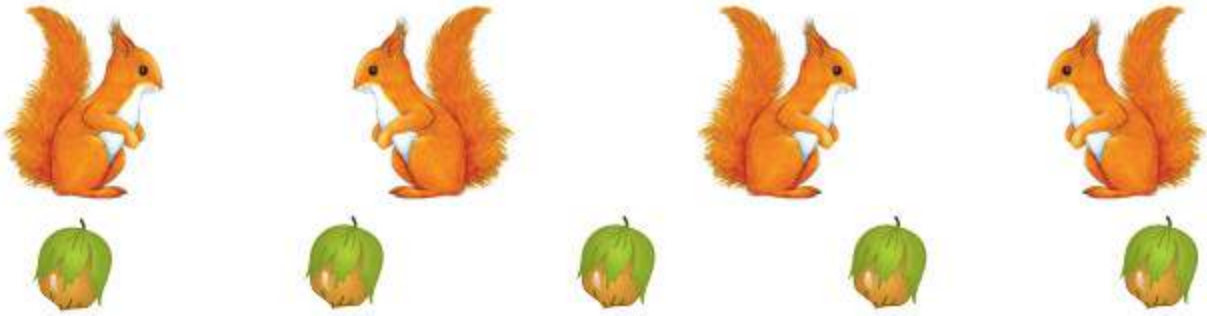

Пограйтеся в парі. Виклади на парті 5 кружечків і 4 трикутники. Запропонуй сусідові/сусідці за партою викласти їх більше/менше. Потім поміняйтесь ролями.

ЗАВДАННЯ БДЖІЛКИ-ТРУДІВНИЦІ

Хто де розміщений? Полічи.

Скільки кісточок не вистачає?

Про що можна сказати «однаково», «більше», «менше»?

Скільки вагонів; пасажирів? Скільки паровозів? Хто буде в першому вагоні, якщо потяг тягтиме зелений паровоз? А якщо блакитний?

Пограйтеся в парі. Викладіть на парті стільки різноколірних квадратів, скільки вагонів. Здійсніть купівлю квитків для своїх улюбленців.

1. Скільки?

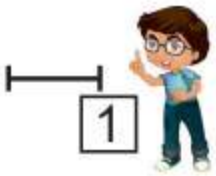

Один

Одна

Одне

На одній нозі лелека
зупинився на лужку.
Нам нагадує здалека
одиницю він струнку.

Перша година

1

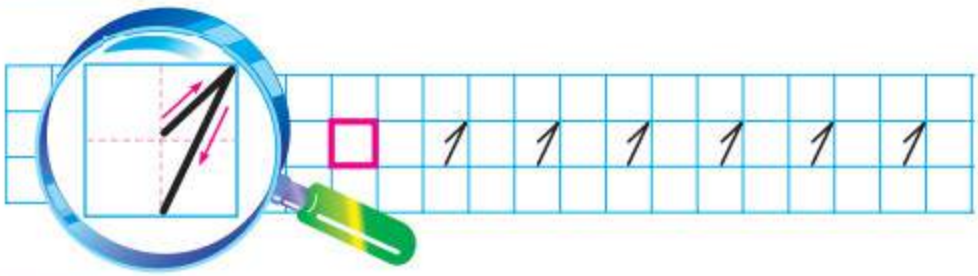

Назви́ предмети, яких на малюнку по одному. Почергово називай предмети в класі, яких по одному.

Скільки п’ядей у ширині стільниці твоєї парти? У її довжині? Де їх більше?

П’ядь

ЧИСЛО Й ЦИФРА 2

1. Скільки?

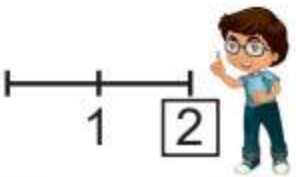

Два

Дві

Двоє

2. Плава лебідь по воді,
вигинає шийку.
Він нагадує тоді
цифру два чи двійку.

Друга
година

2

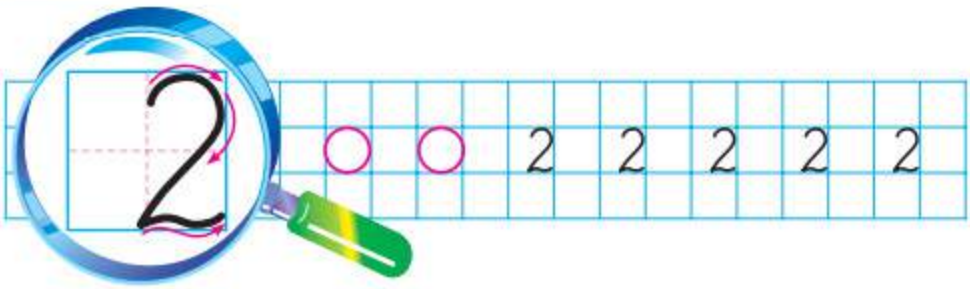

Поясни. Продемонструй і прокоментуй дію на моделях кружечків.

1

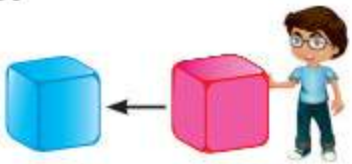

1 *і* 1

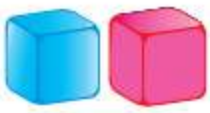

2

Пограйтеся в парі. Назвіть почергово предмети, які використовуються в парі. Виграє той, хто наведе більше таких прикладів.

1. Скільки?

Три

Три

Троє

2. Ми ішли по бережку
та й зустріли змійку,
що скрутилась на піску
в цифру три чи трійку.

Третя година

3.

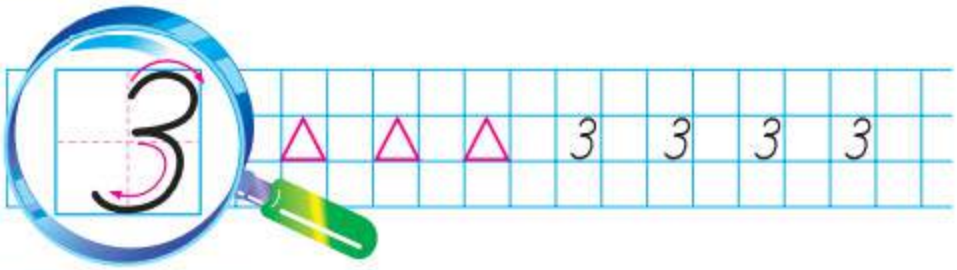

Поясни.

2

2 *і* 1

3

Скільки великих п'ядей* у ширині стільниці твоєї парти? В її довжині?

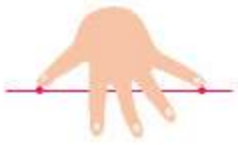

**Велика п'ядь — відстань між великим пальцем і мізинцем.*

Пограйтеся в парі. Кожен почергово має зробити 1, 2, 3 кроки вперед і назад. Крокуючи, називайте число кроків.

ДОРІВНЮЄ. БІЛЬШЕ. МЕНШЕ

1. Чи одна́ково квадратиків і трикутників (=)? Яких кубиків більше (>)? Яких кружечків менше (<)? Прочитай записи.

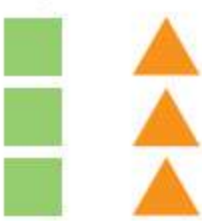

3 = 3 (дорівнює)

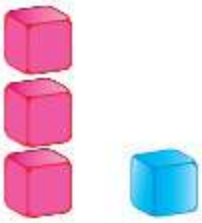

3 > 1 (більше)

1 < 3 (менше)

2.

2 > 1		1 < 2		3 = 3		3 > 2	

3. Скільки? Де більше? На скільки? Поясни.

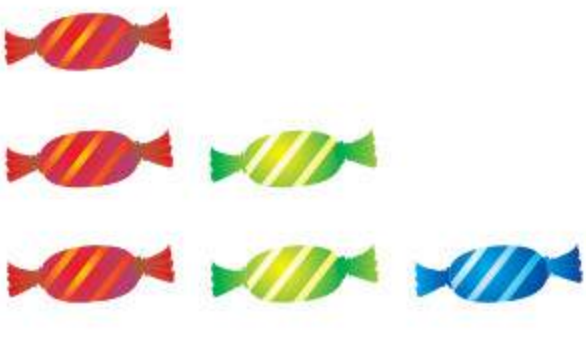

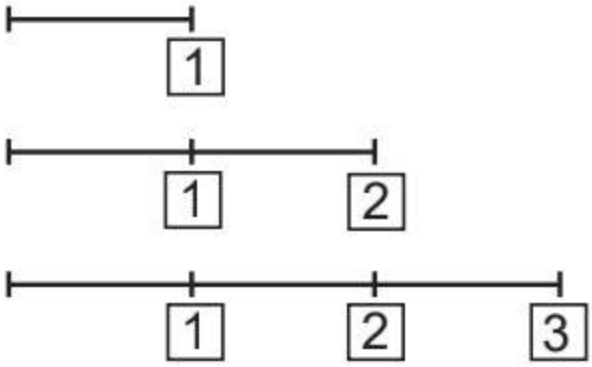

Розклади кульки в коробки.
Виконай дії на моделях кружечків.

□ > □

□ < □

ДОДАВАННЯ. ЗНАК ПЛЮС (+)

1. Що відбувається? Опиши ситуацію.

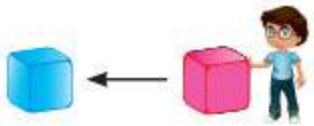

1 + 1 = 2

Читай: 1 плюс 1 дорівнює 2;
до одного додати один, буде два.

2. Прочитай і поясни записи.

Усього ... .

1 + 1 = 2

Разом ... .

2 + 1 = 3

1 + 2 = 3

3.

1 + 1 = 2 | 2 + 1 = 3 | 1 + 2 = 3

За якими ознаками фігури поділено на групи?

Виконай додавання.

2 + 1

1 + 2

1 + 1

У давнину деякі народи позначали знак «плюс» малюнком ⅄. Прочитай записи.

2 ⅄ 1 | 1 ⅄ 1 | 3 ⅄ 1

Придумай і намалюй свої записи на додавання.

1. Скільки?

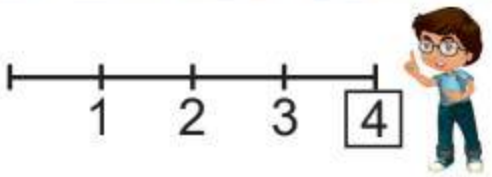

Чотири

Чотири

Четверо

2. Поясни.

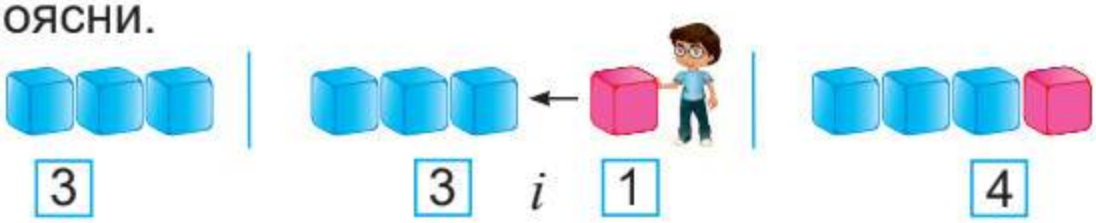

3. Вітер човник гнав щосили:
дмухав, напинав вітрила.
Подивись удалеч зірко:
схожий парус на четвірку.
На що ще схожа цифра 4?

Четверта година

4.

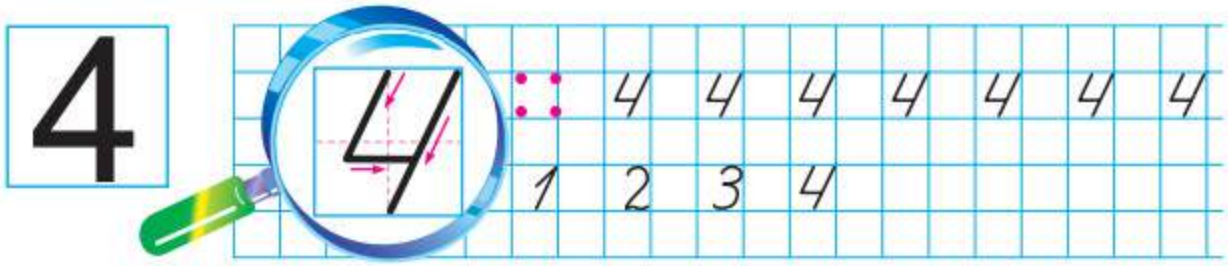

Порівняй 1 *і* 2, 1 *і* 3, 1 *і* 4, 2 *і* 3, 2 *і* 4, 3 *і* 4.

Виріж 2 квадрати і 2 трикутники різних розмірів і різних кольорів. Розклади їх на групи по-різному.

СКЛАД ЧИСЛА. ГРИВНЯ

1. Поясни.

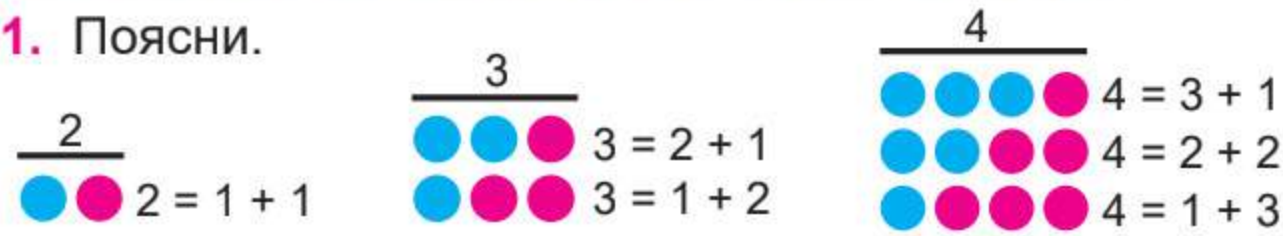

2.

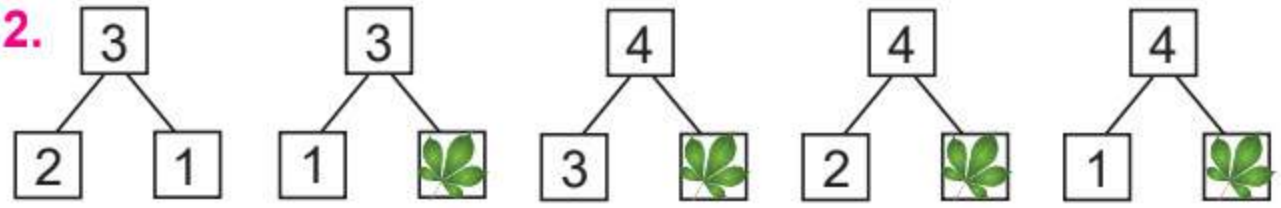

3. «Здійсни» покупку.

4. Між якими звірятками сидить зайчик? Хто сусіди лисички? Назви́ «сусідів» числа 2.

Пограйтеся в парі. Зробіть ескізи-моделі своєї «валюти». Пограйтеся в «магазин».

ВІДНІМАННЯ. ЗНАК МІНУС (–)

1. Поясни.

Було 3

Відлетів 1

Залишилося ?

3 – 1 = 2

Читай: 3 мінус 1 дорівнює 2;
від трьох відняти один, буде два.

2. Що відбувається? Опиши ситуацію.

4

4 – 2 = 2

2

3. Виконай віднімання, закриваючи намистинки.

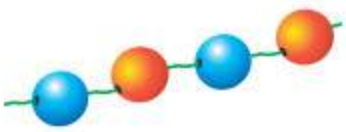

4 – 1 4 – 3 4 – 2

У давнину деякі народи позначали знак «мінус» малюнком ⅄. Прочитай записи.

2 ⅄ 1 4 ⅄ 2 3 ⅄ 1

Придумай і намалюй свої записи на віднімання.

ЧИСЛО Й ЦИФРА 5

1. Скільки?

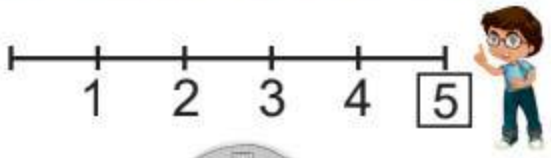

П’ять

П’ять

П’ятеро

2. П’ять подібна до серпа,
що уміє жати.
Лиш до ручки треба нам
«хвостика» додати.

П’ята
година

3.

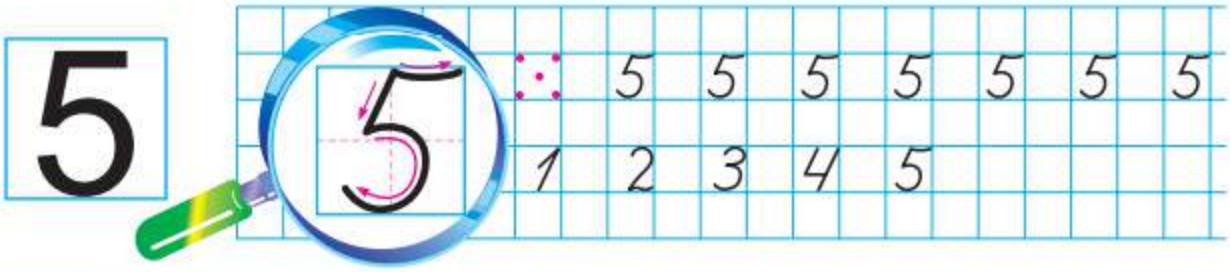

4. Полічи. Яка сопілка найтонша? Яка найдовша?

З якої групи паличок можна скласти п’ятикутник?

1. Поясни.

4

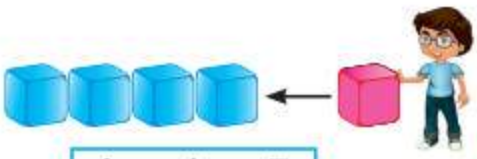

4 + 1 = 5

5 – 1 = 4

2. Яке число менше від 4? Більше від 4?

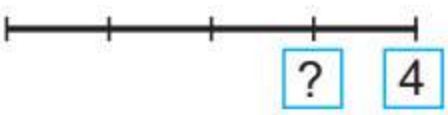

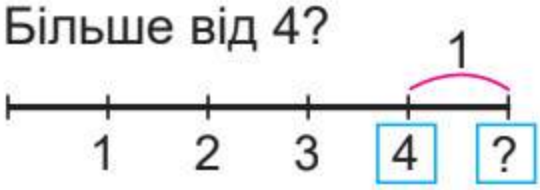

3. Попрацюйте в парі. Складіть запитання зі словом «скільки». Дайте відповіді.

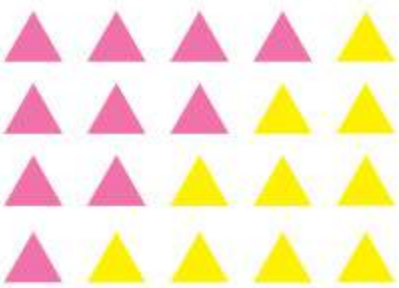

4 *і* 1 — це 5	5 це 4 *і* 1	5 = 4 + 1
3 *і* 2 — це 5	5 це 3 *і* 2	5 = 3 + 2
2 *і* 3 — це 5	5 це 2 *і* 3	5 = 2 + 3
1 *і* 4 — це 5	5 це 1 *і* 4	5 = 1 + 4

4. Що було спочатку (раніше)? Потім (пізніше)?

Пограйтеся в парі. Хто правильно добере фігуру, у якої більше сторін? Один викладає фішку-фігуру, інший має накрити її фігурою з більшим числом сторін. Поміняйтесь ролями.

ПОПЕРЕДНЄ Й НАСТУПНЕ ЧИСЛА

1. Хто прийшов перед онучкою? Перед мишкою? Хто прийшов після баби? Після Жучки? Розкажи.

2. Яке число стоїть перед 3? Після 4?

1	2	3	4	5

3. Які числа в ряду закриті?

1		3		5

4. Які числа пропущено? Запиши їх.

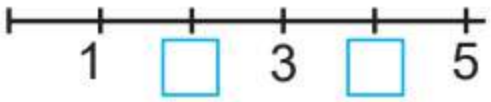

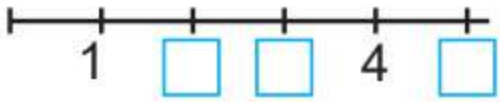

5. Запиши в зошиті за зразком: 5 = 1 + 4.

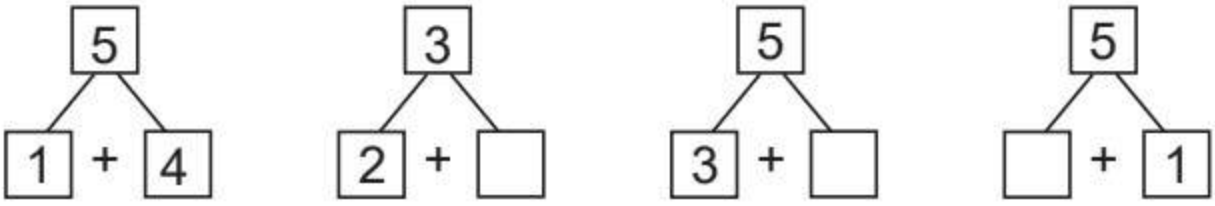

Попрацюйте в парі. Хто знає більше чисел? По черзі ведіть лічбу.

МАТЕМАТИЧНИЙ ВИРАЗ
ЧИСЛОВІ ВИРАЗИ

1. Що відбувається? Назви́ дії та їх результати.

3

3 – 1

?

2

? (2+2)

4

Що показує запис 3 – 1? Запис 2 + 2?
Що вони відображають (виражають)?

2. 3 – 1, 2 + 2 — числові (математичні) **вирази**.
Читай: 3 мінус 1, 2 плюс 2.

3. Знайди і прочитай лише числові вирази.

2 + 1 4 – 1 3 > 1 4 + 1 3 = 3

4. Назви́ й запиши «сусідів» числа 4.

1	2		4	

Скільки монет? Скільки копійок? Поясни.

ЗАВДАННЯ БДЖІЛКИ-ТРУДІВНИЦІ

1. Які числа закриті? Яке з них менше? Більше?

	2	3	4	

2. Перепиши в зошит, дописуючи пропущені числа.

	1		2		3	□		5		

	1		2		□		4		5	

3. Полічи. Супроводжуй лічбу дотиком олівця.

Перший другий ... ...

Один ... ...

4. Скільки чого? Чого більше? На скільки? Чого менше? На скільки?

Яка стрічка довша?

ЗАВДАННЯ БДЖІЛКИ-ТРУДІВНИЦІ

Скільки виразів на додавання? На віднімання? Обчисли.

5 – 1	3 + 1	4 – 1
4 + 1	3 + 2	1 + 1
1 + 4	2 + 3	2 – 1

Що довше? Коротше? Яких кольорів одяг у дівчаток?

Поділи ложки на дві групи. Які можливі варіанти? Говори за зразком: 5 — це 1 *і* 4, 5 складається з 1 *і* 4.

Яку намистинку треба нанизати на нитку? А далі?

Попрацюйте у парі. Заготуйте декілька кружечків різного кольору та різних розмірів. Складіть правило, за яким слід викладати їх у рядок. Почергово викладайте їх за цим правилом.

СУМА ЧИСЕЛ

1. Якому малюнку відповідає кожний з виразів? Чому?

1 + 3

2 + 1

1 + 1

2. 2 + 1, 1 + 1, 3 + 1 — суми чисел.
Читай: сума чисел два й один.

3. Прочитай вирази.

1 + 1 2 + 3 3 + 1 3 + 2

4. Скільки сум записано? Виконай дії.

2 + 2 3 – 1 4 + 1 5 – 2

5. Скільки всього солдатиків? Вибери відповідний вираз й обчисли його.

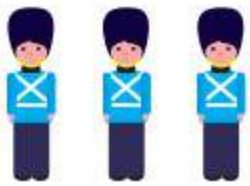

3 – 2 3 + 2 3 + 1

Що було спочатку? Потім? Визнач послідовність подій.

РІЗНИЦЯ ЧИСЕЛ

1. Скільки всього квітів? Поділи їх на дві групи.

2. Розглянь, поясни.

2 – 1

3 – 2

5 – 2

3.

2 – 1, 3 – 2, 5 – 2 — різниці чисел.
Читай: різниця чисел два й один.

4. Прочитай лише різниці. Обчисли їх.

4 – 1	4 – 3	2 + 1	4 – 2
4 + 1	5 – 2	2 – 1	5 – 1

5. Було Скільки відрізають? Скільки залишиться?

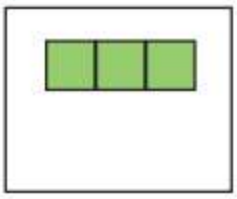

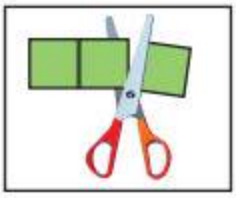

Які числа заховалися в коробках?

□ + 2 = 5

□ – 3 = 2

ЧИСЛОВІ РІВНОСТІ

1. Скільки? Порівняй. Поясни.

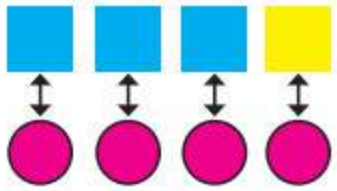

3 = 3

3 + 1 = 4

2. 3 = 3, 3 + 1 = 4 — це рівності.
Читай: три плюс один дорівнює чотирьом.

3. Прочитай лише рівності.

4 = 4	5 = 2 + 3	5 > 3	=
1 + 1 = 2	2 – 1 = 1	5 – 2 = 3	

4. Виконай дії.

1 + 3
3 – 1

2 + 2
3 + 2

2 + 3
4 – 1

1 + 2
3 – 2

5. Назви́ геометричні фігури.

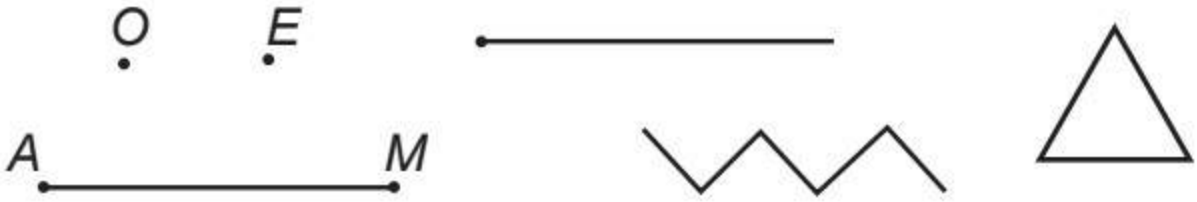

5 – 1 = 3 + 1, бо 5 – 1 = □ і 3 + 1 = □.
Чи правильно, що: 3 + 2 = 1 + 4, 3 + 2 = 3 – 2?

ЧИСЛО Й ЦИФРА 6

1. Скільки?

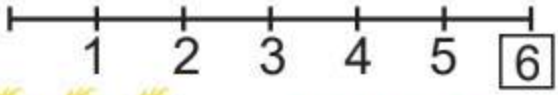

Шість

Шестеро

Шість

Шоста година

2. Цифра «шість» — немов замок:
Знизу — круг, вгорі — гачок.

3.

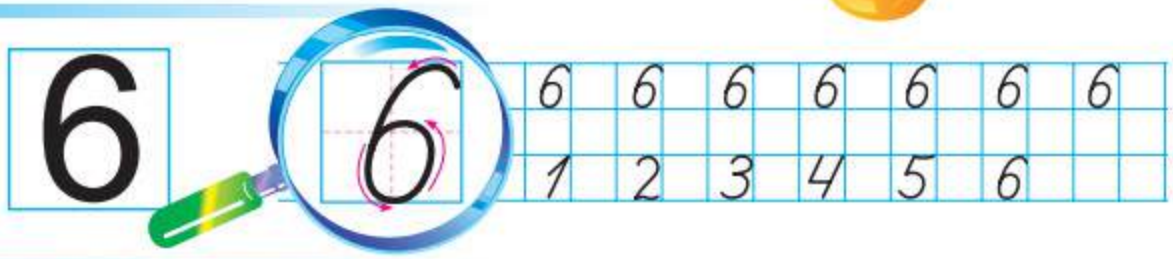

4. Поясни.

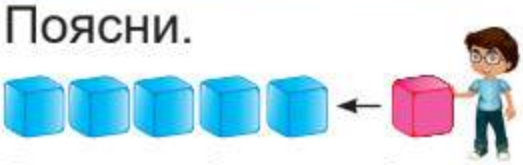

5 та ще 1 — це 6
5 + 1 = 6

6 без 1 — це 5
6 – 1 = 5

5. Виконай дії. Використай підказки-кружечки.

5 + 1
6 – 1
6 – 5

4 + 1
5 – 1
5 – 4

3 + 1
4 – 1
4 – 3

Поділи на дві групи двома способами.

*2 Заїка А. Математика : підруч. для 1-го кл.

ЧИСЛОВІ НЕРІВНОСТІ

1. Де найбільше? Чому?

1 2 3 4

4 це 3 та ще 1 $4 = 3 + 1$

2. $3 < 4$, $5 > 2$ — це нерівності.

Читай: три менше від чотирьох; п'ять більше, ніж два.

3. Порівняй. Запиши в зошиті за зразком: $2 < 3$.

2 *і* 3 4 *і* 3 2 *і* 5 5 *і* 5

4. Прочитай лише нерівності.

$2 < 4$ $6 > 2 + 2$ $3 < 5 + 1$

$5 > 3$ $4 = 6 - 2$ $5 - 2 = 3$

< >

5. Скільки рушників ліворуч? Праворуч? Скільки разом?

□ + □ = □

Як можна взяти 6 гривень різними способами?

СЮЖЕТНІ ЗАДАЧІ
ЗАДАЧА

1. У Мудрика 2 червоні й 3 зелені м’ячі.
Скільки всього м’ячів у Мудрика?

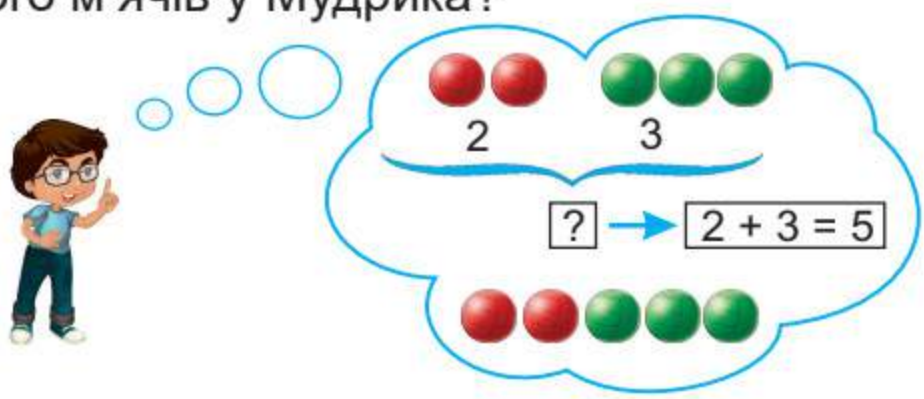

Поясни, як Мудрик розв’язав **задачу**.

2. Склади й розв’яжи задачу за малюнком.

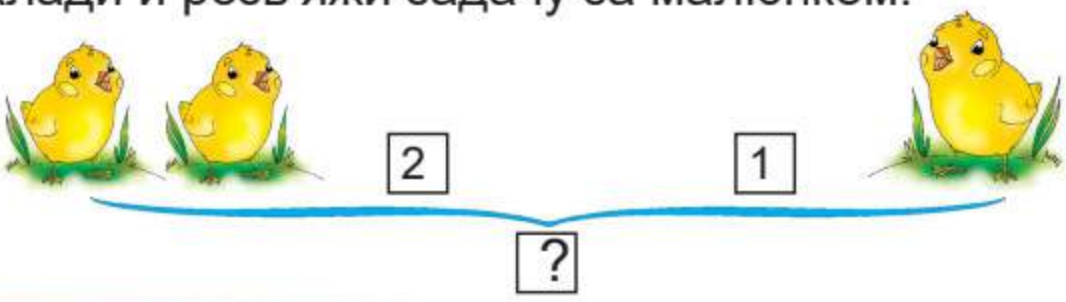

3. Що пропущено?

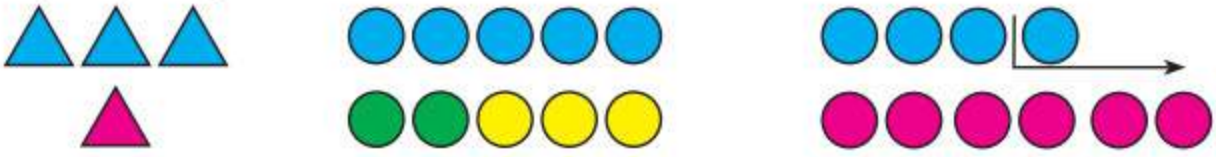

3 > ☐ 5 ☐ 2 + 3 4 – 1 ☐ 6

4. Назви́ й запиши всі числа менші від 5, більші від 3.

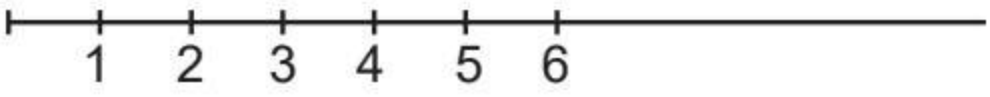

Чи правильний запис? Що він означає?

$2 \neq 3$ $(2 > 3,\ 3 < 2)$

ЗАДАЧА

1. Доповни до 5 гривень, використовуючи моделі монет.

2. Порівняй.

6 □ 2 6 □ 3 5 □ 6 1 □ 6

Запиши в зошиті за зразком: 6 > 2, 2 < 6.

3. У Дениска було 3 олівці. Сестричці він віддав 1 олівець. Скільки олівців залишилося в Дениска?

3 – 1 = 2 (ол.)
Відповідь. 2 олівці.

Поясни міркування хлопчика.

4. Прочитай та обчисли вирази. Скористайся фігурами.

4 + 1
1 + 4

5 – 1
5 – 4

4 + 2
2 + 4

6 – 2
6 – 4

Що об’єднує малюнки? Дай хоча б дві відповіді.

МАТЕМАТИЧНІ МОДЕЛІ. СХЕМИ

1. Запиши склад числа 6 за моделями.

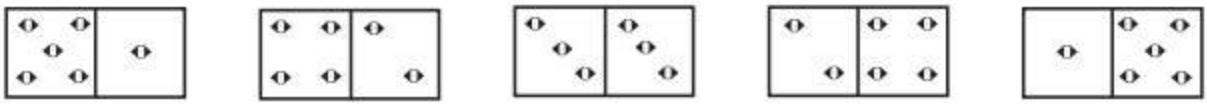

6 = 5 + 1 6 = ☐ + ☐

2. Який вираз можна скласти за схемою? Чому?

4 + 2

3 + 2

3. Розв'яжи задачу. Порівняй малюнок і схеми.

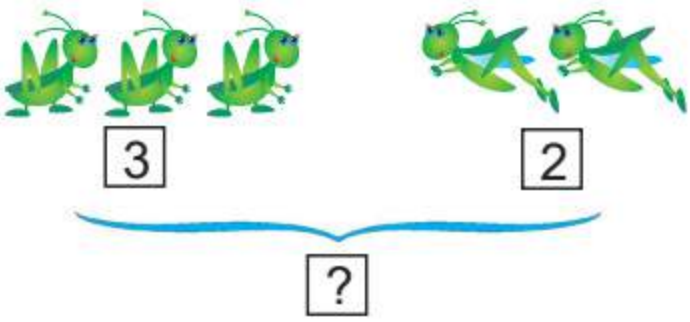

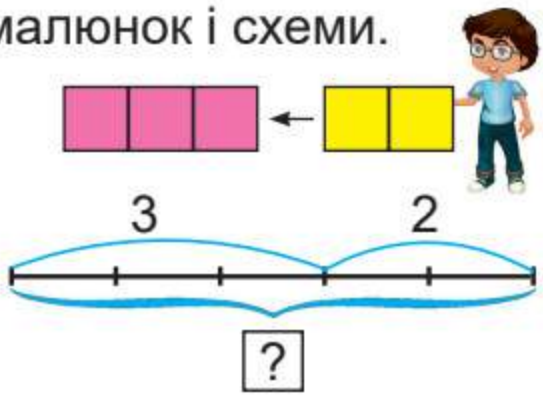

4. Яку форму мають предмети?

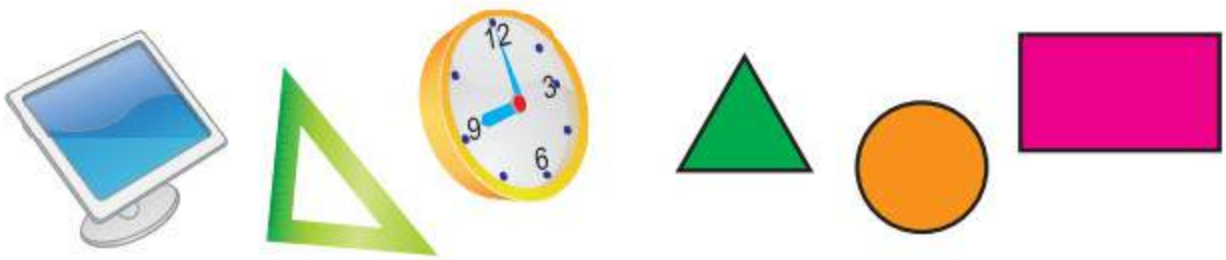

Скільки таких стрічок можна вирізати з квадратної серветки?

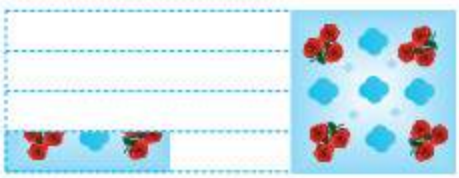

2 3 4

1. Скільки?

Сім

Семеро

Сім

2. Косарі завзято косять,
притомилися усі.
Повтикали в землю коси,
утворили цифри сім.

Сьома година

3.

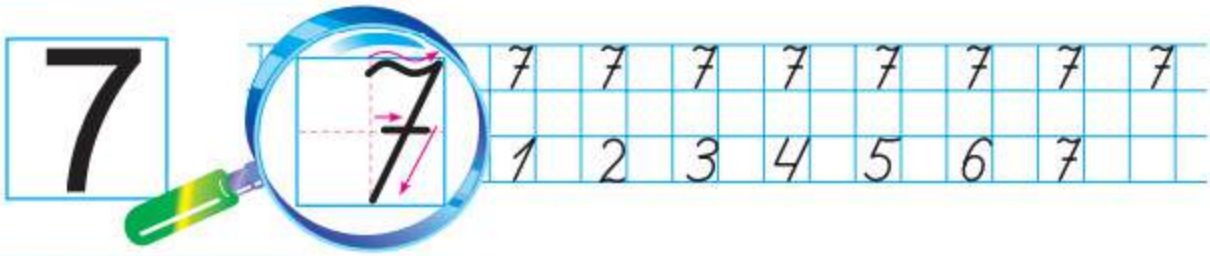

4. Поясни.

6 + 1 = ☐

7 – 1 = ☐

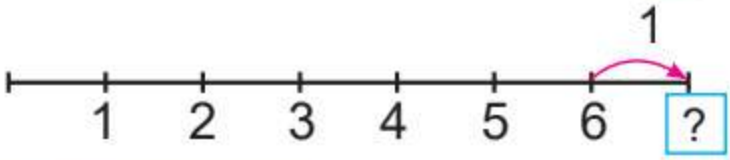

7 — це 6 та ще 1

5. Порівняй: 7 *і* 6 6 *і* 7 3 *і* 4 7 *і* 4.

Розглянь календарик. Назви́ дні тижня. Чому ці дні тижня так називають: понеділок, середа, четвер, п'ятниця?

ЗАДАЧА ТА ЇЇ ЧАСТИНИ

1. Назви́ й запиши в зошиті всі числа, менші від 6, і одне число, більше від 6.

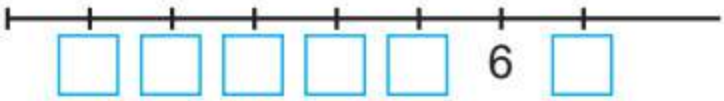

2. У коробці 4 фломастери, а поруч ще 2. Скільки всього фломастерів?

Умова задачі.

Запитання.

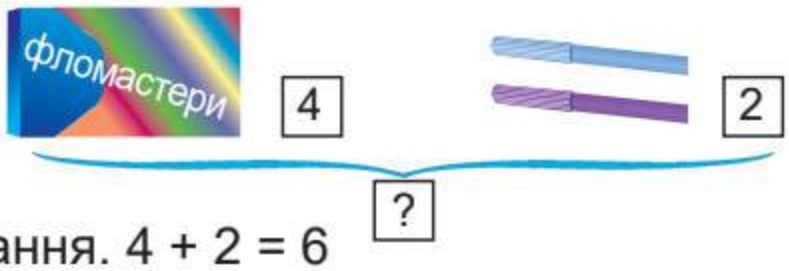

Розв'язання. 4 + 2 = 6

Відповідь. 6 фломастерів.

3. Постав запитання. Дай відповідь на нього.

Було □ малі й □ великі глечики.

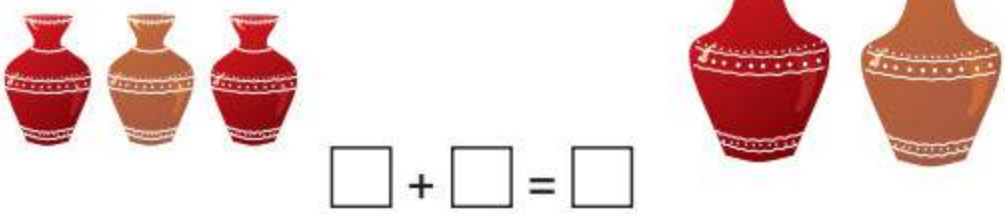

□ + □ = □

4. За схемами склади вирази й обчисли їх значення.

□ – □ = □

□ – □ = □

Мати спекла 7 пиріжків. Чи вистачить їх для всіх дітей, якщо в сім'ї є 6 братів і кожен з них має по одній сестрі?

ЧИСЛО Й ЦИФРА 0

1.

Скільки пташок на гілці?
Скільки їх залишилося?

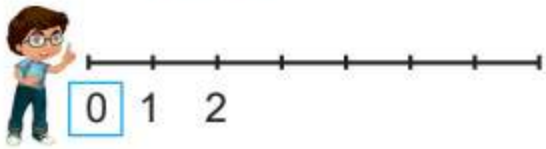

2. Нулик в хованки заграв ся.
Де ж він? В бублику сховався!

3.

4. Склади задачу. Поясни розв'язання.

3 – 3 = 0

5.

3 – 3
5 – 5
1 – 1

3 – 1
4 + 1
5 – 1

2 – 2
6 – 6
7 – 7

4 – 4
4 + 2
5 + 1

Допоможи Нулику знайти його місце.

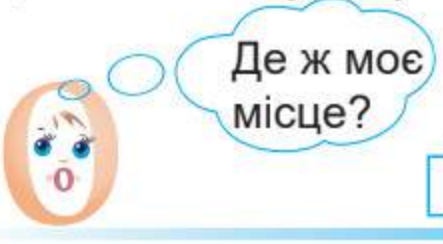

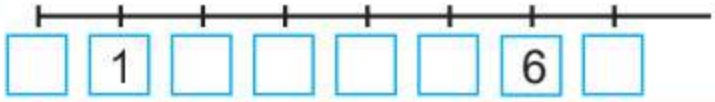

ДІЇ З НУЛЕМ

1. Порівняй тексти. З'ясуй, де задача.

1) Діти мали 2 малі машинки й 1 велику. Усього у дітей було 3 машинки.

2) Діти мали 2 малі машинки й 1 велику. Скільки всього машинок було у дітей?

2. Виконай завдання в зошиті за зразком.

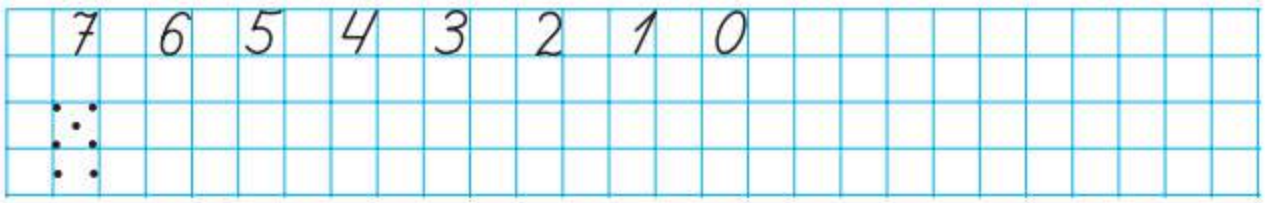

3. Скільки всього квітів у двох вазах? Запиши рівності.

1 + 3 = □

0 + 5 = □

4.

0 + 1
0 + 4

0 + 2
0 + 6

0 + 3
0 + 5

4 – 4
7 – 7

Визнач закономірність. Назви́ кісточки доміно.

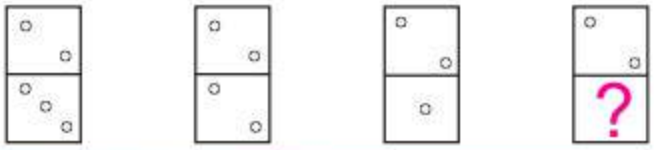

ДОДАВАННЯ НУЛЯ

1. Що показує на числовому промені число 2? 6? 0?

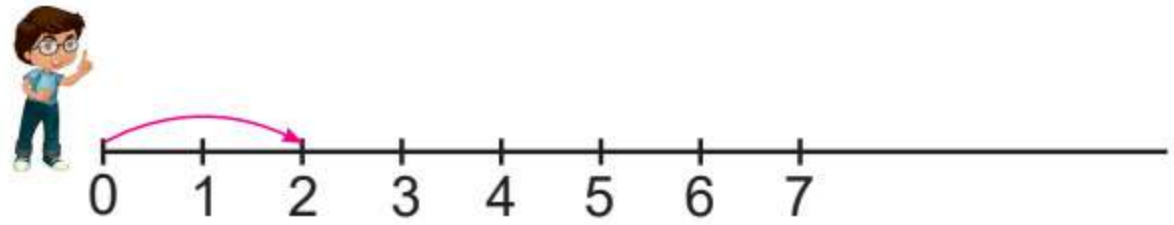

2. Скільки? У якій мисці найбільше груш? Найменше?

5 3 1 0

Скільки разом груш у першій і четвертій мисках?

$5 + 0 = \square$

3.

$5 + 0 = 5 \quad 0 + 5 = 5$

4. Обчисли.

$2 + 0$	$1 + 0$	$0 + 7$	$3 + 1$
$4 + 0$	$3 + 0$	$0 + 3$	$2 + 4$
$6 + 0$	$5 + 0$	$5 - 5$	$6 - 3$

Скільки променів на кожному з рисунків?

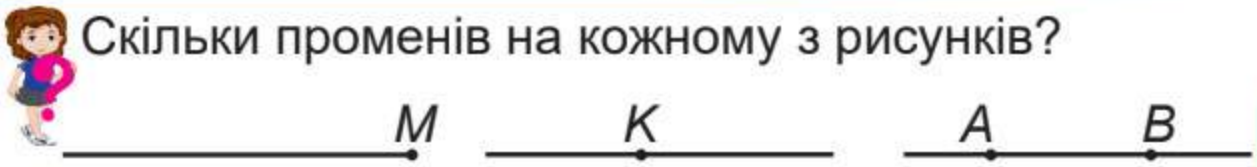

ЧИСЛО Й ЦИФРА 8

1. Скільки?

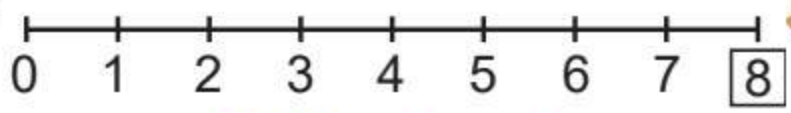

Вісім

Восьмеро

Вісім

2. Тулуб, сніжна голова —
вийшла баба снігова.
Похвалилась перехожим,
що на вісім дуже схожа.

Восьма година

3.

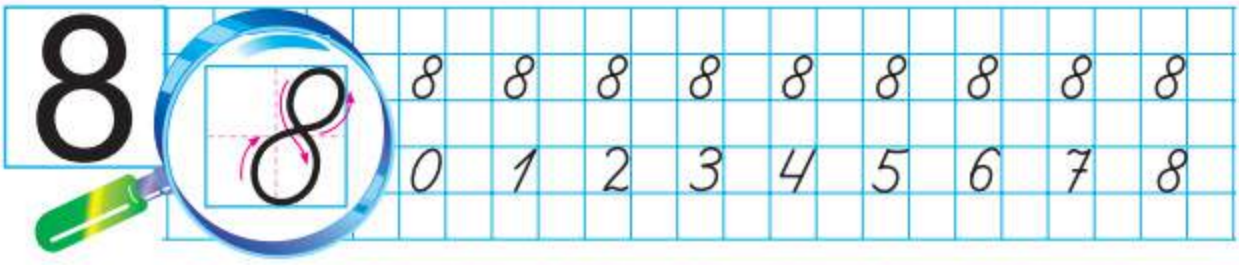

4. З яких чисел можна утворити число 8? Розглянь усі випадки за малюнком. Запиши результати.

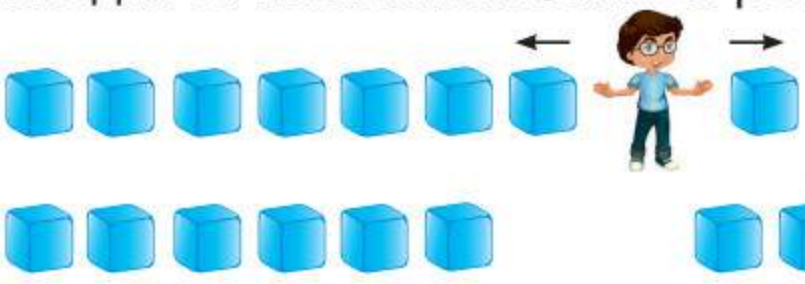

8 = 7 + 1 8 = 5 + ☐ 8 = ☐ + ☐ 8 = ☐ + ☐

8 = 6 + ☐ 8 = 4 + ☐ 8 = ☐ + ☐

ВІДНІМАННЯ З ЧИСЛОМ НУЛЬ

1. За схемами склади рівності.

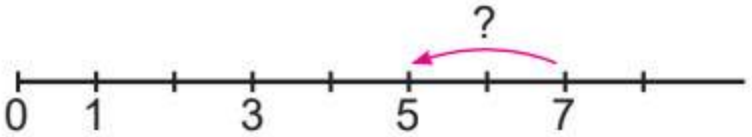

7 – □ = 5

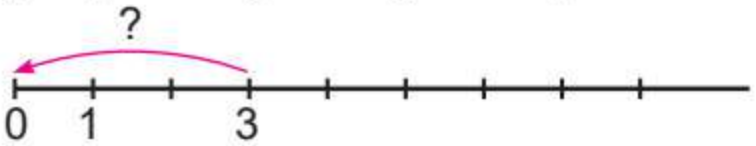

3 – □ = □

2. Прочитай вираз. Поясни.

2 – 0

3. Прочитай рівності. Виправ помилки.

1 – 0 = 1
4 – 0 = 4

6 – 0 = 5
8 – 0 = 8

5 + 0 = 5
0 + 1 = 2

8 – 8 = 0
4 – 3 = 0

4. Порівняй тексти. Де задача? Чому?

1) Скільки столів у кімнаті?
2) На столі 2 великі й 3 малі свищики. Яких свищиків більше і на скільки?

Які числа можуть «жити» в «будиночках»?

□ – □ = 0

РОБОТА НАД ЗАДАЧЕЮ

1. Які числа пропущені в ряду чисел. На числовому промені? Запиши їх у зошиті в два рядки.

1	2		4				8

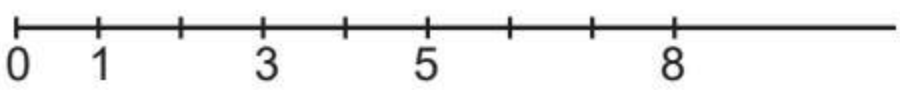

2. Порівняй число 8 з відомими тобі числами.

8 > ☐ ☐ < 8 8 > ☐ ☐ < 8 8 < ☐

3. Розглянь таблицю із задачами.

Умова	У дітей є 2 вертольоти і 3 літаки.	У дітей є 4 ляльки. Вони подарували знайомим 1 ляльку.
Запитання	Скільки всього іграшок?	Скільки ляльок залишилося?
Розв'язання	2 + 3 = 5	4 – 1 = 3
Відповідь	5 іграшок	3 ляльки

Склади й розв'яжи свою задачу.

Чим схожі й відмінні фігури в парах?
Розклади моделі зображених фігур на дві групи.

ВИМІРЮВАННЯ ВЕЛИЧИН
ДОВЖИНА. САНТИМЕТР

1. Як встановити, яка скакалка довша, а яка коротша?

2. Розглянь. Поясни. Прочитай і запиши.

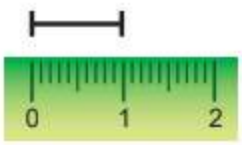

1 сантиметр

1 см

1 см — це одиниця довжини

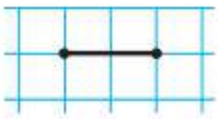

2 см 3 см 7 см

3. Яка довжина відрізка *AB*? Запиши і прочитай.

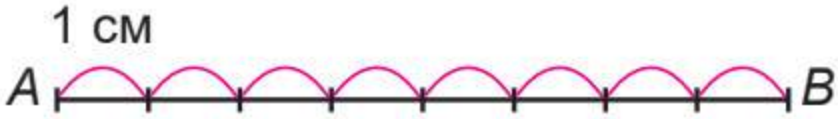

AB = ☐ см

4. Порівняй.

< > =

3 *і* 5 5 *і* 3 5 *і* 5 3 см *і* 7 см

5. Склади й розв'яжи задачу за малюнком і схемою.

☐ – ☐ = ☐

Виконай дії. Заміни листочок і квіточки числами. Обчисли. Зроби висновки.

4 + 0 = ☐

+ 0 = ☐

5 – 0 = ☐

– 0 = ☐

3 – 3 = ☐

– = ☐

ВИМІРЮВАННЯ ДОВЖИНИ

1. Виконай дії.

0 + 2
3 + 0

5 + 1
7 – 1

7 + 1
8 – 0

8 – 8
7 – 2

2. Яка довжина бруска пластиліну?
Розглянь, як лінійкою вимірюють довжину.

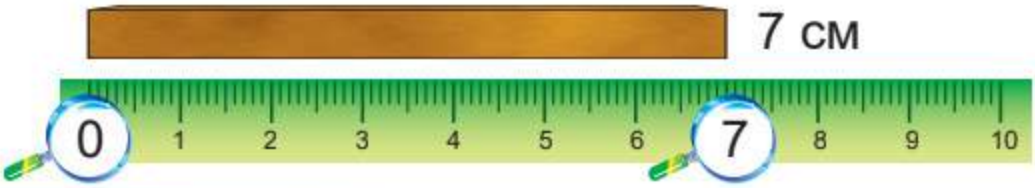

3. Склади й розв'яжи задачу за малюнком і схемою.

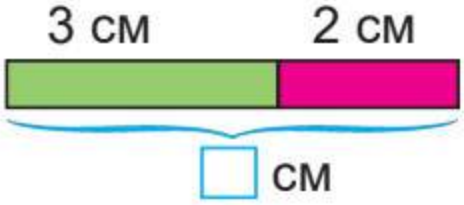

□ см + □ см = □ см

4. Побудуй відрізки завдовжки 2 см, 5 см.

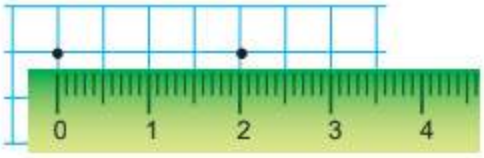

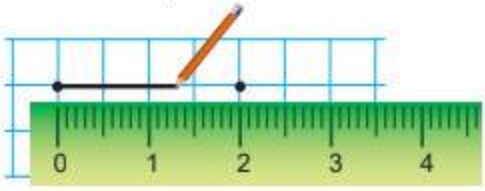

5. Порівняй. Поясни.

6 + 2 *і* 7

6 + 2
7

Виміряй довжину зошита в гумках, олівцях, в сантиметрах. Порівняй результати. Чому вони різні?

1. Скільки?

Дев'ять

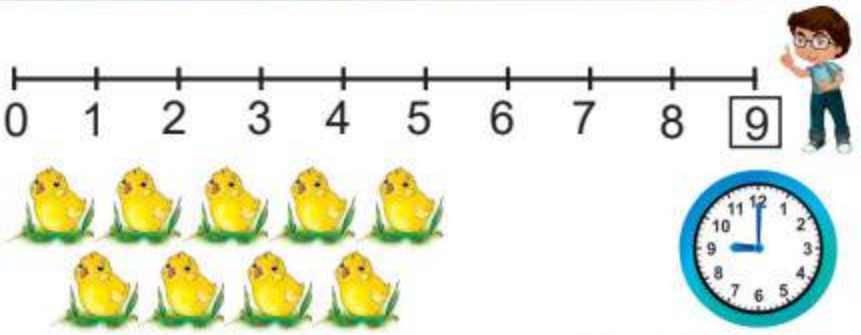

Дев'ятеро

Дев'ята година

2. Шість і дев'ять — близнюки.
Дев'ять — шістка навпаки.

3.

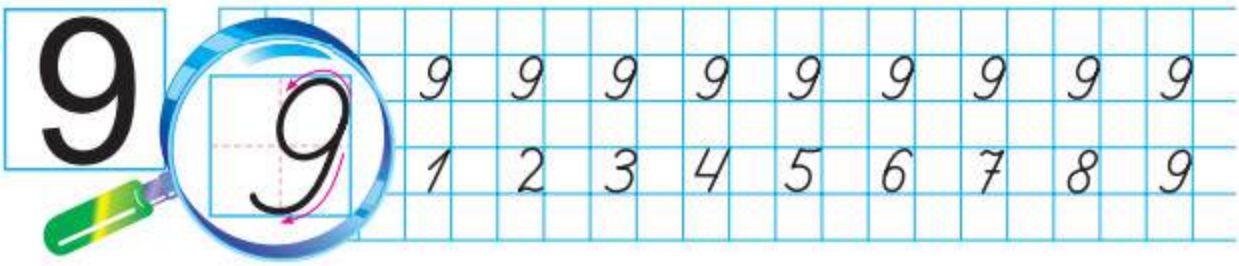

4. Поясни.

8 + 1= 9
9 – 1 = 8

5. Запиши числові рівності.

9 = 8 + 1 9 = 6 + ☐ 9 = ☐ + ☐ 9 = ☐ + ☐
9 = 7 + ☐ 9 = 5 + ☐ 9 = ☐ + ☐ 9 = ☐ + ☐

На рисунку є 6 фігур. Знайди і назви́ їх.

ЧИСЛО 10. ЗАПИС ЧИСЛА 10

1. Скільки?

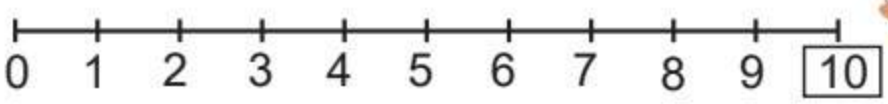

Десять

Десять

Десятеро

Десята година

2. От стояла одиниця,
біля неї нулик став.
Раптом нулик загордився —
буть найменшим перестав.

3.

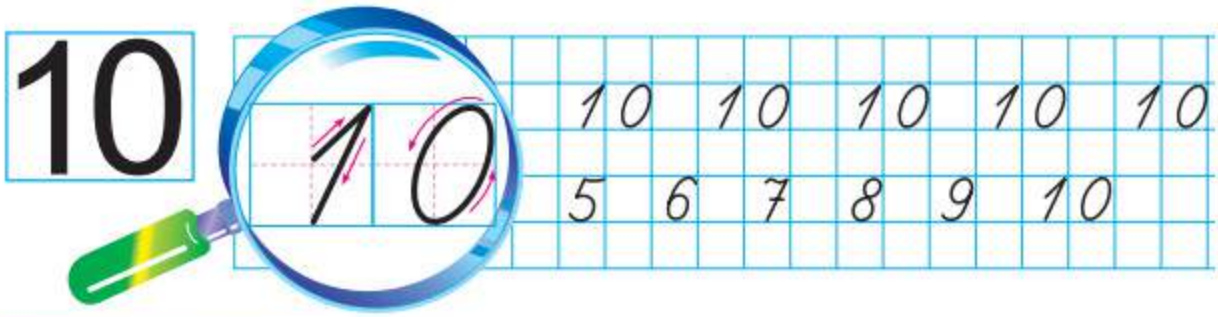

4. Поясни.

9 + 1= 10
10 – 1= 9

Скільки паличок? Скільки кругів у кожній групі? Скільки десятків?
Назви́ десяток будь-яких предметів.

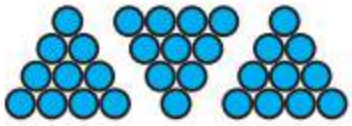

ЗАВДАННЯ БДЖІЛКИ-ТРУДІВНИЦІ

1. Розкажи, де правильно, а де неправильно вимірювали довжину відрізка.

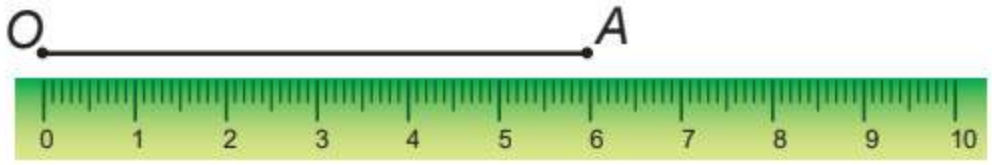

$OA = 6$ см

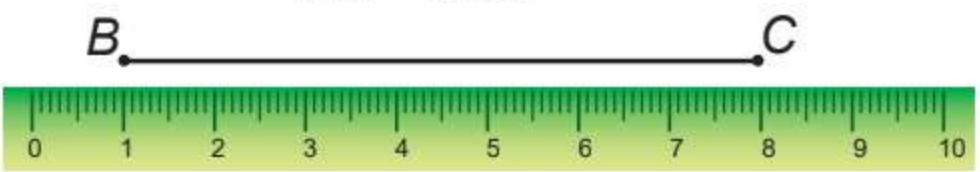

$BC = 8$ см

2. Обчисли. Продемонструй дії на предметах.

6 + 1
3 + 1

7 – 1
8 – 1

4 + 2
4 – 2

5 + 0
0 + 5

3. Порівняй.

< > =

$2 + 3 = 6 - 1$
5 5

$2 + 2 \square 4 + 1$
4 5

$3 + 3 \square 8 - 1$
? ?

$5 + 2 \square 5 + 0$
? ?

Скільки пар взуття? Скільки пар шкарпеток?

ЗАВДАННЯ БДЖІЛКИ-ТРУДІВНИЦІ

1. Було 5 чистих зошитів. Списали 1 зошит. Скільки чистих зошитів залишилося?

Скільки зошитів у тебе? Склади про них задачу.

2. Випиши в один стовпчик рівності, а в інший — нерівності.

Підкресли неправильні рівності й нерівності.

$6 < 8$	$6 > 8$	$7 = 7$	$5 = 7$
$4 + 2 = 6$	$4 + 2 = 5$	$8 - 2 < 7$	$3 + 2 > 2$

3. Склади задачу, в якій би запитувалося: «Скільки склянок молока на двох столах?». Розв'яжи її.

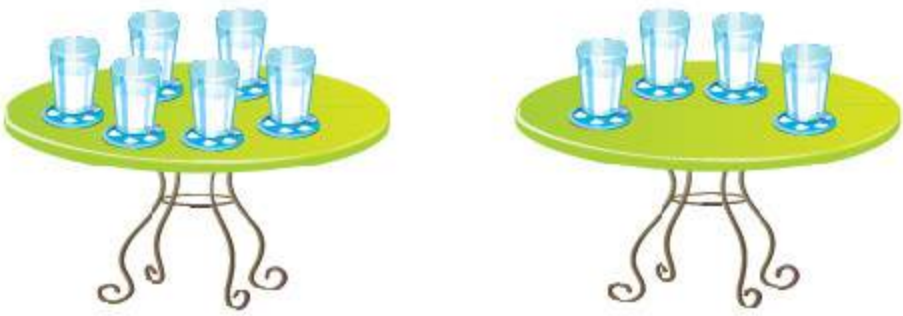

4. Як розміняти трьома способами, використавши будь-які з монет?

У кімнаті біля кожної стіни — два коти, у кожному кутку по одному коту. Скільки найменше котів може бути в кімнаті?

Виконай схематичний рисунок.

1. Назви́ «меншого сусіда» числа 6. Яке з чисел ряду найменше? Найбільше?

Усміхнись сусідові/сусідці за партою.

1		3			6		8		10

2. Чим відрізняються пари ламаних?

Ламані

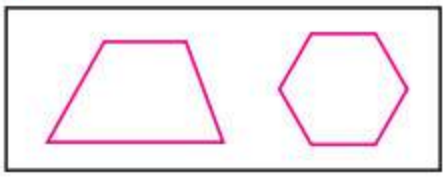

Зі скількох відрізків складається кожна ламана?

3. Запиши склад числа 10. Використай кубики.

10 = 9 + 1	10 = 6 + □	10 = □ + □
10 = 8 + 2	10 = □ + □	10 = □ + □
10 = 7 + □	10 = □ + □	10 = □ + □

Скільки чисел на циферблаті годинника?

А скільки цифр?

Назви́ цифри.

ЗБІЛЬШЕННЯ ЧИСЛА НА КІЛЬКА ОДИНИЦЬ

1. У Данилка 4 горішки, у Настуні стільки ж та ще 2. Скільки горішків у Настуні? У кого більше горішків? На скільки?

Д.

Н. ще

2. У Богдана 5 яблук, у Соломії — на 3 більше. Скільки яблук у Соломії?

Б.

С. Стільки ж

3. 2 + 1 = 3. Читай: 2 збільшити на 1 — буде 3.

4. Виконай дії.

1 + 1	2 – 1	0 + 5	4 – 0
3 + 1	3 – 1	2 + 4	7 – 7

5. Знайди пропущені числа.

□ + 2 = 3 □ + 5 = 7 □ + 1 = 7 □ + 5 = 5

Тобі пообіцяли розповісти 2 казки, а розповіли більше. Скільки казок могли розповісти? На скільки це більше? Які казки ти знаєш?

ЗМЕНШЕННЯ ЧИСЛА НА КІЛЬКА ОДИНИЦЬ

1. На столі було . Якщо діти поласують ними, то цукерок стане на 2 менше. Скільки цукерок залишиться?

2. 7 – 2 = 5. Читай: 7 зменшити на 2, буде 5.

3.

7 – 2	2 + 2	2 – 2	3 – 0
6 – 2	4 + 2	5 + 4	0 + 5

4. Знайди пропущені числа. Скористайся лічильними паличками.

□ + 1 = 5 6 + □ = 7 □ – 1 = 7 5 – □ = 3

5. Чи однакові дії дівчинки?

Це протилежні між собою дії.

Додавання і віднімання також протилежні дії.

Якою стане довжина олівця, коли змалюється загострений стержень?

ЗНАЧЕННЯ ВИРАЗУ. КУТ

1. Випиши лише числові вирази. Прочитай їх. Обчисли.

5 > 1	6 – 1	4 + 3	5 < 10
5 + 1	6 = 6	4 – 3	10 > 4

2.

5 + 1 = 6 4 – 3 = 1

6, 1 — значення виразів

3. Знайди значення виразів.

0 + 2	2 + 0	2 + 2	2 – 2	2 – 0
0 + 3	3 + 0	3 + 3	3 – 3	3 – 0

4. Розглянь малюнки і покажи на них кути.

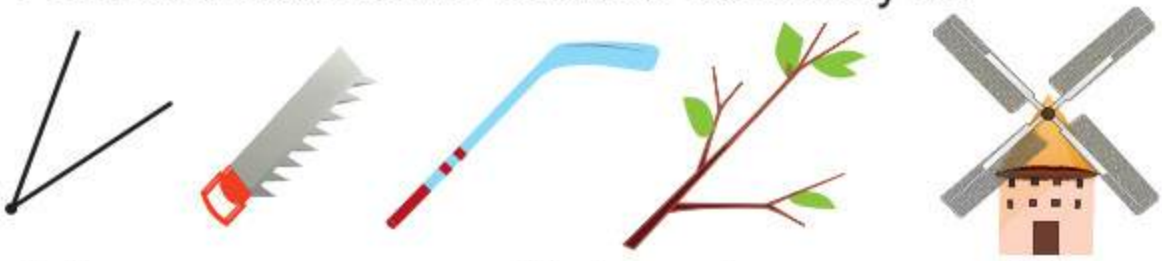

Які предмети у класній кімнаті мають кути?

5. Довжина шурупа 4 см, цвях на 2 см довший. Яка довжина цвяха?

□ см + □ см = □ см

Для чого використовують шурупи і цвяхи?

Чому їх так називають?

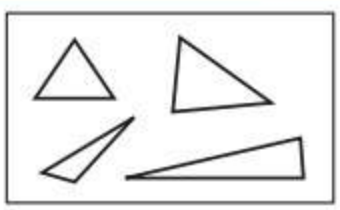

Це трикутники

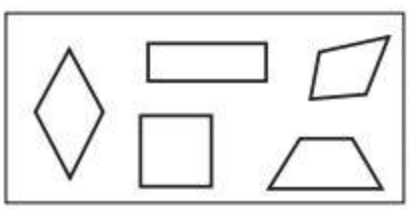

Це чотирикутники

ЗАВДАННЯ БДЖІЛКИ-ТРУДІВНИЦІ

1. Полічи. Скільки?

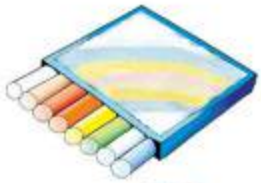

1, 2, 3, 4, 5, ... — натуральні числа

2. Назви́ числа в порядку їх збільшення.

3. Знайди значення виразів.
Які вирази мають однакове значення?

9 + 1	10 – 1	10 – 2	10 – 3	10 – 5
8 + 2	10 – 10	10 – 0	10 + 0	0 + 5

4. На озері 5 качок. Скільки їх залишиться, якщо дві відлетить?

Чи правильно я міркую?

5 – 2 + 2 = 5

Наведи свої приклади.

Якщо число зменшити на кілька одиниць, а потім збільшити на це саме число одиниць, то отримаємо попереднє число.

1. Полічи від 1 до 10, від 10 до 1.

2. Скільки?

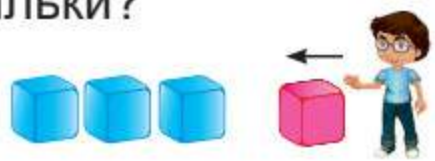

3 + 1 = ☐

4 – 1 = ☐

3. Прочитай. Поясни. Закрий смужкою паперу результати. Спробуй назвати їх самостійно.

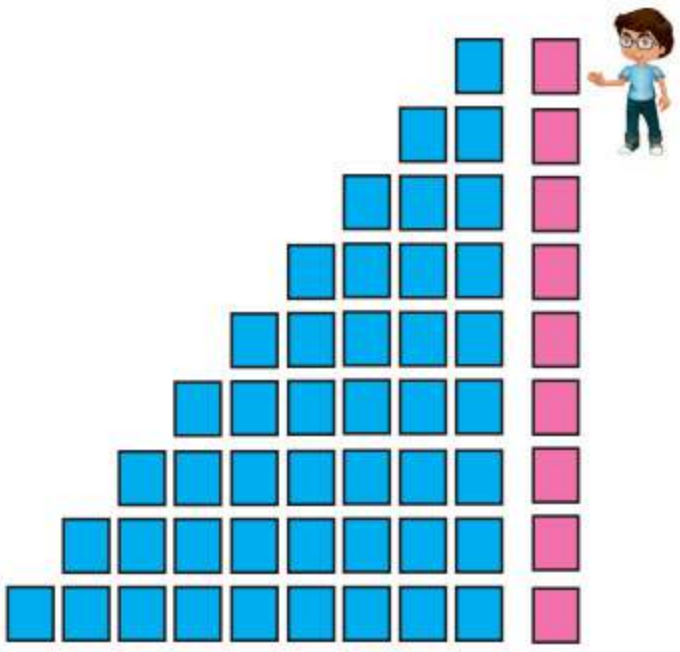

1 + 1 = 2	2 – 1 = 1
2 + 1 = 3	3 – 1 = 2
3 + 1 = 4	4 – 1 = 3
4 + 1 = 5	5 – 1 = 4
5 + 1 = 6	6 – 1 = 5
6 + 1 = 7	7 – 1 = 6
7 + 1 = 8	8 – 1 = 7
8 + 1 = 9	9 – 1 = 8
9 + 1 = 10	10 – 1 = 9

4. Порівняй.

5 + 1 ☐ 5 5 – 1 ☐ 5 7 + 1 ☐ 7

5. Склади й розв'яжи задачі на додавання й віднімання.

☐ + ☐ = ☐

☐ – ☐ = ☐

ДОДАВАННЯ І ВІДНІМАННЯ ПО 1

1. Поясни.

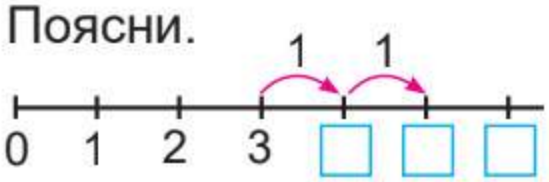

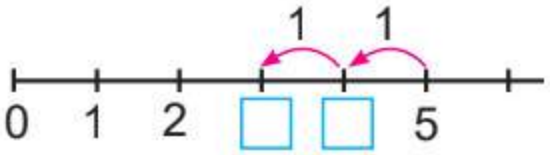

$3 + 1 = 4$ $\quad 4 + 1 = 5$ $\quad 3 + 1 + 1 = 5$

$5 - 1 = 4$ $\quad 4 - 1 = 3$ $\quad 5 - 1 - 1 = 3$

2. Цвіло 6 маків. Потім розцвів ще 1 мак, а згодом ще 1. Скільки цвіте маків?

$\square + \square + \square = \boxed{?}$

3. На гілці 5 листочків. Вітер зірвав 1 листочок, потім ще 1. Скільки листочків залишилося?

$\square - \square - \square = \boxed{?}$

4.

$6 + 1$	$3 + 1 + 1$	$4 - 1$	$5 - 1 - 1$
$7 + 1$	$4 + 1 + 1$	$3 - 1$	$6 - 1 - 1$

5. Виміряй довжину відрізка AB, довжину сірникової коробки на малюнку і в дійсності.

Не грайся із сірниками!

Які з чисел можна утворити додаванням двох однакових чисел? Трьох однакових чисел?

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

ТАБЛИЧНЕ ДОДАВАННЯ І ВІДНІМАННЯ 2

1. Розглянь схематичний малюнок і схеми. Прокоментуй дії.

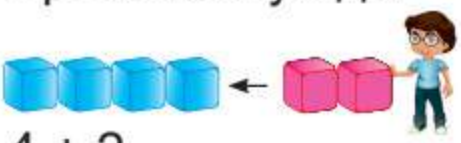

4 + 2

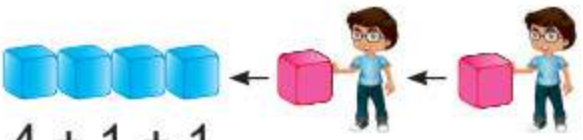

4 + 1 + 1

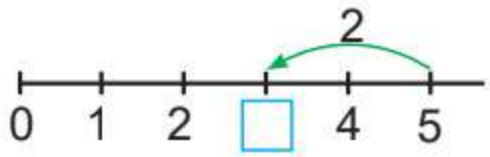

5 – 2

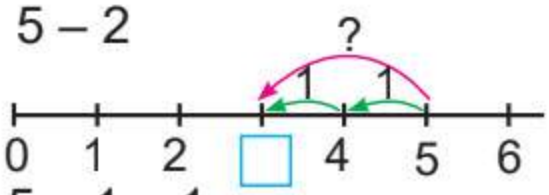

5 – 1 – 1

2. 5 + □ = 5 + 1 + 1

5 + □ + 1 = 5 + 2

5 – □ = 5 – 1 – 1

5 – □ – 1 = 5 – 2

3. Попрацюйте в парі. Закрийте смужкою результати. Почергово називайте результати і звіряйте з відповіддю.

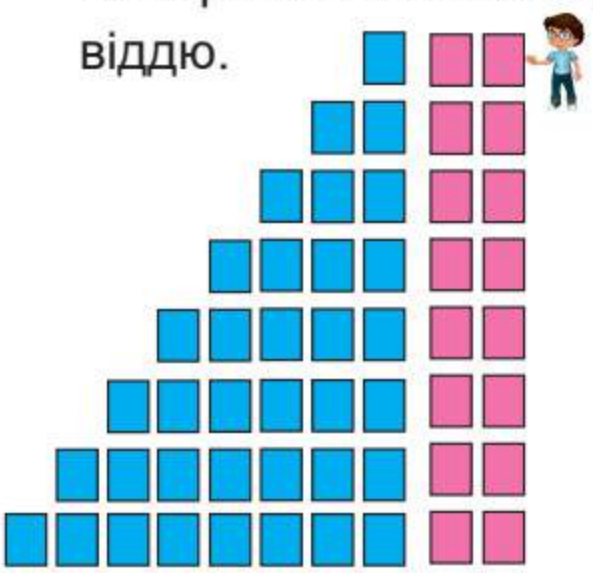

1 + 2 = 3	3 – 2 = 1
2 + 2 = 4	4 – 2 = 2
3 + 2 = 5	5 – 2 = 3
4 + 2 = 6	6 – 2 = 4
5 + 2 = 7	7 – 2 = 5
6 + 2 = 8	8 – 2 = 6
7 + 2 = 9	9 – 2 = 7
8 + 2 = 10	10 – 2 = 8

4.

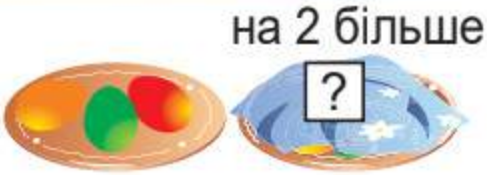

Скільки крашанок на другій тарілці?

Скільки писанок на другій тарілці?

1. Розглянь схематичний малюнок і схеми. Прокоментуй дії.

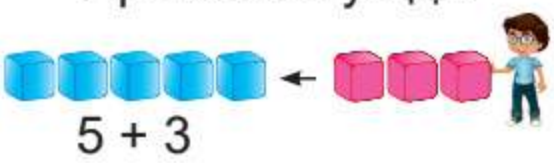

5 + 3

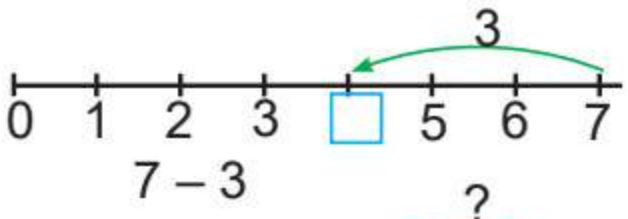

7 – 3

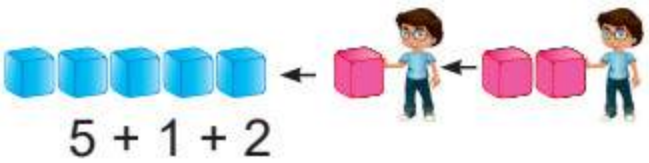

5 + 1 + 2

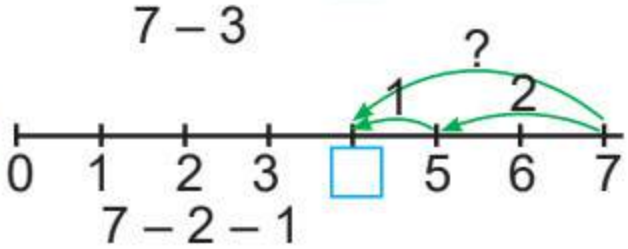

7 – 2 – 1

2. Обчисли. Проілюструй дії на предметах.

$5 + 3 = 5 + 1 + \square$ (3 = 1 + 2)

$6 - 3 = 6 - 2 - \square$ (3 = 2 + 1)

3.

7 + 3	$7 + 1 + 1 + 1 = \square$	$7 + 2 + 1 = \square$	$7 + 1 + 2 = \square$
8 – 3	$8 - 1 - 1 - 1 = \square$	$8 - 2 - 1 = \square$	$8 - 1 - 2 = \square$

4.

6 + 3	5 + 3	4 + 3	3 + 3
10 – 3	9 – 3	7 – 3	6 – 3

5. Склади й розв'яжи задачу.

?

Знайди зручний спосіб обчислення.

$3 + 5 - 5 = \boxed{?}$ $10 - 6 + 6 = \boxed{?}$ $3 + 4 - 3 = \boxed{?}$

1. Прочитай і поясни, як утворено таблиці.

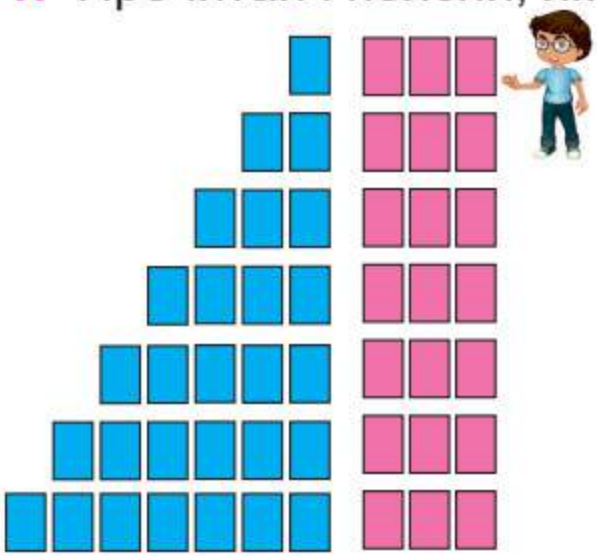

1 + 3 = 4	4 – 3 = 1
2 + 3 = 5	5 – 3 = 2
3 + 3 = 6	6 – 3 = 3
4 + 3 = 7	7 – 3 = 4
5 + 3 = 8	8 – 3 = 5
6 + 3 = 9	9 – 3 = 6
7 + 3 = 10	10 – 3 = 7

* Досліди, чому результат у першому й другому стовпчиках збільшується на 1.

2. 4 + 3 3 + 3 5 + 3 6 + 3 7 + 3

7 – 3 6 – 3 8 – 3 9 – 3 10 – 3

3. Для класу планували купити 6 комп'ютерів, а купили на 3 більше. Скільки комп'ютерів купили?

4. Яка стрічка довша, коротша? Ширша, вужча?

5. Накресли відрізок *AB* завдовжки 5 см. Накресли відрізок *OC*, довжина якого на 3 см більша. Яка довжина відрізка *OC*?

Ми — два «сусідні» числа.
Наша сума — 7.
Які ми числа?

НА́ЗВИ ЧИСЕЛ ПІД ЧАС ДОДАВАННЯ

1. Прочитай. Випиши лише суми. Знайди їх значення.

5 + 1	5 + 2	5 – 2	6 – 3
4 – 1	4 – 2	4 + 1	4 + 2
8 + 1	7 + 2	7 + 3	7 + 0

2.

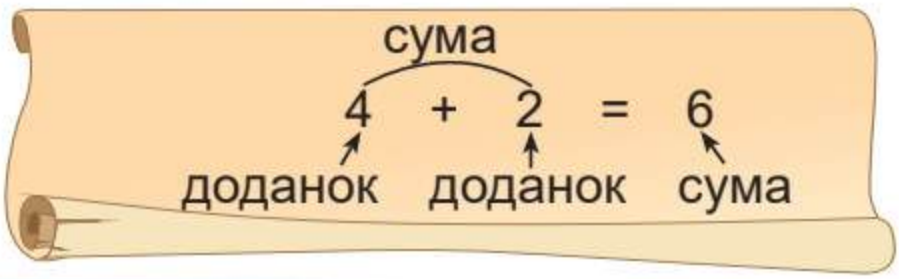

3. 2 + 3 3 + 2 4 + 3 3 + 4 3 + 6 6 + 3

Назви́ другі доданки в кожній сумі.

Прочитай вирази, у яких перший доданок більший, ніж другий.

4. Склади й розв'яжи задачі про гриби.

? ? 9

5. Для перших класів придбали 3 телевізори, для других — стільки ж. Скільки придбали телевізорів для двох класів?

Скільки доданків може містити сума?
Наведи приклади.

ЗВ'ЯЗОК ДОДАВАННЯ І ВІДНІМАННЯ

1. Склади й запиши рівності. Чим вони схожі? Відмінні?

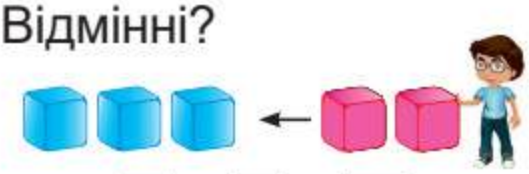

□ + □ = □

□ – □ = □

2. Поясни, як утворено рівності.

4 + 1 = 5 5 – 1 = 4 5 – 4 = 1

3. Обчисли, використовуючи зв'язок додавання і віднімання.

2 + 1	5 + 3	4 + 3
3 – 1	8 – 3	7 – 3
3 – 2	8 – 5	7 – 4

4. На мотузці зав'язали 3 вузли. На скільки частин поділилася мотузка? Намалюй і перевір відповідь.

Діти придумали свої «цифри». Розшифруй записи. Які цифри «ховаються» під фігурами?

Попрацюйте в парі. Придумайте свої «цифри» і розгадайте їх.

ТАБЛИЧНЕ ДОДАВАННЯ І ВІДНІМАННЯ 4

1. За схематичними малюнками запиши склад числа 4.

2. Поясни, як можна додавати число 4.

$5 + 4 = 5 + 3 + 1 = \square$

$5 + 4 = 5 + 2 + 2 = \square$

$5 + 4 = 5 + 1 + 3 = \square$

3. Прочитай таблиці додавання і віднімання 4.

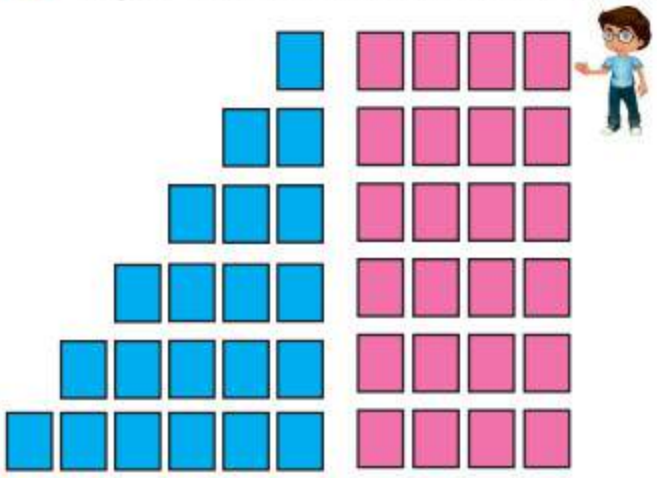

$1 + 4 = \boxed{5}$	$5 - 4 = \boxed{1}$
$2 + 4 = \boxed{6}$	$6 - 4 = \boxed{2}$
$3 + 4 = \boxed{7}$	$7 - 4 = \boxed{3}$
$4 + 4 = \boxed{8}$	$8 - 4 = \boxed{4}$
$5 + 4 = \boxed{9}$	$9 - 4 = \boxed{5}$
$6 + 4 = \boxed{10}$	$10 - 4 = \boxed{6}$

Придумай, як зручно можна знаходити результати додавання і віднімання в таблиці.

4. Склади задачу про іграшки. Виділи її умову й запитання. Запиши розв'язання і відповідь.

Було — 6 **Купили — 4** **Стало — ?**

Розшифруй записи.

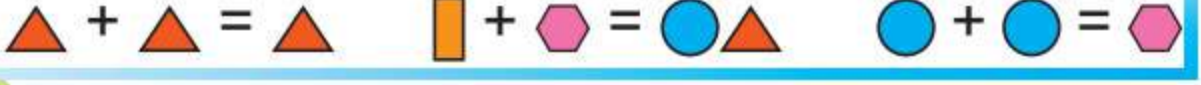

ПЕРЕСТАВНИЙ ЗАКОН ДОДАВАННЯ

1. Прочитай вирази. Досліди, чим вони відрізняються.

4 + 2 2 + 4

2. У вазі ☐ червоні тюльпани і ☐ жовті.
Скільки тюльпанів у вазі?

У вазі ☐ жовті тюльпани і ☐ червоні.
Скільки тюльпанів у вазі?

3 + 2 = 2 + 3

3. Чи правильно міркує Мудрик?

Від переставляння доданків місцями значення суми не змінюється.

4. Обчисли значення сум зручним способом.

3 + 2 6 + 1 1 + 4 1 + 6 4 + 2 2 + 4

Довжина зошита 3 долоні, а ширина — на 1 долоню менша. Яка ширина зошита?

Яка ширина парти, якщо вона на 4 долоні більша, ніж довжина зошита?

Виконай вимірювання свого зошита й парти.

*З Заїка А. Математика : підруч. для 1-го кл.

ТАБЛИЧНЕ ДОДАВАННЯ 5

1. 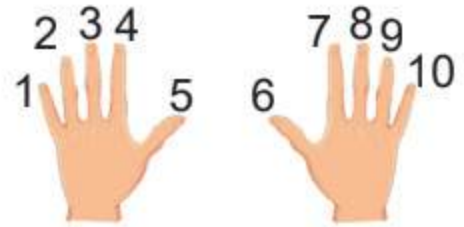

5 + 5 = □

2. За числовим променем склади рівність на додавання 5.

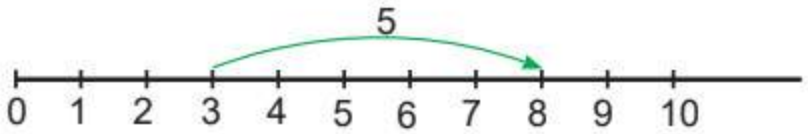

□ + 5 = □

3. 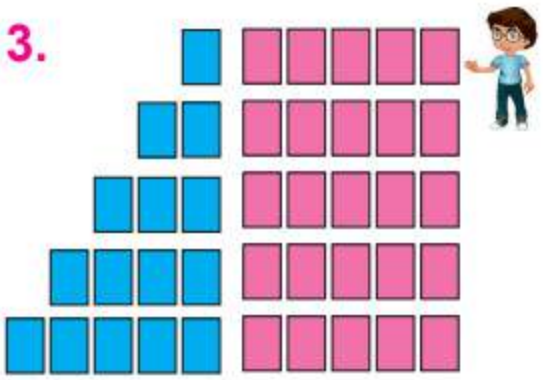

1 + 5 = 6	5 + 1 = 6
2 + 5 = 7	5 + 2 = 7
3 + 5 = 8	5 + 3 = 8
4 + 5 = 9	5 + 4 = 9
5 + 5 = 10	5 + 5 = 10

4. Склади й розв'яжи задачі про пасажирів поїзда.

?

на 2 більше

Переклади іграшки по одній в один ящик. Як зробити це найшвидше?

ВІДНІМАННЯ 5. РІЗНИЦЕВЕ ПОРІВНЯННЯ

1. Попрацюйте в парі. Почергово читайте і поясніть віднімання за схематичним малюнком.

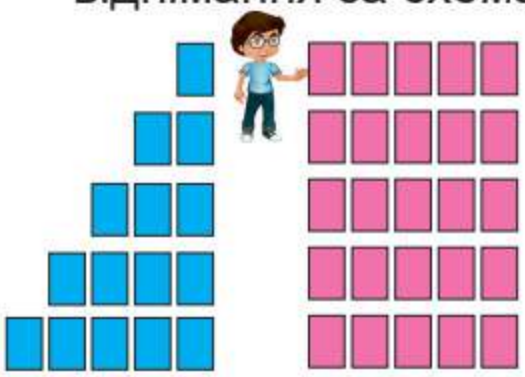

$6 - 5 = \boxed{1}$ $\quad 6 - 1 = \boxed{5}$

$7 - 5 = \boxed{2}$ $\quad 7 - 2 = \boxed{5}$

$8 - 5 = \boxed{3}$ $\quad 8 - 3 = \boxed{5}$

$9 - 5 = \boxed{4}$ $\quad 9 - 4 = \boxed{5}$

$10 - 5 = \boxed{5}$ $\quad 10 - 5 = \boxed{5}$

2. Кого менше? На скільки? Кого більше? На скільки?

$\square - \square = \square$

$\square$ $\square$ на $\boxed{?}$

3. Чи правильно міркував Мудрик?

Щоб дізнатися, на скільки одне число більше або менше від іншого, потрібно від більшого числа відняти менше.

4. Дітям на сніданок дали 10 яблук та 8 апельсинів. Чого дали більше? На скільки?

На скільки кожне число більше від свого попереднього? На скільки кожне попереднє число менше від наступного?

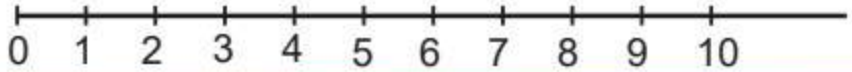

1. Обчисли, застосувавши переставний закон додавання.

2 + 6 1 + 6 3 + 6 4 + 6 2 + 4

2. Виконай віднімання. Використай числовий промінь.

8 – 6 7 – 6 9 – 6 10 – 6 6 – 6

3.

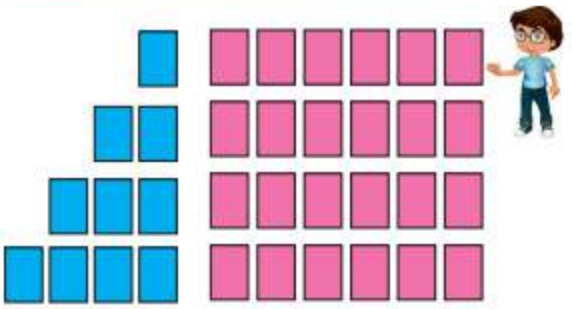

1 + 6 = 7 7 – 6 = 1
2 + 6 = 8 8 – 6 = 2
3 + 6 = 9 9 – 6 = 3
4 + 6 = 10 10 – 6 = 4

Досліди, як змінюються результати під час додавання й віднімання числа 6.

4. Якою може бути наступна фігура? Нарисуйте всі фігури та розфарбуйте їх.

З першої гілки зірвали 2 жолуді, а з другої — 3.

1) Скільки всього жолудів зірвали?
2) Скільки жолудів залишилося на кожній гілці?
3) Скільки жолудів залишилося на обох гілках?

ЗАВДАННЯ БДЖІЛКИ-ТРУДІВНИЦІ

1. У дворі 5 курок, півень і 2 курчат. Скільки птахів у дворі? Зобрази кружечками, трикутниками і квадратиками всіх птахів.

2. Хто тримає перший доданок суми?

□ + 3 = 7

3.

6 + 1	6 + 2	6 + 3	6 + 4
1 + 6	2 + 6	3 + 6	4 + 6

4. ▲▲▲▲▲▲ ●●●● ■■■

Про що дізнаєшся, якщо виконаєш дії?

6 – 4	4 – 3	6 – 3	4 + 3

5. Назви́ відомі тобі геометричні фігури.

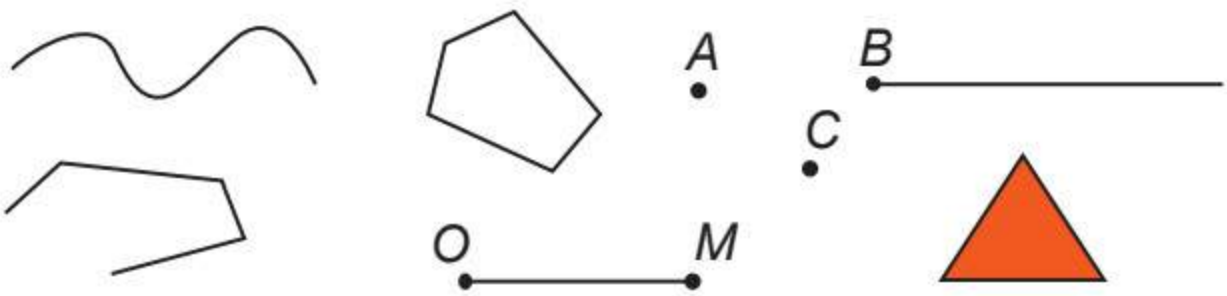

Які числа й знаки дій пропущено?

6 ? □ = 3 6 ? □ = 9 □ ? 5 = 8 □ ? 5 = 2

ВЕЛИЧИНИ. МАСА. МІСТКІСТЬ
ВАЖКИЙ. ЛЕГКИЙ. МАСА ПРЕДМЕТА

1.

Хто важчий? Хто легший? Хто має однакову масу?

2. Чим можна зважити овочі? А тебе?

3.

1 кілограм
Скорочено 1 кг

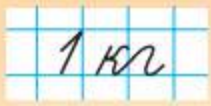

4. Що може важити 1 кг, 2 кг, 5 кг, 7 кг, 10 кг? Прочитай і запиши.

5. Порівняй. $\boxed{< \; > \; =}$

1 кг *і* 5 кг 5 кг *і* 5 кг 8 кг *і* 4 кг 6 кг *і* 7 кг

6. Для гурткової роботи купили 5 кг пластиліну. Використали 2 кг. Скільки кілограмів пластиліну залишилося?

Знайди помилку художника.

МАСА. ЗВАЖУВАННЯ ПРЕДМЕТІВ

1. Яка маса предметів?

2. 2 кг + 2 кг = 4 кг

2 кг + 3 кг = ☐ кг

3 кг – 1 кг = ☐ кг

6 кг – 4 кг = ☐ кг

3. Порівняй і запиши за зразком. 8 – 5 < 5 + 1

7 + 2 *і* 10 7 + 3 *і* 10 5 – 2 *і* 5 + 2

7 + 2 *і* 8 7 + 3 *і* 8 4 + 5 *і* 4 + 3

4. Поясни.

2 кг + 1 кг > 2 кг

5. Які числа пропущені?

5 + ☐ = 9 ☐ + 4 = 7 10 – ☐ = 6 ☐ – 2 = 1

6. Порівняй тексти задач, числові дані в умові, запитання та розв'язання задач.

а) У шкільну їдальню привезли 10 кг масла. Для приготування каші використали 6 кг. Скільки кілограмів масла залишилося?

б) У їдальню привезли 10 кг масла, а в кафе — на 6 кг менше. Скільки кілограмів масла привезли в кафе?

1. Обчисли.
Назви́ спочатку перші доданки, а потім — другі.

6 + 4 7 + 2 7 – 1 5 + 3 9 + 1 9 – 1

2. Розглянь. Прочитай рівності. Допиши числа.

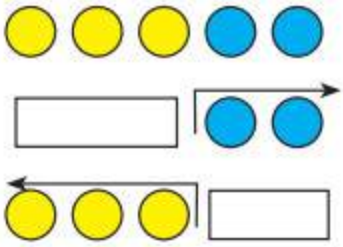

3 + 2 = 5 5 = 3 + 2

5 – 2 = □ □ = 5 – 2

5 – 3 = □ □ = 5 – 3

3. Які числа пропущені в рівностях?

5 + 4 = □ 3 + 6 = □ 4 + 6 = □

□ + 5 = 9 9 – 6 = □ □ + 6 = 10

4. Який відрізок довший? На скільки сантиметрів?
AB = 7 см *CD* = 4 см
Накресли ці відрізки.

5. Склади задачу на віднімання про квіти. Запиши її розв'язання та відповідь.

На скільки сума двох доданків більша від першого доданка? Досліди на прикладі 2 + 5 = 7.

ЗНАХОДЖЕННЯ НЕВІДОМОГО ДОДАНКА

1. Обчисли. Назви́ доданки в кожному стовпчику. Якою дією знаходили один із доданків?

6 + 3	7 + 3	5 + 5
9 – 3	10 – 7	10 – 5
9 – 6	10 – 3	

Щоб знайти невідомий доданок, достатньо від суми відняти відомий доданок.

2. Знайди невідомий доданок.

3 + □ = 5 6 + □ = 9 □ + 4 = 7 □ + 3 = 7

3. На тарілці були сливи. Коли поклали ще 6 слив, то їх стало 9. Скільки слив було на тарілці спочатку?

4.

1 + 2	1 кг + 2 кг	1 см + 2 см
9 – 5	9 кг – 5 кг	9 см – 5 см

5. Дізнайся, яка маса кролика, якщо:

3 кг – = 2 кг *і* 2 кг + =

Маса теляти така сама, як маса свині та індика разом. Яка маса індика, якщо маса теляти на 4 кг більша від маси свині? Поясни розв'язання за схемою.

1.

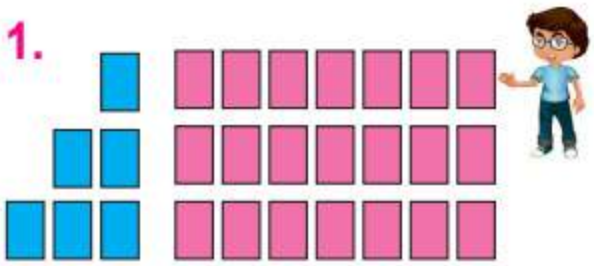

1 + 7 = 8	8 – 7 = 1
2 + 7 = 9	9 – 7 = 2
3 + 7 = 10	10 – 7 = 3

2. Виконай обчислення.

3 + 7	2 + 7	1 + 7	5 + 2
7 + 3	7 + 2	7 + 1	2 + 5
10 – 7	9 – 7	8 – 7	7 – 5
10 – 3	9 – 2	8 – 1	7 – 2

3. Розглянь календар. Скільки днів у тижні? У які дні в тебе є уроки математики? Які дні тижня вихідні?

понеділок

1

вівторок

2

середа

3

четвер

4

п’ятниця

5

субота

6

неділя

7

4. Що робили діти після уроків кожного дня впродовж тижня? Чим займаєшся ти в дні тижня?

МІСТКІСТЬ. ЛІТР

1. У якій посудині поміститься найбільше соку? Найменше? Розглянь і порівняй за місткістю відомі тобі посудини.

2.

1 літр
Скорочено 1 л

3. Прочитай. Яке число найменше? Найбільше?

1 л 4 л 5 л 6 л 8 л 9 л 10 л

4. За малюнками і виразами склади задачі. Запиши їх розв'язання.

7 + 2 1 + 7 + 2 1 + 7 8 – 7

5. Визнач, скільки склянок води містить літрова банка.

Є п'ятилітрова і дволітрова банки. Як з їх допомогою налити у відро із джерельця 3 л води? 9 л?

ТАБЛИЧНЕ ДОДАВАННЯ І ВІДНІМАННЯ 8

1. Назви́ «сусідів» пропущених чисел.

0	1			4		6				10

2. Назви́ числа, які можуть бути у квадратику.

7 > □	7 > □	7 > □
□ < 6	□ > 6	□ > 6

3.

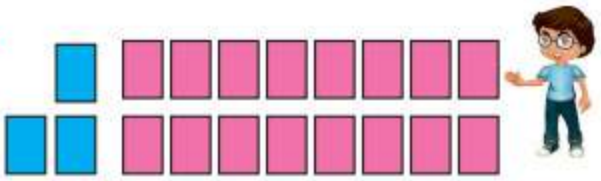

1 + 8 = 9	9 – 8 = 1
2 + 8 = 10	10 – 8 = 2

4. Назви́ лише другі доданки в сумах.
Обчисли суми, переставляючи доданки місцями.

1 + 8	9 – 8	2 + 8	4 + 6	7 + 2 + 1
1 + 7	9 – 1	10 – 8	10 – 6	7 – 2 – 1

5. 1) На одній сторінці підручника 5 завдань, на наступній — на 2 завдання більше. Скільки завдань на наступній сторінці?

2) На одній сторінці книжки 9 малюнків, на наступній — на 8 малюнків менше. Скільки малюнків на наступній сторінці книжки?

Перевір, чи утворюють «родину» числа 3, 5 і 8.

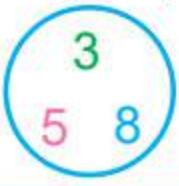

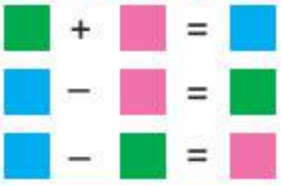

ТАБЛИЧНЕ ДОДАВАННЯ І ВІДНІМАННЯ 9

1. Прочитай результати додавання й віднімання 9.

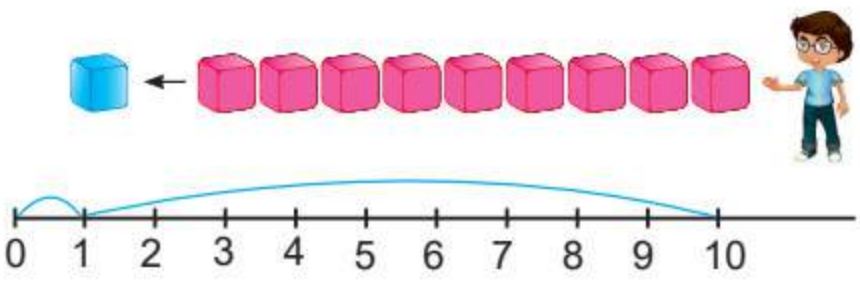

$1 + 9 = \boxed{10}$
$9 + 1 = \boxed{10}$
$10 - 9 = \boxed{1}$
$10 - 1 = \boxed{9}$

Продемонструй ці дії на числовому промені та за допомогою геометричних фігур.

2. Запиши рівності, вставляючи потрібні числа.

$2 + 8 = 8 + \square$ $\quad$ $9 + 1 = \square + 9$ $\quad$ $2 + 8 = \square$

$8 + 2 = \square + 8$ $\quad$ $\square + 9 = 9 + \square$ $\quad$ $1 + 9 = \square$

$3 + 3 + 3 = \square$ $\quad$ $9 - 3 - 3 = \square$ $\quad$ $1 + 1 + 8 = \square$

3. Маса однієї хлібини 1 кг. Скільки кілограмів хліба несе пекар?

4. З повної трилітрової банки соку відлили 2 л. Скільки літрів соку залишилося в банці?

Діти мають трилітрову банку. Скільки найменше разів їм потрібно збігати з нею до річки, щоб наповнити вщерть водою 10-літрову каністру?

НА́ЗВИ ЧИСЕЛ ПІД ЧАС ВІДНІМАННЯ

1. Запиши розв'язання задачі.

Було 6 З'їли 2 Залишилося ?

6 – 2 = 4 6 зменшується на 2, 6 — зменшуване

6 – 2 = 4 2 віднімали, 2 — від'ємник

2.

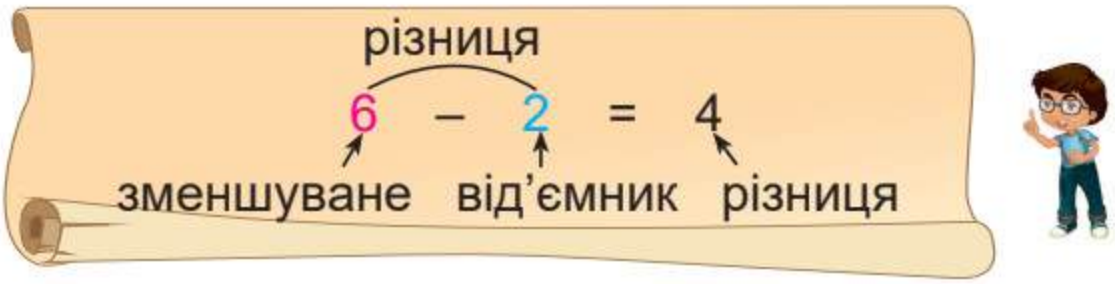

3. Випиши спочатку всі зменшувані, а потім — від'ємники.

5 – 2 7 – 4 4 + 1 10 – 3 6 – 0 10 – 5

Досліди, що більше: зменшуване чи від'ємник у кожній різниці.

4. Склади й розв'яжи задачу.

Було — 5 листочків.

Впало — 2 листочки.

Залишилося — ?

Як розв'язується ця задача?

5. Обчисли. Назви́ зменшувані, від'ємники та різниці.

5 – 5	6 – 6	7 – 7	8 – 6	10 – 9
5 + 5	4 + 4	3 + 3	2 + 6	0 + 0

ЗНАХОДЖЕННЯ НЕВІДОМОГО ЗМЕНШУВАНОГО

1. Поясни. Прочитай числові рівності.

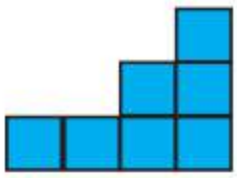

7

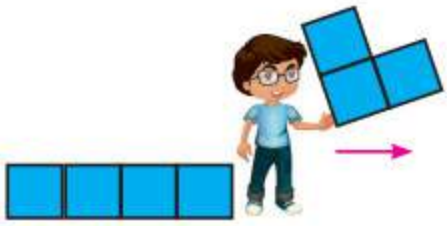

$7 - 3 = 4$

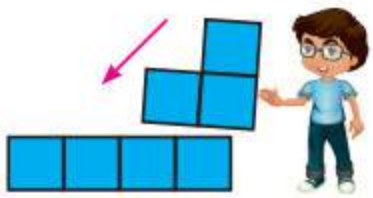

$7 = 4 + 3$

Назви́ зменшуване, від'ємник і різницю.

Поясни, як утворилася рівність $7 = 4 + 3$.

2. Яке число буде зменшуваним у кожній різниці? Як його знайти?

$5 - 4 = 1$	$\square - 4 = 2$	$\square - 4 = 4$	$\square - 4 = 6$
$5 = 1 + 4$	$\square = 2 + \square$	$\square = \square + \square$	$\square = \square \,?\, \square$

Щоб знайти невідоме зменшуване, достатньо до різниці додати від'ємник.

Чи погоджуєшся ти з висновком Мудрика?

3. Виконай обчислення зручним способом.

$3 + 7$	$2 + 6$	$1 + 9$	$1 + 4 + 4$
$2 + 7$	$2 + 8$	$1 + 5$	$2 + 4 + 4$

Кавун на терезах переважує шальку з гирею 5 кг. Якою не може бути маса кавуна? А якою може бути його маса?

ДОДАВАННЯ КІЛЬКОХ ЧИСЕЛ. КОЛО. КРУГ

1. Скільки кеглів на столі? Поясни обчислення.

$5 + 2 + 2 = \square$

$5 + 2 = 7$, $7 + 2 = 9$

Отже: $5 + 2 + 2 = 9$.

2. Скільки доданків у кожній сумі? Обчисли.

$4 + 1 + 1$	$3 + 2 + 1$	$5 + 2 + 1$	$8 + 2 + 0$
$1 + 4 + 1$	$1 + 3 + 2$	$1 + 5 + 2$	$2 + 8 + 0$
$1 + 1 + 4$	$2 + 1 + 3$	$2 + 1 + 5$	$0 + 2 + 8$

3. Знайди невідомий доданок.

$\square + 3 = 5$ $\quad 4 + \square = 7$ $\quad \square + 1 = 9$ $\quad 3 + \square = 8$

4. Назви́ й покажи фігури, які мають 3, 4, 5 кутів. Як називають решту фігур?

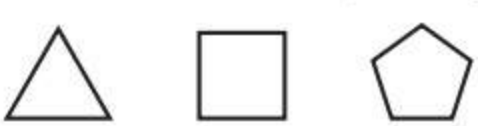

коло

круг

5. Було — ? Виїхало — $\square$ Залишилося — $\square$

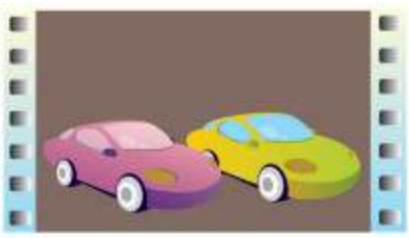

Добери до чисел 5 і 4 ще одне число, щоб утворилася «родина» чисел (*дві відповіді*).

ВІДНІМАННЯ КІЛЬКОХ ЧИСЕЛ

1. Обчисли різниці. Назви́ зменшувані та від'ємники.

7 – 3	6 – 4	10 – 4	10 – 4 – 2
8 – 5	9 – 2	10 – 6	10 – 5 – 5

2. Знайди невідомі числа (зменшувані).

□ – 3 = 5 □ – 6 = 1 □ – 1 = 9 □ – 1 = 3

3. Маса лисички 10 кг, а зайчика — 3 кг. Хто важчий? На скільки кілограмів?

4. Від стрічки завдовжки 10 см відрізали спочатку 3 см, а потім 1 см. На скільки сантиметрів коротшою стала стрічка? Яка довжина стрічки, що залишилася?

5. Які предмети мають форму круга? Кола? Через який предмет може пролізти мишка?

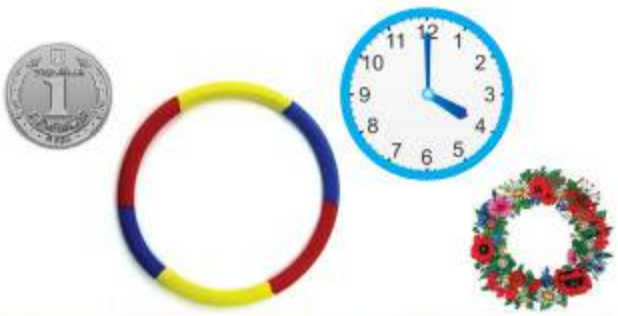

Скільки квадратиків залишиться на смужці після четвертого такого відрізання?

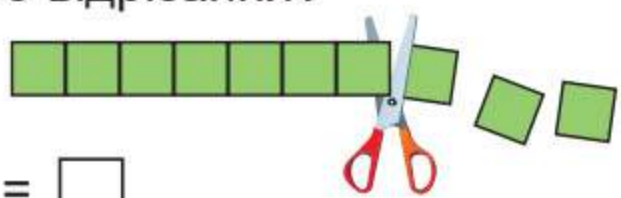

10 – 1 – 1 – 1 – 1 = □

Чи можна це записати так: 10 – 4 = □ ?

ЗАВДАННЯ БДЖІЛКИ-ТРУДІВНИЦІ

1. «Крокуй» по кожній позначеній точці променя; через одну точку. Називай при цьому відповідні числа.

2. Де на числовому промені розміщені числа, більші від 4? Покажи і назви́ їх.

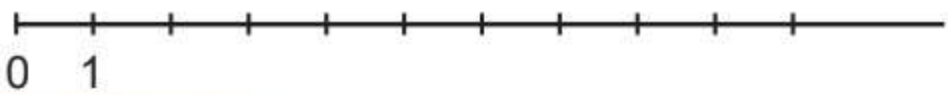

3. Назви́ перший доданок кожної суми.
Прочитай і обчисли вирази.

3 + 2 3 + 1 + 1 5 + 2 + 2 5 + 4

4. Сергійко зібрав 4 , 2 , 3 .
Скільки всього грибів зібрав Сергійко?
Сформулюй повну відповідь.

Чи можна, не обчислюючи, сказати, що значення цих виразів однакові? Чому?

3 + 5 + 1	3 + 1 + 5	1 + 5 + 3
1 + 3 + 5	5 + 1 + 3	5 + 3 +1

ЗАВДАННЯ БДЖІЛКИ-ТРУДІВНИЦІ

1. Прочитай вирази й обчисли їх значення. Назви́ зменшуване. Скільки від'ємників у кожному виразі?

5 – 2 – 1 8 – 4 – 2 10 – 5 – 5 6 – 3 – 3

2.

3 + 7	5 + 4	8 – 3	5 + 1 + 2
7 + 3	3 + 5	9 – 4	6 – 1 – 2
10 – 3	4 + 4	7 – 5	7 + 2 – 1

3. Які купюри потрібно покласти в гаманці?

4. У дітей є 4 червоні й кілька зелених олівців. Усього 6 олівців. Скільки зелених олівців?

Чому ця задача розв'язується дією віднімання?

Рамку якої форми можна зробити з цих брусків?

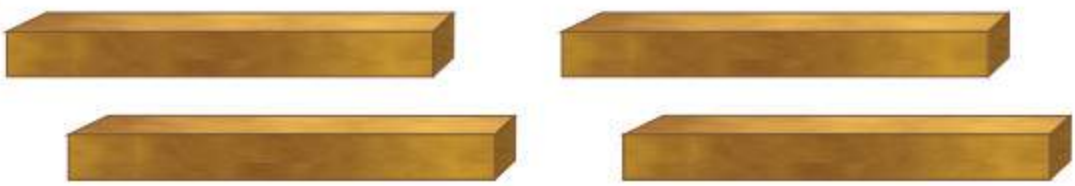

1. Яка маса пакета з цукром? Досліди, що змінилося. Що залишилося без змін?

2. Розглянь таблицю. Обчисли суми. Досліди, як змінюється сума від зміни першого доданка.

Доданок	2	4	5	8
Доданок	2	2	2	2
Сума				

3. Поясни обчислення за схемами.

$+2$ ($3 + 5 = 8$; $5 + 5 = \square$) $+?$

-1 ($3 + 5 = 8$; $2 + 5 = \square$) -1

$3 + 5 = 8$

$1 + 5 = \square$

4. У дітей є 3 кроленят, 2 черепахи, 4 морські свинки. Скільки всього тварин? Якщо придбати ще 1 кролика, на скільки збільшиться число всіх тварин?

Скільки квітів може зібрати гномик для букету?

ЗМІНА СУМИ ВІД ЗМІНИ ДОДАНКА

1. Обчисли. Прочитай стовпчики результатів. Яка в них закономірність?

3 + 1 = □	3 + 4 = □	3 + 7 = 10	3 + 4 = □
3 + 2 = □	3 + □ = □	3 + 6 = □	3 + □ = □
3 + 3 = □	3 + □ = □	3 + 5 = □	3 + □ = □

2. Який перший доданок? Як змінюється другий доданок? Чи змінюється при цьому сума? Як? Досліди.

Доданок	5	5	5	5	5	5
Доданок	0	1	2	3	4	5
Сума						

3. 10 кг – 3 кг = □ кг 7 см + 3 см = □ см

10 л – 3 л = □ л 7 л + 3 л = □ л

4*. Довжина паперової смужки 8 см. Від складеної навпіл смужки відрізали 2 см. Скільки смужок утворилося? Яка їх довжина?

Виконай перевірку практичними діями.

Чи існують числа, більші від 5, але менші від 4?

Досліди.

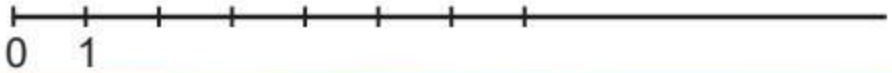

ТАБЛИЧНЕ ДОДАВАННЯ

1. Прочитай, використовуючи слова: «плюс», «додати», «збільшити», «значення виразу».

4 + 3 2 +1 5 + 4 5 + 4 = 9

Сформулюй подібні завдання на додавання сусідові/сусідці по парті.

2. Розглянь на форзаці таблицю додавання чисел. Поясни, як за її допомогою знайти суму чисел 2 *і* 6, 4 *і* 5, 6 *і* 3.

3. Розкажи таблицю додавання числа 4 (*див. с. 64*). Використай її для обчислення значень виразів.

1 + 4	4 + 1 + 1	6 + 4 – 0
5 + 4	2 + 4 + 2	3 + 4 + 0

4. Виміряй довжину кожного відрізка ламаної. Знайди їх суму.

В Ірі було 4 збірки казок. На день народження їй подарували 1 збірку казок про тварин і 2 збірки чарівних казок. Скільки збірок казок має Іра?

ДОДАВАННЯ ЧИСЕЛ

1. Розкажи таблицю додавання числа 6. Обчисли.

2 + 6	6 + 3	3 + 6 + 1	4 + 6 + 0
1 + 6	6 + 4	6 + 2 + 2	2 + 6 + 1

2. Обчисли суми зручним способом.

2 + 1 + 7
6 + 3 + 1
2 + 5 + 2

Додавати числа можна в будь-якому порядку. Результат при цьому не зміниться.

3. Збільш кожне з чисел 2, 4, 3, 5 на 3; зменш на 1.

4. Склади й розв'яжи задачі про букети квітів.

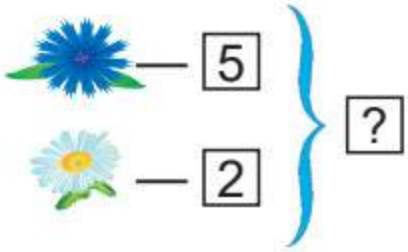

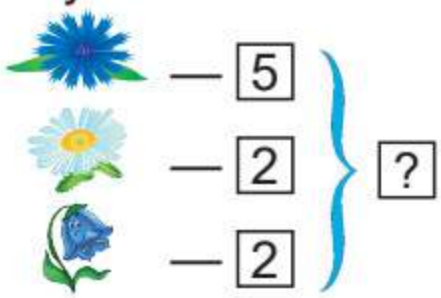

5. Яка маса мішечка з борошном, пакета з цукерками?

За таблицею додавання на форзаці склади й запиши всі випадки додавання числа 7.

ДОСЛІДЖЕННЯ ЗМІНИ РІЗНИЦІ

1. Як називають числа під час віднімання? Назви́ зменшуване, від'ємник і різницю в кожній рівності.

5 – 2 = 3 7 – 2 = 5 9 – 2 = 7

6 – 2 = 4 8 – 2 = 6 10 – 2 = 8

Випиши в рядок зменшувані від найменшого до найбільшого. Під ними розташуй відповідні різниці. Порівняй різниці. Зроби висновок.

2. Порівняй. < > =

8 *і* 8 8 + 2 *і* 8 6 – 3 *і* 8 – 3

8 *і* 2 8 – 2 *і* 8 7 – 2 *і* 9 – 2

2 *і* 8 8 + 2 *і* 2 9 – 1 *і* 10 – 1

3. За таблицею склади й запиши вирази. Обчисли їх.

Зменшуване	4	5	6	7	8	9	10
Від'ємник	3	3	3	3	3	3	3
Різниця							

Досліди, на скільки збільшуються зменшувані. На скільки збільшуються відповідні різниці?

4. Садівники виростили 10 видів лілій, а нарцисів — 4 види. Чого більше? Чого менше? На скільки?

У павука-хрестовика 2 основних ока, а бічних — на 6 більше. Скільки всього очей у павука-хрестовика?

ЗМІНА РІЗНИЦІ ВІД ЗМІНИ ЗМЕНШУВАНОГО

1. Як змінюються зменшувані? Допиши зменшувані.
Як змінюється різниця?

10 – 4 = 6	8 – 4 = □	□ – 4 = □
9 – 4 = □	7 – 4 = □	□ – 4 = □

2. Склади вирази.
Знайди їх значення.

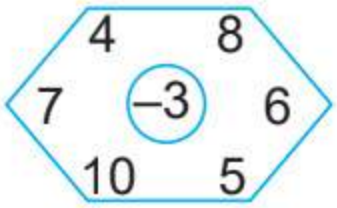

3. Як урівноважити шальки терезів?

4. Кольорова крейда завдовжки 10 см змалювалася на 2 см. Якою завдовжки стала крейда?

Зробіть припущення, скільки сантиметрів крейди списується в класі за урок, впродовж дня. Переконайтеся в правильності своєї здогадки, виконавши вимірювання перед і після уроків.

5. Побудуй відрізки, коротші на 3 см від зображених на малюнку.

ТАБЛИЧНЕ ВІДНІМАННЯ В МЕЖАХ 10

1. Склади й запиши вирази. Обчисли їх. Де виразів було менше? Чому?

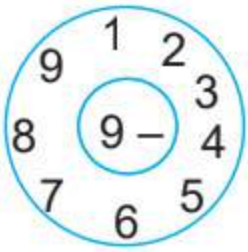

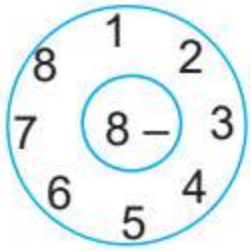

2. Скільки не вистачає до 10?

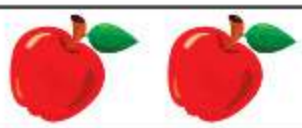	2 + 8 = 10	10 – 2 = 8
	4 + □ = 10	10 – 4 = □
	□ + □ = 10	10 – □ = □
	□ + □ = □	10 – □ = □

3. Обчисли лише різниці.

7 – 5	9 – 5	2 + 4	8 + 1
6 + 4	10 – 3	5 – 5	6 – 5

4. У зоопарку 4 леви, 5 ведмедів, а лисиць стільки, скільки левів і ведмедів разом. Скільки лисиць у зоопарку?

5. З «родини» чисел 4, 9, 5 утвори рівності.

□ + □ = □ □ + □ = □ □ – □ = □ □ – □ = □

Використовуючи таблицю на форзаці, поясни, як знайти різниці чисел 8 *і* 2, 8 *і* 6, 6 *і* 4.

ТАБЛИЧНЕ ВІДНІМАННЯ В МЕЖАХ 10

1. Які числа пропущено? Назви́ «сусідів» пропущених чисел.

0	1		3		5		7			10
10	9	8				4		2		0

2. Скільки фігур? Закрий 3, 5, 7 трикутників пальчиками. Скільки трикутників залишиться незакритими в кожному випадку?

3. Виконай обчислення.

Підкресли ті вирази, значення яких дорівнює 5.

5 + 5	7 + 3	10 – 5
8 – 3	5 – 0	9 – 4
3 + 2	4 – 1	4 + 2

4. 8 кг – 2 кг 4 л – 1 л 9 см – 6 см

☐ кг – 1 кг = 3 кг ☐ л – 1 л = 3 л ☐ см – 3 см = 3 см

Де розрізати стрічку, щоб у Сонечка стрічка була на 2 см довша, ніж у Метелика?

Продемонструй свої дії на моделі паперової стрічки.

ВИРАЗИ НА ДВІ ДІЇ

1. Склади рівності з числами «родини» чисел 9, 1 і 8.

□ + □ = □ □ + □ = □ □ – □ = □ □ – □ = □

2. Знайди значення виразів на 2 дії.

7 + 3	4 + 5	6 – 2	10 – 1
7 + 2 + 1	4 + 3 – 1	4 – 2 + 3	6 – 2 – 1

3. На дроті сиділо 7 ластівок. 4 з них відлетіло, а прилетіло 3. Скільки стало ластівок? Запиши вираз.

Продемонструй дії пташенят за допомогою кругів.

4. У Пушинки 4 стрічки на лапках, 3 на шиї й 2 на хвості.

Скільки стрічок прикрашають Пушинку? Яких стрічок у кішки найбільше? Найменше? Скільки ще стрічок треба пов'язати кішці, щоб їх було 10?

5. Порівняй.

4 *і* 5	6 *і* 5	7 *і* 7
4 + 2 *і* 5	6 – 1 *і* 5	7 – 2 *і* 7 + 2

Івась стояв у ряду п'ятим від правого краю і четвертим від лівого. Скільки дітей було в ряду? Перевір відповідь за допомогою трикутників-фішок.

ОБ’ЄМНІ ФІГУРИ
КУБ. КУЛЯ. ЦИЛІНДР

1. Зі скількох кубиків складено башти? Яка башта має найбільше кубиків? Найменше?

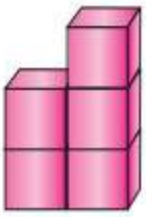

2. На які предмети схожі об’ємні (просторові) фігури?

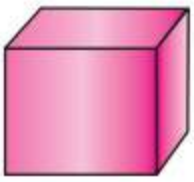

Куля **Куб** **Циліндр**

Чим відрізняються ці фігури?

3.

4 + 3 – 2	7 – 3 – 4	1 + 2 + 3
5 – 3 + 2	8 – 3 – 5	3 + 1 + 2

4. За малюнками і схемами склади й розв’яжи задачі.

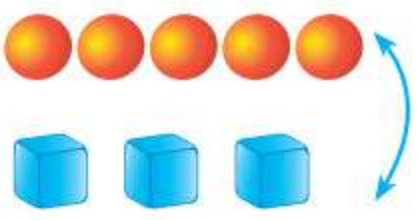

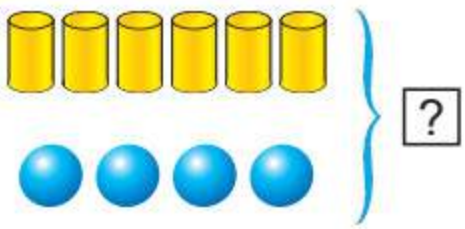

Назви́ натуральні числа, розміщені між 0 і 5. Скільки їх? Скільки чисел між 6 і 3? Назви́ їх.

Добери, де потрібно, числа і розв'яжи задачі.

1. У кімнаті гралося ☐ хлопчиків та ☐ дівчаток. Скільки всього дітей гралося в кімнаті?

2. Вежа складена з ☐ червоних та ☐ зелених кубиків. Яких кубиків більше і на скільки?

3. Діти збудували стіну з 10 цеглинок. 1 цеглинка впала. Скільки цеглинок залишилося в стіні?

4. У кімнаті гралося кілька дітей. Коли до них прийшло ще двоє, то їх стало п'ятеро. Скільки дітей гралося в кімнаті спочатку?

5. У Романа було 4 машинки, а в Тетяни — на 3 більше. Скільки іграшкових машинок було в Тетяни?

РОЗВ'ЯЗУВАННЯ ЗАДАЧ

1. На килимку було 6 кубиків, а в ящику — на 5 менше. Скільки кубиків було в ящику?

2. Пірамідка-клоун складена з □ кілець, а звичайна — з □. Скільки кілець на обох пірамідках? На якій менше і на скільки?

3. Щоб прикрасити кімнату, діти розвісили 9 повітряних кульок. 5 з них були зелені, решта — червоні. Скільки червоних кульок прикрасили кімнату?

4. Діти пошили лялькам 4 сукні, 3 шапочки і 2 спіднички. Скільки всього речей пошили діти?

5. Діти каталися на 5 іграшкових кониках. Коли вихователька принесла ще кілька коників, то їх стало 7. Скільки коників принесла вихователька?

6. Ігрову кімнату прибирали 3 хлопчики і 5 дівчаток. 2 дівчинки пішли на заняття з музики. Скільки дітей залишилося прибирати кімнату?

7. На машині були дерев'яні бруски. Коли діти взяли 5 брусків для будівництва замку, то їх залишилося 3. Скільки брусків було на машині спочатку?

ЧИСЛА 11–100. РОЗРЯДНІ ЧИСЛА
ДЕСЯТОК. ЛІЧБА ДЕСЯТКАМИ

1.

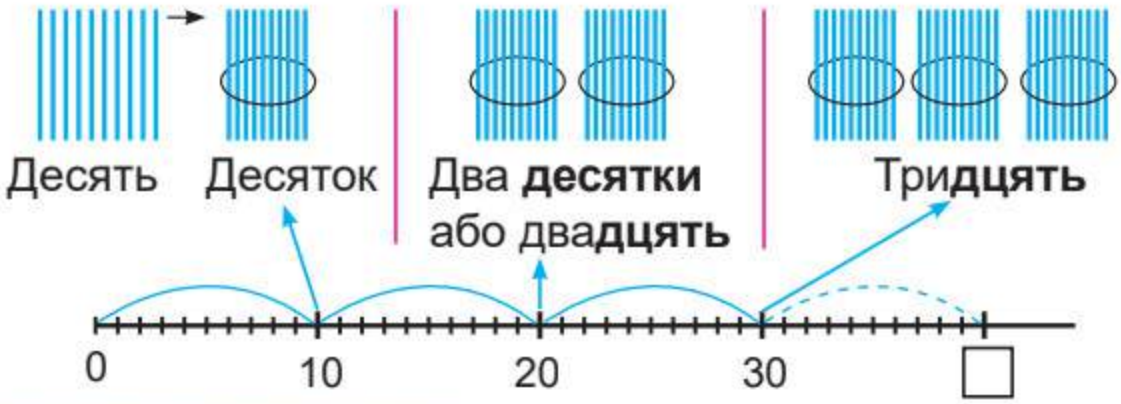

2.

Десятки	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Числа	10	20	30	40	50	60	70	80	90	100

10 — десять 20, 30 — □ дцять 40 — сорок

50 — п’ятдесят 60 — шістдесят

70, 80 — □ десят 90 — дев’яносто 100 — сто

3. Скільки копійок у Петрика?

4. У Галинки є 10 грн, а в Руслана — стільки ж. Скільки всього гривень у дітей?

5. Скільки? Назви́ й запиши числа.

Зліпи з пластиліну 2 кулі різної величини, 1 куб і 2 циліндри. Оціни наближено, на яку фігуру витрачено більше пластиліну.

РОЗРЯДНІ ЧИСЛА. ПОРІВНЯННЯ ЧИСЕЛ

1. Які числа пропущено в кожному ряду?

1 дес., 2 дес., ☐, 4 дес., ☐, 6 дес., 7 дес., ☐, ☐

10	20	☐	40	☐	☐	70	☐	☐

2.

10, 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90 — десятки, або розрядні числа

3. Прочитай. Назви́ пропущені числа. Поясни.

10 = 1 дес. 40 = ☐ дес. 70 = ☐ дес.

20 = ☐ дес. 50 = ☐ дес. 100 = ☐ дес.

4. Порівняй. Запиши рівності й нерівності.

1 дес. *і* 3 дес. 10 *і* 1 дес. 40 *і* 50

10 *і* 30 30 *і* 4 дес. 70 *і* 50

5. Випиши лише правильні записи.

10 < 20 30 > 20 40 = 40 70 < 40 100 > 90

6. Для приготування борщу в їдальні потрібно 8 кг картоплі. Закупили 10 кг. Чи залишиться картопля? Скільки кілограмів? Сформулюй повну відповідь.

Скільки чисел у кожній групі? Скільки цифр у кожній групі? У якій групі більше цифр?

0, 1, 2 10, 20, 100

*4 Заїка А. Математика : підруч. для 1-го кл.

ВИМІРЮВАННЯ ДОВЖИНИ. ДЕЦИМЕТР

1. Накресли відрізок *OB* завдовжки 10 см.

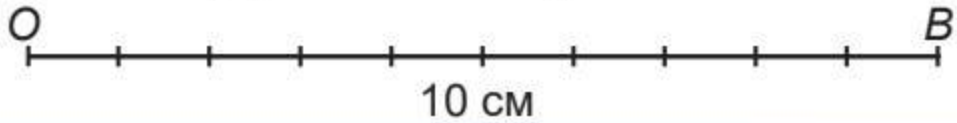

10 см — це 1 дециметр

10 см = 1 дм

10 см = 1 дм

2. Запиши числа в інших одиницях за зразком.

1 дм = 10 см	4 дм = ☐ см	20 см = ☐ дм
2 дм = ☐ см	6 дм = ☐ см	40 см = ☐ дм

3. Порівняй.

1 см *і* 3 см	5 см *і* 2 см	7 см *і* 4 см
1 дм *і* 3 дм	5 дм *і* 2 дм	7 дм *і* 4 дм
1 дес. *і* 3 дес.	5 дес. *і* 2 дес.	7 дес. *і* 4 дес.
10 *і* 30	50 *і* 20	70 *і* 40

Довжину яких предметів зручно вимірювати в дециметрах?

Переконайся. Виконай вимірювання в сантиметрах і дециметрах. Зроби висновок.

ДОДАВАННЯ І ВІДНІМАННЯ ДЕСЯТКІВ

1. Порівняй.

10 *і* 20 40 *і* 10 30 *і* 60

20 *і* 40 50 *і* 50 60 *і* 80

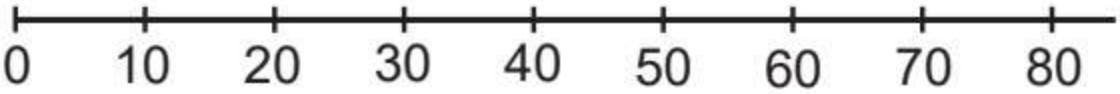

2. Виконай дії. Поясни.

2 + 7 = ☐ 9 – 3 = ☐

2 дм + 7 дм = ☐ дм 9 дес. – 3 дес. = ☐ дес.

20 см + 70 см = ☐ см 90 – 30 = ☐

3. Ганнуся мала 80 копійок. За 50 копійок вона купила олівець. Скільки копійок залишилося в Ганнусі?

4. На ділянці росло 30 кущів червоних троянд. Посадили ще 1 десяток кущів білих троянд. Скільки всього кущів троянд росте на ділянці? А скільки це десятків?

5. Полічи десятками від 10 до 70, від 80 до 30.

6.

20 + 0	40 – 0	0 + 50	70 – 70
20 – 0	40 + 0	50 + 20	70 – 10

ЧИСЛА 11–20

1. Поясни.

Десять,
або десяток 10

Десять і один, або
одина́дцять 11

2. Скільки...? Доповни запитання й дай відповіді.

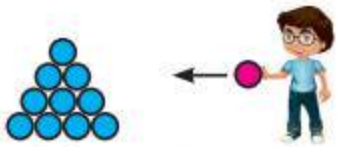

10 *і* 1

10 + 1 або 1 дес. + 1 од.

10 л

1 л

10 кг

1 кг

3. Прочитай на́зви чисел. Поясни їх утворення.

Двана́дцять 12

Трина́дцять 13

Чотирна́дцять 14

П’ятна́дцять 15

Шістна́дцять 16

Сімна́дцять 17

Вісімна́дцять 18

Дев’ятна́дцять 19

Два́дцять 20

Чи утворюють «родину» числа 30, 20 і 50? Перевір.

□ + □ = □ □ – □ = □ □ – □ = □

1. У першій коробці 10 олівців, а в другій — більше. Скільки олівців може бути в другій коробці? Скільки олівців у тебе? Склади про них задачу.

2. Запиши число кружечків лише цифрами.

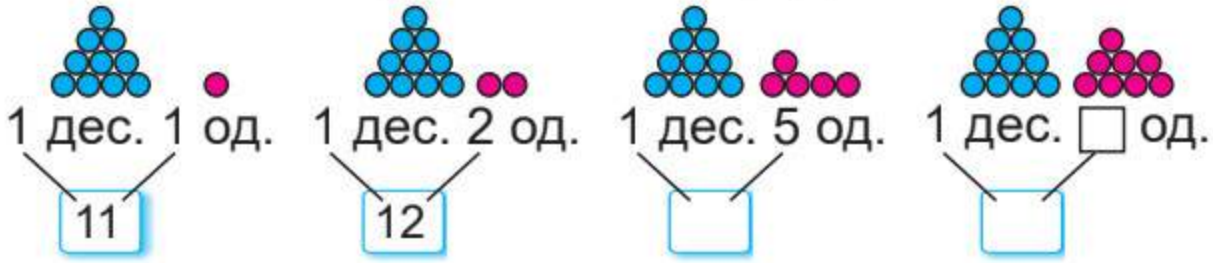

3. Яка довжина верхньої смужки? Нижньої? Запиши.

4. Прочитай числа: 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20. Де вони розміщені на числовому промені?

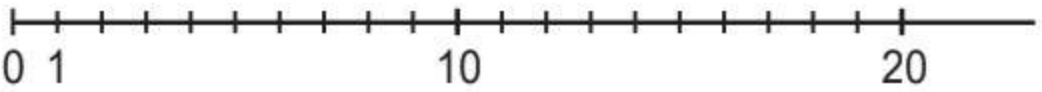

5. Пиши за зразком.

11 12 13 14 15 16 17 18 19

Що більше: 20 чи 1 дес.? 2 дес. чи 20?

СКЛАД ЧИСЛА. ПОРІВНЯННЯ ЧИСЕЛ

1. Покажи і прочитай на циферблаті годинника числа від 1 до 12, від 12 до 1.

2. Запиши рівності.

13 = 1 дес. ☐ од.

13 = ☐☐ + ☐

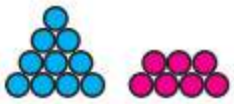

☐☐ = ☐ дес. ☐ од.

☐☐ = ☐☐ + ☐

3. Які числа пропущені? Назви́ «сусідів» чисел 8, 18.

1		3			6		8			11				15			18		20

4. Було ☐ Витратили ☐ Залишилося ☐

5. Який відрізок найкоротший? Найдовший?

Яке число більше: 12 чи 11? 10 чи 11? 9 чи 12?

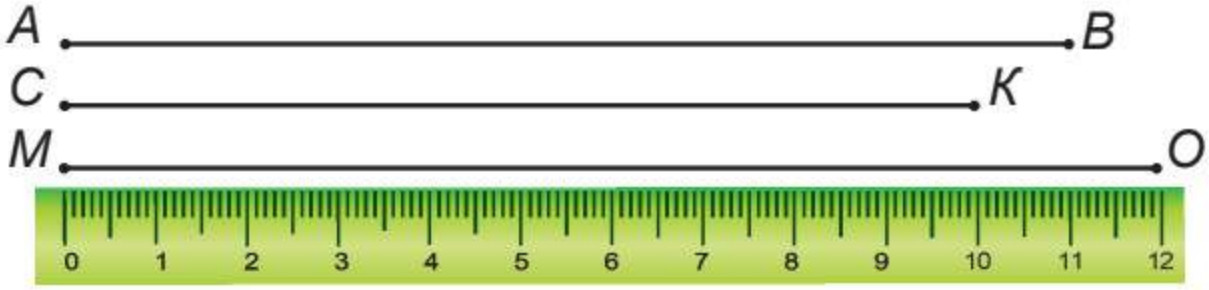

Прочитай, котру годину показує кожен годинник.

10 + 3, 3 + 10, 13 – 3, 13 – 10

1. Поясни, як складено рівності.

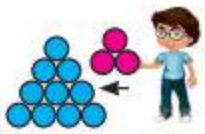

10 + 3 = 13

13 – 3 = 10

13 – 10 = 3

2.

10 + 2	10 + 5	15 – 5	15 – 15
10 + 4	5 + 10	15 – 10	15 + 0

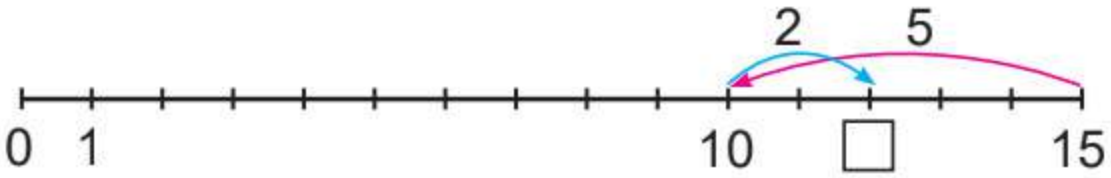

3. На скільки кожне число першого рядка менше від числа, розміщеного під ним?
Здогадайся, як легко це зробити.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20

4.

10

на 3 більше

на 2 менше

Яку форму має посудина з ложками на малюнку?

Назви́ групи в порядку збільшення суми грошей у них.

ОДНОЦИФРОВІ ТА ДВОЦИФРОВІ ЧИСЛА

1. Прочитай числа першого і другого рядів.

0, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 — одноцифрові числа
10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20 — двоцифрові числа

Чому числа так називають?

2. Випиши одноцифрові числа в один рядок, а двоцифрові — в інший. Яких чисел більше?

1 11 13 4 8 15 5 6 10

3. Кладка має ширину 10 дм, а місток на 20 дм ширший. Яка ширина містка?

4.

10 + 2	10 + 7	10 – 10	12 + 0
12 – 2	17 – 7	12 – 12	0 + 17
12 – 10	17 – 10	17 – 17	16 – 0

Скільки кутів у кожного многокутника? Скільки вершин? Скільки сторін?

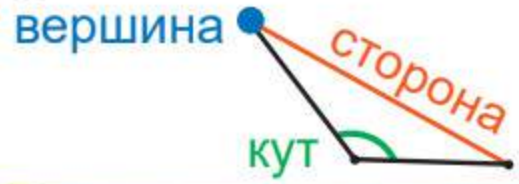

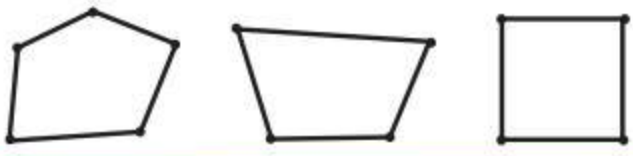

ДОДАВАННЯ І ВІДНІМАННЯ ВИДУ 15+1, 15–1

1. Назви́ числа, менші від 10. Скільки їх?

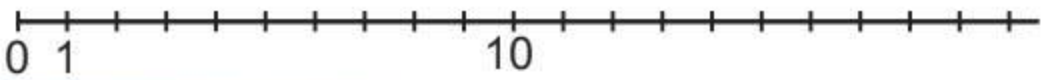

2. Назви́ і запиши числа, які утворені додаванням десяти й одного, десяти і трьох, десяти і семи.

10 + 1 = ☐☐ 10 + 3 = ☐☐ 10 + 7 = ☐☐

3. Полічи від 10 до 20, від 20 до 10.

4. Поясни.

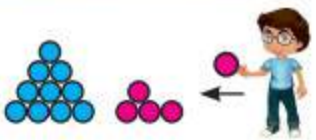

14 + 1= 10 + 5 = 15

10 4

15 – 1= 10 + 4 = 14

10 5

5. Знайди пропущені числа. Запиши числові рівності.

Числа	11	13	17	19
Збільш на 1	12			
Зменш на 1	10			

6. На приготування торта взяли 15 яєць, 10 з них використали для тіста, а решту — для крему. Скільки яєць використали для крему?

7. 16 + 1 = ☐☐ 18 – 1 = ☐☐ 15 + 1 17 – 1

На скільки сума чисел 10 і 5 більша від їх різниці?

1. Де менше? Де більше? На скільки?

6 — на ? — 8

12 — на ? — 10

Дізнайся, як називаються ці рибки, пташки.

2. Назви́ фігури. Скільки кутів, вершин, сторін має кожна фігура? Чим відрізняється трикутник від чотирикутника?

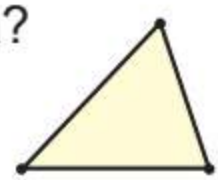

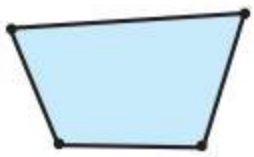

Зроби моделі будь-якого трикутника і чотирикутника (з олівців, паличок, пластиліну або паперу).

3. Назви́ і покажи об'ємні (просторові) фігури.

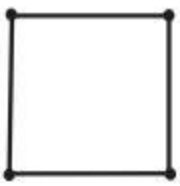

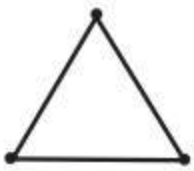

В акваріумі було 6 гупі, 4 золоті рибки й 1 скалярія. Скільки...? Доповни запитання. Розв'яжи задачу. Якої форми бувають акваріуми?

ДОДАВАННЯ І ВІДНІМАННЯ ВИДУ 15 + 3, 15 – 3

1. Скільки десятків та одиниць у числах 11, 14, 15, 19, 20? Запиши за зразком.

12 = 1 дес. *і* 2 од. 12 = 10 + 2

Відклади ці числа на рахівниці.

2. Поясни.

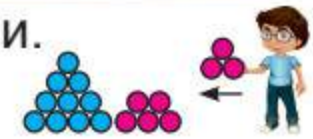

15 + 3 = 10 + 8 = 18

10 5

15 – 3 = 10 + 2 = 12

10 5

3.

12 + 1	14 + 2	18 + 2	80 + 10	20 + 40
12 – 1	14 – 2	18 – 4	60 – 10	70 – 30

4. У шкільному саду працювало 16 хлопчиків, а дівчаток — на 3 менше. Скільки працювало дівчаток?

Заміни в умові слово «менше» на слово «більше». Розв'яжи нову задачу.

Яку роботу можуть виконувати діти в саду?

5. Чим схожі ці предмети? Розглянь модель конуса. Зліпи конус з пластиліну.

Порівняй.

10 + 5 *і* 5	15 – 5 *і* 10 – 0	15 + 1 *і* 15 + 0
10 + 5 *і* 5 + 10	15 – 5 *і* 10 – 5	15 – 0 *і* 15

РОЗВ'ЯЗУВАННЯ ЗАДАЧ

1. До джерельця прибігли погратися 5 дівчаток і 4 хлопчики. Скільки дітей зібралося біля джерельця?

2. Діти зірвали 10 квіточок, з яких зробили 2 однакових букети. По скільки квіточок у кожному букеті?

3. Діти зловили 19 рибин. З 10 рибин зварили юшку, а решту засмажили на вогні. Скільки рибин засмажили?

4. Дівчатка з'їли 3 рибини, а хлопчики — на 3 більше. Скільки рибин з'їли хлопчики?

5. На прогулянку хлопчики взяли 14 яблук, а дівчатка — на 3 менше. Скільки яблук взяли дівчатка?

6. Діти організували 2 команди для гри у волейбол, по 3 гравці в кожній команді. Скільки дітей грало у волейбол?

Порівняй кількість складів у словах УКРАЇНА і ПРОГРАМА. Порівняй кількість букв. Зроби висновок.

1. а) Біля джерельця діти влаштували концерт. Четверо дітей співали, двоє танцювали, троє декламували вірші. Скільки дітей брали участь у концерті?

б) Діти вирішили позмагатися в перетягуванні мотузки. За один кінець мотузки взялися всі хлопчики, а за інший — усі дівчатка. Кого було більше і на скільки? Скільки дітей перетягувало мотузку? Скільки дітей спостерігало за грою?

в) Скільки всього людей було біля джерельця, якщо з дітьми був вихователь?

Подумай і скажи, яке Я число, якщо Я найменше з можливих в «родині» з числами 50 та 30.

УСНА НУМЕРАЦІЯ В МЕЖАХ 40

1. Скільки?

2. Прилічуй по 1 до чисел від 20 до 30, від 30 до 40.

3. Назви́ число, в якому:

2 дес. 3 од. 3 дес. 1 од. 3 дес. 4 од. 4 дес.

4. Порівняй.

2 дес. *і* 2 од. 2 дес. 4 од. *і* 3 дес.

3 дес. *і* 2 дес. 2 дес. 5 од. *і* 3 дес. 5 од.

3 дес. 1 од. *і* 2 дес. 3 дес. 6 од. *і* 4 дес.

5. На поличці стояли книги. Коли взяли 2 книги, їх залишилося 10. Скільки книг стояло на поличці спочатку? Скористайся схемою.

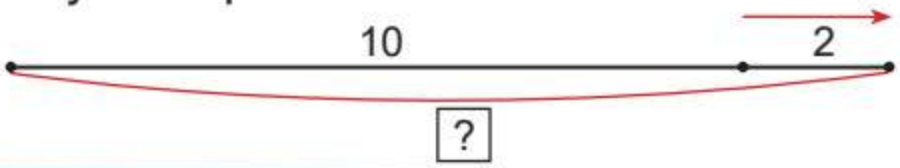

6. Запиши «сусідів» чисел 10, 20, 30, 35.

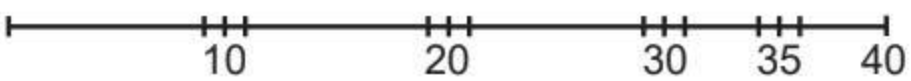

Який многокутник можна скласти з кожної групи відрізків? Склади.

ПИСЬМОВА НУМЕРАЦІЯ В МЕЖАХ 40

1. Утвори числа і назви́ їх.

2 дес. 3 од.

23

2 дес. ☐ од.

☐

☐ дес. ☐ од.

☐

2. Перепиши в зошит кожне друге число з ряду чисел.

20	21	22	23	24	25	26	27	28
29	30	31	32	33	34	35	36	37

3. Запиши і прочитай числа, в яких:

2 дес. 1 од.	2 дес. 4 од.	2 дес. 9 од.
3 дес.	3 дес. 7 од.	4 дес.

4. У Дмитрика 40 грн, у Надійки 30 грн. У кого більше грошей? На скільки? Скільки гривень у них разом?

5.

3 + 5	9 – 4	20 + 10	3 + 4 – 2
7 + 1	6 – 2	40 – 10	10 + 5 – 4
13 + 5	19 – 4	40 – 20	10 + 7 – 7
17 + 1	16 – 2	20 + 20	18 – 8 – 10

Як користуватися цими годинниками?

механічний

електронний

пісочний

водяний

20 + 5, 34 – 4, 34 – 30

1. Скільки? Запиши числовими рівностями.

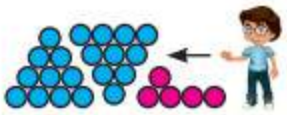

20 і 5

20 + 5 = □

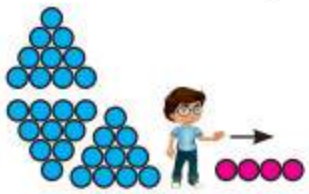

34 без 4

34 – 4 = □

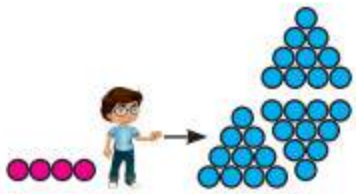

34 без 30

34 – □ = □

2. Із числової рівності на додавання склади 2 рівності на віднімання.

10 + 2 = 12

12 – □ = □

12 – □ = □

7 + 3 = □

□ – 3 = □

□ – 7 = □

30 + 5 = □

□ – □ = □

□ – □ = □

3.

20 + 3	30 + 6	4 + 20	5 + 30
23 – 3	36 – 6	24 – 20	35 – 30
23 – 20	36 – 30	24 – 4	35 – 5
23 – 23	36 + 0	24 – 24	35 + 0

4. Які натуральні числа в ряду пропущено?

	19	20		22			25				29		31		33	34				37

Які фігури можна «покотити»? Скільки вершин у куба, кулі, циліндра?

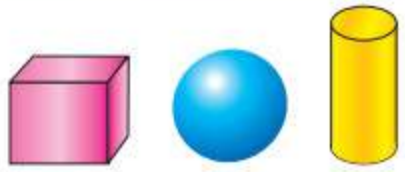

Перевір свої відповіді на моделях.

1. Скільки? Допиши числові рівності.

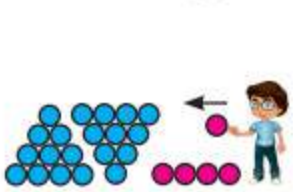

24 + 1 = ☐

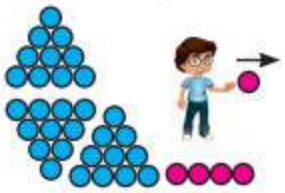

35 – 1 = ☐

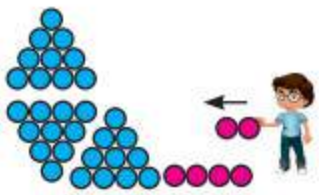

34 + 1 = ☐

24 + 1 = 20 + 5 = 25 (20, 4)

35 – 1 = 30 + 4 = 34 (30, 5)

2.

26 + 1	27 + 2	33 + 3	20 + 7
26 – 1	37 + 2	23 + 2	30 + 7
34 + 1	37 – 4	33 – 2	32 – 0
34 – 1	27 – 4	27 – 2	40 – 10

3. Порівняй. 20 *і* 21 25 *і* 21 21 *і* 31 30 *і* 20

4. На які предмети схожі об'ємні (просторові) фігури? Чим відрізняються ці фігури?

Циліндр

Конус

Піраміда

ПОРОЗРЯДНЕ ДОДАВАННЯ І ВІДНІМАННЯ

1. Запиши за зразком. $\boxed{28 = 20 + 8}$

13 = ☐ + ☐	17 = ☐ + ☐	23 = ☐ + ☐
38 = ☐ + ☐	26 = ☐ + ☐	32 = ☐ + ☐

2. Скільки? Поясни.

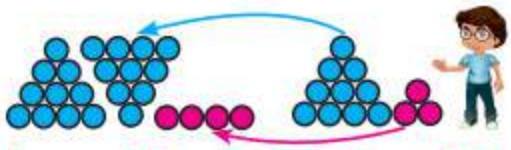

24 + 13 = 30 + 7 = 37

20 4 10 3

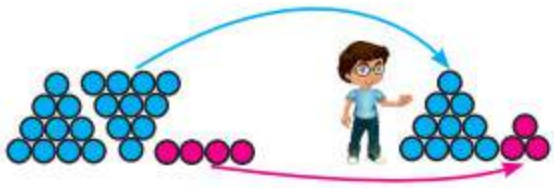

24 – 13 = 10 + 1 = 11

20 4 10 3

3.

21 + 15	29 + 10	24 + 5	20 + 3 + 4
35 – 12	33 – 10	35 – 2	38 – 3 – 5

4. Склади за малюнками задачі, які розв'язуються так.

3 + 2

7 + 2

7 – 5

5. Порівняй.

20 *і* 25	40 *і* 26	32 *і* 23	35 *і* 40
25 *і* 30	29 *і* 31	36 *і* 35	40 *і* 39

Прочитай числа 5 і 15, 4 і 14, 2 і 12. Чим відрізняються їхні на́зви? На скільки двоцифрове число більше за одноцифрове в кожній парі?

ЗАВДАННЯ БДЖІЛКИ-ТРУДІВНИЦІ

1. Назви́ й запиши до кожного з чисел його попереднє й наступне числа.

10 20 30

2. Запиши три будь-яких двоцифрових числа. Зменши кожне з них на 10. Запиши утворені рівності. Запиши три будь-яких одноцифрових числа. Збільш кожне з них на 1. Запиши утворені рівності.

3.

7 + 2 – 3	31 – 31 + 5	27 – 3 + 4
13 – 3 + 8	17 + 2 – 9	15 – 10 + 5
24 + 5 – 4	28 – 8 – 10	10 + 4 + 5

4. Одна стрічка має довжину 19 дм, а інша — коротша на 4 дм. Яка довжина коротшої стрічки?

5. Випиши спочатку правильні рівності, потім — правильні нерівності. Неправильні рівності й нерівності перетвори в правильні. Запиши.

22 + 12 = 33	34 > 24	34 – 4 = 30
32 – 12 = 20	13 < 23	13 < 23 – 10

На скільки найменше двоцифрове число більше від найбільшого одноцифрового?

НУМЕРАЦІЯ В МЕЖАХ 60

1. Скільки? Поясни, як утворено числа.

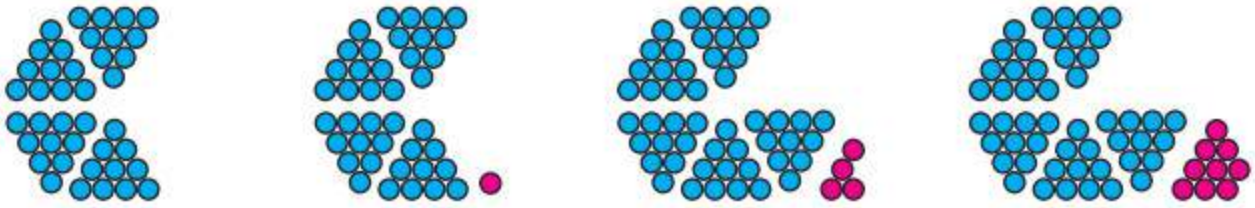

?	41	54	59

Скільки десятків і одиниць у кожному числі?

2. Запиши за зразком.

41	42	43	44	45	46	47	48	49
51	52	53	54	55	56	57	58	59

3. Назви́ «сусідів» чисел 44, 53, 58, 59.

4. Випиши числа, більші від 46.

49 42 47 43 60 41 59 39 40

Коли «прокидаються» квіти? Що раніше? Що пізніше?

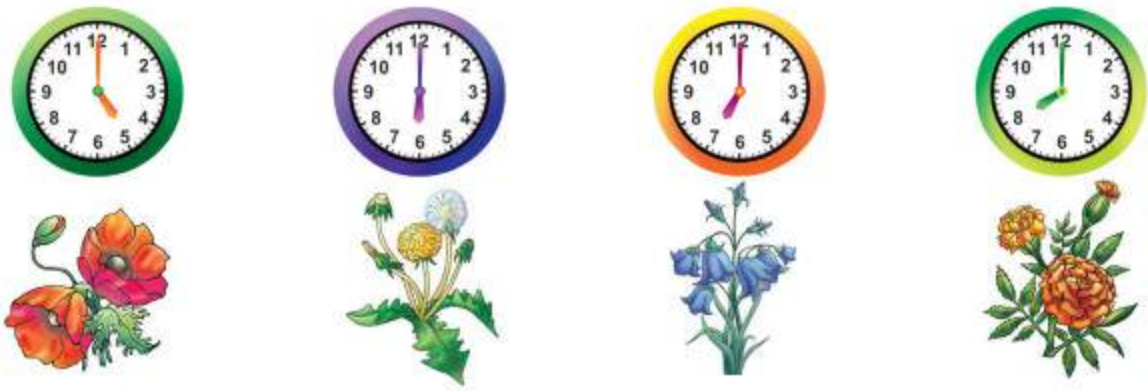

Дізнайся, коли вони закриваються.

50 + 4, 54 – 4, 54 – 50

1. Прочитай числа.
Скільки десятків і одиниць у кожному з них?
43 53 48 26 17 55 33 50

2. Запиши за зразком: 43 = 4 дес. + 3 од., 43 = 40 + 3.
28 14 49 51

3.

50 + 4	48 + 0	57 – 57	40 + 10 + 10
54 – 4	0 + 37	57 – 7	50 – 10 + 20
54 – 50	59 – 0	57 – 50	50 – 10 – 10

4. Доповни запитання й розв'яжи задачу.
Коли Антон прочитав 5 сторінок книги, йому залишилося ще прочитати 30 сторінок. Скільки...?

5.

Зменшуване	47		47		38		24
Від'ємник	7	7		8	8	4	
Різниця		40	40	30		20	20

Прочитай в таблиці, скільки грошей було в Лесі та Івана. Збільш на 10 коп. кількість їхніх грошей. Скільки грошей залишиться в кожної дитини, якщо вона витратить ті гроші, що у неї були? Запиши дії.

	Було
Леся	
Іван	

ЗНАХОДЖЕННЯ НЕВІДОМОГО ВІД'ЄМНИКА

1. Прочитай рівність 49 – 9 = 40. Назви́ зменшуване, від'ємник і різницю.

2. Прочитай запис 7 – □ = 3. Поясни, як можна знайти невідоме число (від'ємник) за схемою.

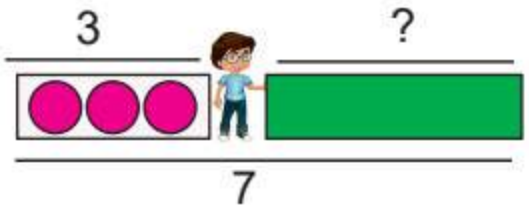

7 – 3 = 4

Щоб знайти невідомий від'ємник, достатньо від зменшуваного відняти різницю.

3. Знайди невідоме число (від'ємник) за зразком.

48 – □ = 40 52 – □ = 2 31 – □ = 30

48 – 40 = 8

4. Скільки це копійок? Яка сума більша? Менша?

5. За виразом 10 – 3 склади дві задачі про марки.

Чи пройде мураха більше, ніж 10 см?

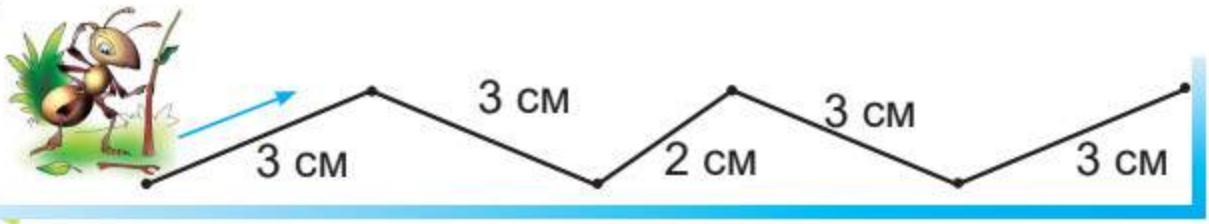

53 + 2, 43 + 10, 53 – 2, 43 – 10

1. Поясни обчислення.

53 + 2 = □ (50, 3)

43 + 10 = □ (40, 3)

43 – 10 = □ (40, 3)

2.

45 + 3	43 + 1	47 – 1	32 + 10
57 – 4	58 + 1	56 – 1	51 – 30

3. Скільки дециметрів стрічки відрізали, якщо її довжина була 50 дм, а залишилося 30 дм?

4.

4 дм + 3 дм	42 см – 40 см	24 см – 24 см
8 дм – 2 дм	42 см – 2 см	35 см + 2 см

5. Побудуй: дві точки, дві прямі, одну криву, два промені, один відрізок. Скільки фігур ти маєш побудувати?

Якою може бути маса ящика з морозивом?

1. Запиши числа кожного ряду в порядку їх збільшення. Назви́ найменше й найбільше число в кожному ряду.

40	20	50	10	30	60	
15	35	5	55	45	25	20

2. Поясни обчислення. Назви́ результати.

$46 + 12 = \square$

$40 \quad 6 \quad 10 \quad 2$

$40 + 10 = 50$

$6 + 2 = 8$

$50 + 8 = 58$

$46 - 12 = \square$

$40 \quad 6 \quad 10 \quad 2$

$40 - 10 = 30$

$6 - 2 = 4$

$30 + 4 = 34$

3.

53 + 11	47 – 20	54 – 30	42 + 17
53 – 11	26 + 12	36 – 13	51 + 23

4. У бочках поміщається по 56 л води. Скільки літрів води забрали з кожної повної бочки?

40 л

залишилося

14 л

залишилося

Попрацюйте в групі. Скільки пальців на руках і ногах у двох дітей? Чотирьох дітей?

ЧАС
ВИЗНАЧЕННЯ ЧАСУ ЗА ГОДИННИКОМ

1. Полічи десятками від 10 до 100, від 100 до 10. Одиницями — від 1 до 24, від 40 до 60.

2. Шкільні змагання з тенісу тривали 5 днів, а з шахів — на 3 дні довше. Скільки днів тривали змагання з шахів?

3. Які стрілки є на циферблаті годинника? Що показує кожна стрілка? Прочитай час.

☐ година

☐ година

☐ година

Поглянь на годинник в класі. Котра година зараз?

4. О котрій годині відбуваються події?
Розкажи свій розпорядок дня.

Який день тижня буде завтра, якщо вчора був вівторок?

ЗАВДАННЯ БДЖІЛКИ-ТРУДІВНИЦІ

1. Прочитай числа. Що позначає кожна цифра в їх записах? Скільки десятків у кожному з цих чисел?

43 52 26 58 44 30 35

2. Запиши числа в порядку їх зменшення.

42 53 45 48 51 60 50

3. 5 коп. + ☐ коп. = 15 коп. ☐ коп. – 10 коп. = 20 коп.

☐ коп. + 10 коп. = 30 коп. 50 коп. – ☐ коп. = 40 коп.

4. Діти, складаючи іграшковий паркан, використали 5 стовпчиків. У них залишилося ще 12 стовпчиків. Скільки всього стовпчиків було в дітей?

5. Яка довжина смужки в кожної дитини?

Олег

Даринка

1 см

2 см

3 см

 10 см

Продовж утворювати двоцифрові числа, використовуючи записані цифри. Яке з утворених чисел найбільше? Найменше?

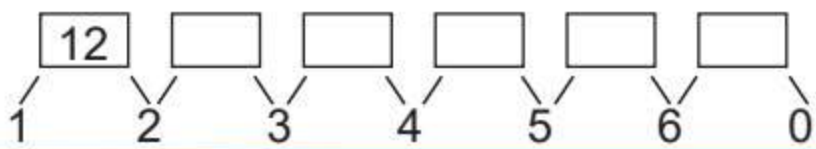

ЗАВДАННЯ БДЖІЛКИ-ТРУДІВНИЦІ

1. Порівняй записи і поясни.

1 дес. = 10 од. 3 дес. = ☐ од. 5 дес. = ☐ од.

1 дм = 10 см 3 дм = ☐ см 5 дм = ☐ см

2. Прочитай числа. Чим вони схожі? Чим відрізняються?

13 *і* 31 32 *і* 23 38 *і* 83

19 *і* 91 45 *і* 54 65 *і* 56

3. Добери умови задач до запитання: «На скільки яблук більше, ніж груш?».

1) У вазі 8 яблук, а груш на 3 менше.
2) У вазі 8 яблук і 5 груш.
3) У вазі 8 яблук, а решта — груші.

4. Порівняй значення виразів.

20 + 30 *і* 30 + 20 27 – 7 *і* 37 – 7

30 + 40 *і* 30 + 30 42 + 2 *і* 43 + 3

43 + 12 *і* 43 – 12 73 – 73 *і* 36 – 36

Продовж утворювати двоцифрові числа.
Порівняй перше й останнє з утворених чисел.

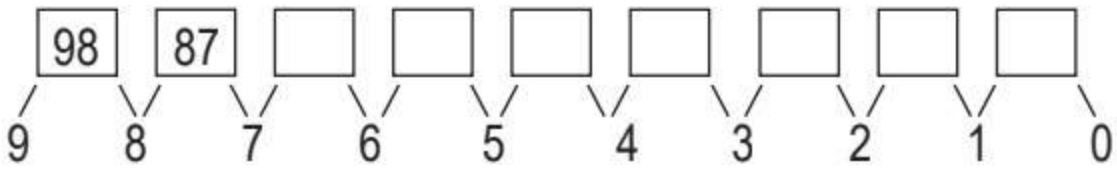

НУМЕРАЦІЯ В МЕЖАХ 100

1. Скільки? Поясни, як утворені числа.

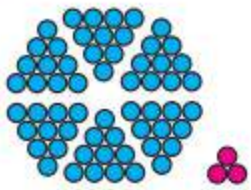

6 дес. *і* ☐ од.

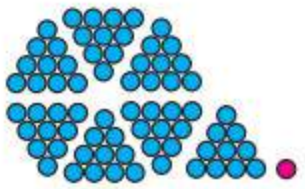

☐ дес. *і* ☐ од.

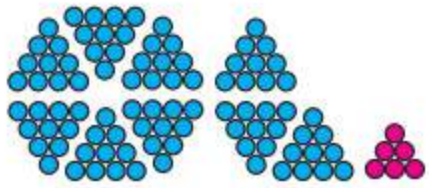

☐ дес. *і* ☐ од.

2. Прилічуванням по 1 назви́ числа від 60 до 70, від 70 до 80, від 80 до 90, від 90 до 100.

3. Випиши деякі числа восьмого десятка.

71 72 73 74 75 76 77 78 79

4. За коротким записом склади й розв'яжи задачі.

Було — 35 кг
Продали — ?
Залишилося — 20 кг

Було — ?
Продали — 15 кг
Залишилося — 20 кг

Хто з дітей був влучнішим?

Василина

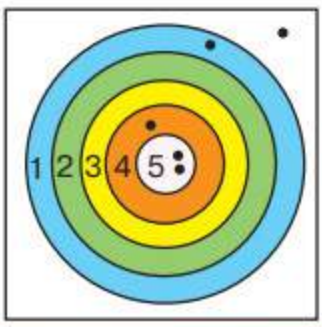

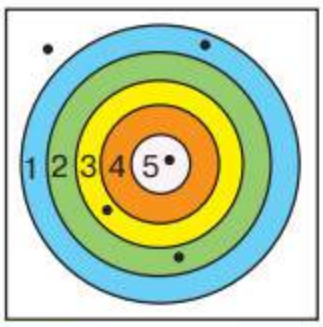

Петрик

ДЕСЯТКОВИЙ СКЛАД ЧИСЕЛ

1.

Сотні	Десятки	Одиниці	
		1	одна одиниця
	1	0	один десяток
1	0	0	одна сотня

2. 14 = 1 дес. 4 од.

66 = ☐ дес. ☐ од.

78 = ☐ дес. ☐ од.

87 = ☐ дес. ☐ од.

35 = ☐ дес. ☐ од.

89 = ☐ дес. ☐ од.

3. Назви́ і запиши попереднє число до кожного з чисел:

18, 20, 40, 45, 60, 70, 90, 100

Назви́ й запиши наступне число до кожного з чисел:

19, 39, 25, 41, 50, 69, 79, 99

4. Діти купили сувенірну ляльку за 30 грн. Продавцеві вони дали 1 купюру в 100 грн. Якою буде решта?

На скільки частин поділиться пряма п'ятьма точками? Коло?

1. Прочитай числа в таблиці.

Десятки	Одиниці
1	0
3	2

Десятки	Одиниці
5	3
4	6

Десятки	Одиниці
7	7
1	2

Десятки	Одиниці
2	3
3	1

Скільки всього одиниць у двох числах стовпчика? А скільки десятків? Прочитай суми чисел.

2.

67 + 1	59 + 20	83 + 3	90 + 5
66 + 2	74 – 4	32 – 20	95 – 5
83 + 0	0 + 99	100 – 100	95 – 90

3. На дитячому майданчику гралося 17 дітей. Коли кілька дітей пішло додому, на майданчику залишилося 10 дітей. Скільки дітей пішло додому?

Назви́, з яких геометричних фігур складено малюнок.

Виклади свою аплікацію з геометричних фігур.

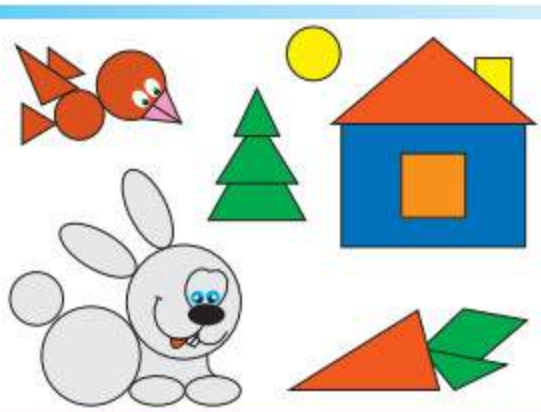

1. Назви́ пропущені числа в рядах.

60, 61, 62, ..., 72 90, 91, 92, 93, ... 100

2. Чи правильно міркує Мудрик?

25 + 43 = ?

Додаватиму числа поразрядно: десятки до десятків, одиниці до одиниць

Як від числа 56 відняти число 21?

3. Перший доданок — 84, другий — 15. Яка їх сума? Знайди суми двох однакових доданків, кожний з яких дорівнює: 5, 10, 20, 30, 40, 50.

4. Зменшуване — 75, від'ємник — 32. Яка їх різниця? Знайди різницю, якщо зменшуване і від'ємник є числами: 5 *і* 5, 15 *і* 15, 27 *і* 27, 99 *і* 90.

5. Порівняй задачі та їх розв'язання.

1) В Ігоря 15 значків, а в Софії — на 14 більше. Скільки значків у Софії?

2) У Софії 29 значків, а в Ігоря на 14 менше. Скільки значків в Ігоря?

Хто із тварин переможе в змаганнях з бігу?

МЕТР. ДІЇ З ІМЕНОВАНИМИ ЧИСЛАМИ

1. Прочитай і розкажи.

1 метр, або 10 дециметрів

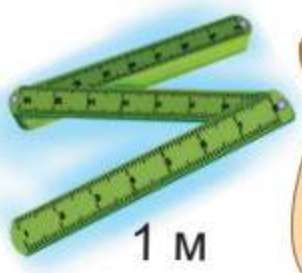

1 дм = 10 см
1 м = 10 дм
1 м = 100 см

1 метр, або 1 м

2. Виміряй довжину класної кімнати, класної дошки. Запиши результати вимірювань у метрах і дециметрах.

3. Числа 2 м, 30 см, 15 кг, 40 л — іменовані

3 м + 4 м	15 кг + 10 кг	40 л + 25 л
30 см – 20 см	89 кг – 80 кг	58 л – 18 л

4. Заповни порожні клітинки таблиць.

Доданок	71	2	10	
Доданок	4			30
Сума		39	79	68

Зменшуване	96	45		90
Від'ємник	4		5	
Різниця		5	73	60

Виміряй ширину або довжину кімнати кроками, потім — довжиною ступні й метром. Який результат є точним?

1. Прочитай рівність 54 + 25 = 79. Як називають числа під час додавання? Порівняй суму з кожним доданком. Яке число в рівності найбільше?

2.

5 + 5	50 + 50	80 – 80	37 – 7 + 20
25 + 13	40 + 60	80 + 0	59 – 50 + 60
76 – 34	100 – 40	0 + 80	44 – 44 + 44
97 – 16	100 – 60	80 – 0	50 + 5 – 55

3. Довжина класу 8 м. Довжина коридора на 20 м більша. Яка довжина коридора?

4. Виміряй довжину кожного відрізка ламаної. Знайди довжину ламаної.

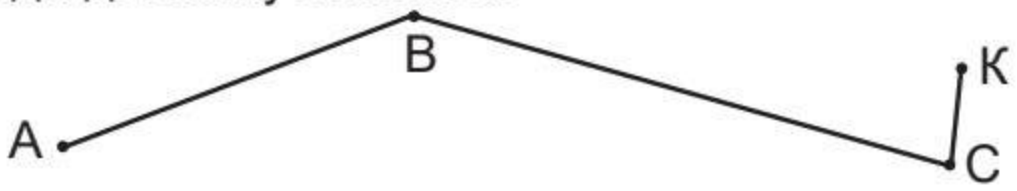

5*. Порівняй, не обчислюючи. Опиши свої міркування.

40 – 3 *i* 40	7 *i* 12 + 7	60 + 5 *i* 60 – 5
50 + 8 *i* 50	80 – 10 *i* 80	30 + 2 *i* 30 + 4

Коли мене [?] тричі збільшити на 2 одиниці, я [?] стаю десяткою. Яке я число?

*5 Заїка А. Математика : підруч. для 1-го кл.

1. Прочитай рівність 43 – 20 = 23. Як називають числа під час віднімання? Порівняй зменшуване з від'ємником, з різницею. Яке число в рівності найбільше?

2. На скільки більше кругів, ніж трикутників?

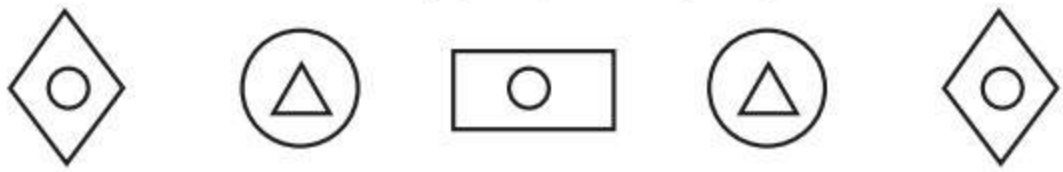

3.

16 + 3 + 1	82 + 3 + 4	56 – 4 + 4
16 – 3 – 3	82 – 1 – 1	71 + 5 – 6

4. Використовуючи малюнки, склади не менше трьох задач.

На скільки сума чисел 37 і 12 більша від першого доданка? Від другого доданка?

1. Назви́ вартість монет. Порівняй вартість будь-якої пари монет.

1 грн = 100 коп.

2. Добери цифри, щоб утворилися правильні числові нерівності. Запиши кілька випадків.

4□ > 4□ 4□ < 4□ □4 > □4

3. Де більше паперових грошей? На скільки гривень?

4. Заготуйте фішки-купюри і фішки-монети. Визначте ціну предметів на своїй парті.

Пограйте в гру «Магазин». Поміняйтеся ролями.

5. За допомогою числового променя порівняй будь-які із позначених чисел. Запиши числові нерівності.

□ > □ □ < □

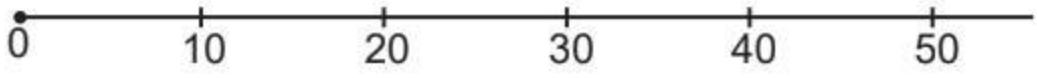

Ми — три числа, і всі однакові. Знайди ці числа.

? + ? + ? = 60

ТВОРЧА РОБОТА НАД ЗАДАЧЕЮ

1. Запиши склад чисел з десятків та одиниць.

13 = 10 + 3

26 = 20 + □

44 = □ + □

58 = □ + □

75 = □ + □

96 = □ + □

2.

53 + 45	57 – 45	62 + 17	67 – 12
37 + 32	37 – 32	25 + 34	99 – 77

3. У кіоск привезли 30 кг картоплі й 10 кг моркви.

1) Сформулюй запитання так, щоб задача розв'язувалася відніманням.
2) Зміни запитання так, щоб задача розв'язувалася додаванням.
3) Заміни числа в умові, а запитання залиши без змін.

Як будуть розв'язуватися ці задачі?

4. Виміряй довжину відрізка *OC*. Запиши результат вимірювання в дециметрах і сантиметрах.

Побудуй відрізок *AB* на 1 см коротший, ніж *OC*.

O ——————————— *C*

На одну шальку терезів поставили гирю 1 кг, а на іншу поклали підручник з математики. Яка шалька переважить? Чому?

Переконайся, зваживши свій підручник.

ПОВТОРЕННЯ
НУМЕРАЦІЯ ЧИСЕЛ

1. Порівняй числа на основі їх складу: 7 — це 4 *і* 3.

7 *і* 3 8 *і* 9 5 *і* 6 10 *і* 5

2. Запиши за зразком.

1 дес. 7 од. = 10 + 7 1 дес. 7 од. = 17

1 дес. 5 од; 3 дес. 7 од.; 6 дес. 1 од.; 10 дес.

3. 10 кг + 5 кг = ☐ кг 90 коп. – 20 коп. = ☐ коп.

27 л + 2 л = ☐ л 64 см – 14 см = ☐ см

4. Порівняй: 0 *і* 1; 1 *і* 10; 10 *і* 15; 15 *і* 20; 10 *і* 30; 23 *і* 30.

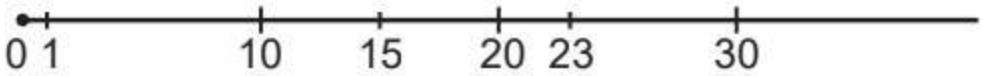

Чи погоджуєшся ти з висновком Мудрика?
Дай відповідь на його запитання.

З двох чисел те, що розміщується на числовому промені ліворуч, завжди менше.

А те, що праворуч?

Діти записали рівності на віднімання по-різному. Чим відрізняються два записи?

$36 - 24 = 12$ $\begin{array}{r} 36 \\ -\,24 \\ \hline 12 \end{array}$

Обчисли й ти так вирази: 98 – 35, 41 + 37.

СЮЖЕТНІ ЗАДАЧІ

1. Скільки десятків мають числа:
10, 16, 20, 23, 30, 37, 40, 45, 50, 58,
60, 64, 70, 71, 80, 82, 90, 96, 100?

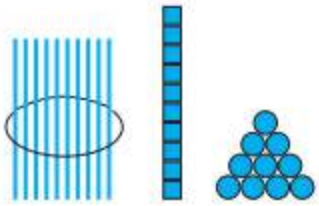

2. Який відрізок довший? На скільки сантиметрів?

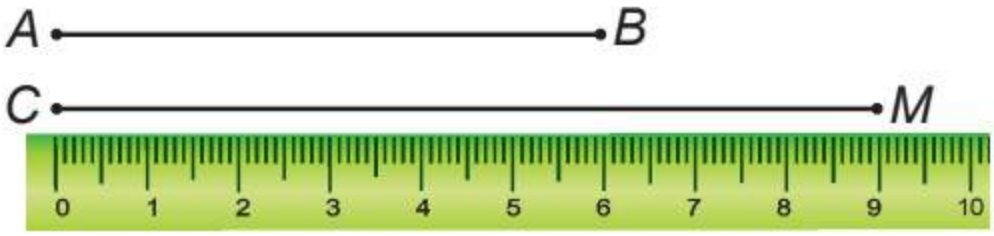

3. Склади умови задач, до яких будуть такі запитання:

1) Скільки коштують зошит, олівець і ручка разом?
2) На скільки книжка дорожча від ручки?
3) На скільки олівець дешевший від зошита?

Розв'яжи ці задачі. Сформулюй відповіді.

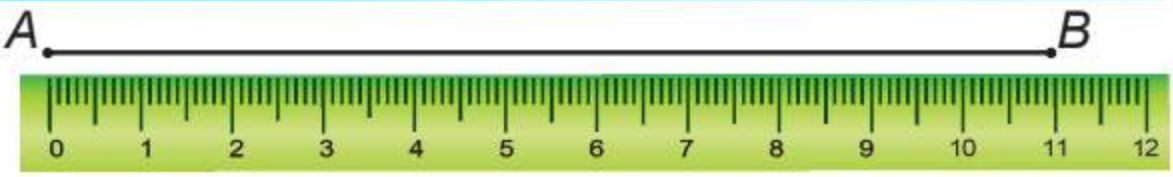

$AB =$ ☐ см $\qquad AB =$ ☐ дм ☐ см

17 см = ☐ дм ☐ см $\qquad$ 75 см = ☐ дм ☐ см

ПОРІВНЯННЯ ЧИСЕЛ

1. Запиши п'ять одноцифрових чисел і п'ять двоцифрових. Чим відрізняються їх записи? Порівняй числа, вибравши їх по одному з кожної групи.

2. Порівняй числа. Випиши найбільші числа пари.

7 *і* 17 19 *і* 18 13 *і* 31 93 *і* 83

3. Обчисли значення різниць.
Запиши результати в порядку зменшення.

55 – 5 65 – 5 35 – 5 85 – 5

4. За виразом 40 + 25 склади задачі про тістечка: першу — на знаходження суми, а другу — на збільшення числа на кілька одиниць.

Як урівноважити терези, переставивши лише одну гирю?

Зроби схему в зошиті.

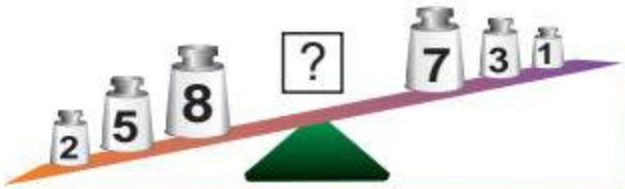

У деяких народів відстані визначають в одиницях «му». Це відстань, на яку чути мукання корови. Чи знаєш ти інші цікаві одиниці довжини? Придумай їх.

ОДНОЦИФРОВІ, ДВОЦИФРОВІ ЧИСЛА

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50
	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60
	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70
	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80
	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90
	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100

Працюй з таблицею.

1. Прочитай одноцифрові числа. Скільки їх?

2. Скільки двоцифрових чисел?

3. Прочитай розрядні числа.

1 дес. = 10 10 дес. = 100 1 сот. = 100

4. Назви́ числа, в яких число десятків і число одиниць однакове. Скільки їх?

5. Скільки десятків у числах восьмого десятка?

6. Назви́ найбільші одноцифрове і двоцифрове числа. Знайди їх різницю.

7.

6 + 4	17 м – 3 м	40 + 20 + 40
27 – 7	45 кг + 40 кг	60 – 20 + 0
83 – 3	24 дм + 5 дм	90 – 60 – 30

На скільки кожне число четвертого рядка більше за відповідне число першого рядка?

ДЕСЯТКОВИЙ СКЛАД

1. Назви́ 10 чисел, які менші від 50. Назви́ усі числа, розміщені на числовому промені між 25 *і* 35.

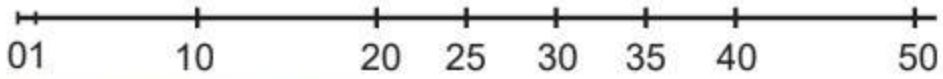

2. 58 = 5 дес. 8 од.
58 = 50 + 8
42 = ☐ дес. + ☐ од.
42 = ☐ + ☐

26 = ☐ дес. + ☐ од.
26 = ☐ + ☐
99 = ☐ дес. + ☐ од.
99 = ☐ + ☐

3. Порівняй. Зроби висновок.

1 *і* 10	48 *і* 2	29 *і* 9	4 *і* 44
7 *і* 35	53 *і* 5	3 *і* 63	90 *і* 6

4. Доведи будь-яким способом, що Мудрик міркує правильно.

1) *і*

Усі двоцифрові числа більші від одноцифрових

2) 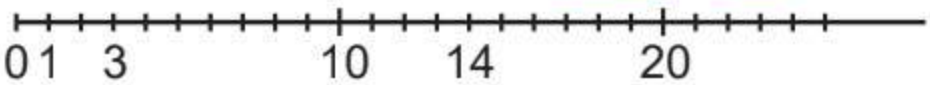

Кожна стрічка у віночку Яринки має довжину 50 см. Скільки метрів стрічки використали для віночка?

ПІДСУМКОВИЙ УРОК

Я вмію:

1. *Лічити*

   Полічу до 25 і запишу ці числа. Полічу десятками до 100 і запишу ці числа.

2. *Утворювати, називати і записувати числа в межах 100*

   Назву і запишу числа п'ятого десятка.

   Назву і запишу число, яке містить 4 десятки і 7 одиниць.

   Скажу і запишу, скільки десятків і одиниць у числі 75.

3. *Читати числа*

   Прочитаю: 5, 9, 10, 16, 28, 49, 70, 85, 93, 100.

4. *Записувати числа*

   Запишу число, що містить 2 десятки й 9 одиниць.

   Запишу всі одноцифрові числа.

5. *Порівнювати числа*

   Порівняю: 3 *і* 7, 9 *і* 28, 78 *і* 70, 40 *і* 40, 65 *і* 65.

6. *Знаходити і називати «сусідів» даного числа*

   Назву і запишу «сусідів» числа 50.

7. *Розкладати числа на доданки — розрядні числа*

   68 = □□ + □

8. *Відтворювати таблицю додавання й віднімання чисел*

9. *Виконувати дії додавання й віднімання*

3 + 5	22 + 5	43 – 30	95 + 0
7 – 4	43 + 30	30 – 1	86 – 0
43 – 3	43 + 3	0 + 57	100 – 100

10. *Знаходити невідомий доданок, зменшуване, від'ємник*

    □ + 4 = 5 12 + □ = 48 □ – 3 = 6 40 – □ = 30

11. *Розв'язувати задачі*

1) На скільки більше складів у слові «родина», ніж у слові «мама»?
2) У класі 10 дівчаток, а хлопчиків — на 4 більше. Скільки хлопчиків у класі?
3) У класі 14 дівчаток, а хлопчиків — на 4 менше. Скільки хлопчиків у класі?
4) У класі були вазони. Після того, як діти принесли ще 5 вазонів, їх стало 25. Скільки вазонів було в класі спочатку?

*5) У класі були вазони. Після того, як діти подарували 5 вазонів іншому класу, їх стало 20. Скільки вазонів було в класі спочатку?

*6) У класі було 25 вазонів. Після того, як діти подарували кілька вазонів іншому класу, їх залишилося 20. Скільки вазонів подарували діти?

12. *Розрізняти й називати геометричні фігури*

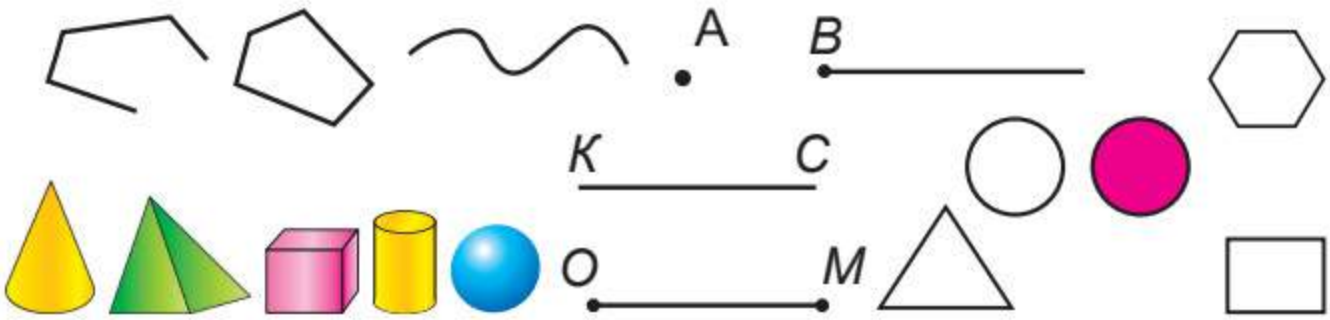

ДОВІДНИЧОК ДОДАТКОВИХ ТЕМ

1. Додавання й віднімання двоцифрових чисел частинами.

$$45 + 22 = 45 + 20 + 2 = 65 + 2 = 67$$
$$\quad\;\; 20\;\; 2$$

$$45 - 22 = 45 - 20 - 2 = 25 - 2 = 23$$
$$\quad\;\; 20\;\; 2$$

2. Заміна більших одиниць величин меншими і навпаки.

10 см = 1 дм 20 см = 2 дм 10 дм = 1 м 40 дм = 4 м

1 м = 10 дм 5 дм = 50 см 1 дм = 10 см 3 м = 30 дм

1 дм 7 см = 17 см 1 м 5 дм = 15 дм 2 м 3 дм = 23 дм

18 см = 1 дм 8 см 13 дм = 1 м 3 дм 25 дм = 2 м 5 дм

3. Використання співвідношень між одиницями при виконанні практичних завдань.

Для оздоблення сукні для ляльки використали 20 см кольорової стрічки. Скільки це дециметрів?

4. Правильні та неправильні висловлювання.

Правильні: Київ — столиця України. Одноцифрові числа менші від двоцифрових.

Неправильні: Усі першокласники та першокласниці вивчають логіку. 9 > 10.

5. Симетрія в геометричних фігурах.

а) Домалюй половинку.

б) Зігни круг навпіл. Чи збіглися його половинки?

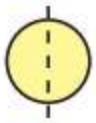

Це — осьова симетрія.

Які цифри симетричні?

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9

Які букви симетричні?

в) Якої форми пряжка на поясі в дівчинки? Це — дзеркальне відображення, або дзеркальна симетрія.

6. Це — коло. Його можна накреслити циркулем. *O* — центр кола; *OA*, *OM* — радіуси, *OA* = *OM*. Чому?

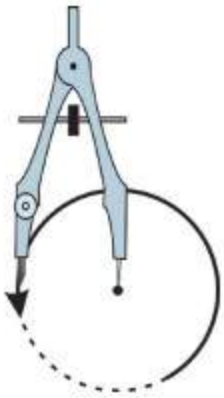

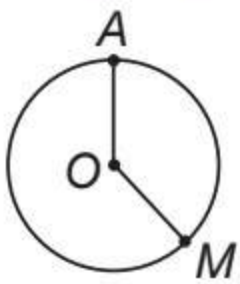

7. Моделювання змісту завдань за допомогою малюнків, відрізків, графів, таблиць.

1) У Світлани 15 марок, а в Костика — 10. На скільки більше марок у Світлани?

2) В одній вазі 5 квіток, в іншій — 3. Скільки всього квітів у двох вазах?

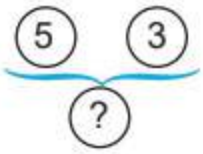

3) У кіоску було 30 тортів. До обіду продали 10. Скільки тортів залишилося?

Було	30
Продано	10
Залишилося	?

МАТЕМАТИЧНИЙ ДОВІДНИЧОК

Арифметична дія — дія над двома числами, в результаті якої, за певним правилом, дістаємо третє число. Це дії додавання, віднімання.

Від'ємник — число, яке віднімається від іншого числа.

Віднімання — арифметична дія, за допомогою якої знаходиться результат при забиранні, від'єднанні, відсуванні тощо.

Відрізок — частина прямої, обмежена двома точками.

Додавання — арифметична дія, за допомогою якої знаходять результат об'єднання, приєднання, доповнення, збільшення тощо.

Доданок — число, яке додається або до якого додається інше число.

Зменшуване — число, від якого віднімають інше число.

Ламана — геометрична фігура, що складається з відрізків, для яких кінець одного є початком іншого.

Обчислення — виконання дій над числами з метою знаходження результату.

Ознака — якість, яка виділяє предмет з-поміж інших.

Переставний закон додавання — від переставляння доданків місцями значення суми не змінюється.

Різниця — результат віднімання або вираз, що містить останню дію віднімання.

Розряд (матем.) — місце цифри при письмовому позначенні числа (одиниці, десятки).

Сума — результат додавання або вираз, що містить останню дію додавання.

Цифра — знак для позначення числа.

Число — запис (словами або цифрами), який позначає кількість предметів, об'єктів, дій тощо.

ОСОБЛИВОСТІ РОБОТИ З ПІДРУЧНИКОМ

Порядкові номери завдань (до вивчення чисел) позначено кольоровими кружечками, за якими проводиться лічба.

Для розрізнення вправ на обчислення використано піктограми рослин, тварин, предметів.

Унизу кожної сторінки подано вправи для творчої роботи, які виконують всі учні та учениці, але час на їх опанування для кожного учня може бути різним.

На сторінках підручника пропонуються вправи та завдання для навчальної та ігрової діяльності дітей.

Для розкриття суті додавання й віднімання двоцифрових чисел кількість десятків та одиниць зображено певними рисунками, а саме: десяток позначено 10 кружечками у рівносторонньому трикутнику (синім кольором). Візуально наявність десяти кружечків у ньому очевидна. Число одиниць позначено окремими кружечками, зазвичай, червоного кольору.

Завдання, подані таблицями, передбачають створення та заповнення таких самих таблиць у зошитах.

Відповідно до мети уроку, інтелектуальних можливостей і потреб дітей до вправ підручника можна добирати розширену систему завдань і запитань: «Що зображено?», «Скільки?», «Які предмети за розміром; за кольором; призначенням?», «Як розміщені?», «Порівняй за кількістю, за іншими властивостями», «Збільш (зменш) на кілька одиниць», «Де більше (менше)?», «На скільки більше (менше)?», «Зміни числа (збільш, зменш)», «Знайди значення утворених виразів» тощо.

Прописані в підручнику алгоритми виконання дій допускають їх розширення і спрощення.

Бажаємо успіхів!

ЗМІСТ

Ознаки та властивості предметів 3
Розміщення предметів 6
Геометричні фігури. Лічба 10
Натуральні числа 1 – 10. Число 0 16
Математичний вираз 27
Числові рівності й нерівності 32
Сюжетні задачі 35
Вимірювання величин 46
Відношення різницевого порівняння 52
Табличне додавання і віднімання в межах 10 57
Величини. Маса. Місткість 70
Додавання і віднімання чисел 84
Об'ємні фігури 93
Числа 11 – 100. Розрядні числа 96
Нумерація чисел у межах 20. Дії з числами 100
Нумерація чисел у межах 40. Дії з числами 110
Нумерація чисел у межах 60. Дії з числами 116
Час 121
Нумерація чисел у межах 100. Дії з числами 124
Операції з грошима 131
Повторення 133
Довідничок додаткових тем 140
Математичний словничок 142
Особливості роботи з підручником 143

Навчальне видання

Заїка Антоніна Михайлівна, **Тарнавська** Світлана Степанівна

МАТЕМАТИКА

Підручник для 1 класу закладів загальної середньої освіти

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України

У підручнику використано вірші Антоніни Заїки (с. 17, 24, 40, 48) та Лесі Вознюк (с. 16, 18, 21, 33, 38, 43, 49)

Редагування: *Людмила Грибчук*
Літературне редагування: *Любов Левчук*
Художнє оформлення: *Олена Сажко, Світлана Бедна, Юлія Деркач*
Дизайн обкладинки: *Юлія Деркач*

Формат 70x100/16. 11,7 ум. др. арк., 9,95 обл.-вид. арк. Тираж _____ Замовлення № _____.

Видавець, виготовлювач і розповсюджувач видавничої продукції
Редакція газети «Підручники і посібники».
46000, м. Тернопіль, вул. Поліська, 6а. Тел.: (0352) 43-15-15; 43-10-21.
Збут: pip.ternopil@ukr.net Редакція: editoria@i.ua
Інтернет-магазин: www.pp-books.com.ua Тел. 097-50-35-376; 096-94-80-927

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції
серія ДК № 5143 від 05.07.2016 р.

ТАБЛИЦЯ ДОДАВАННЯ І ВІДНІМАННЯ

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	2	3	4	5	6	7	8	9	
2	3	4	5	6	7	8	9		
3	4	5	6	7	8	9			
4	5	6	7	8	9				
5	6	7	8	9					
6	7	8	9						
7	8	9							
8	9								
9									

РІВНОСТІ

$4 + 3 = 7$ $\quad$ $8 - 2 = 6$

$7 - 3 = 4$ $\quad$ $6 + 2 = 8$

ПЕРЕСТАВНИЙ ЗАКОН ДОДАВАННЯ

$3 + 2 = 2 + 3$ $\quad$ $a + b = b + a$

ВИРАЗИ

$3 + 2$ — сума чисел 2 і 3

$5 - 1$ — різниця чисел 5 і 1

ЧИСЛОВІ НЕРІВНОСТІ

$5 = 7 - 2$ $\quad$ $6 + 3 < 10$

ВЕЛИЧИНИ

довжина	1см	1 дм	1 м
маса	1 кг		
час	1год	1 доба	1 тиждень
вартість	1 к.	1 грн	
місткість	1 л		

ГЕОМЕТРИЧНІ ФІГУРИ

круг

трикутник

чотирикутник

п’ятикутник

точка

пряма

крива

ламана

відрізок

промінь

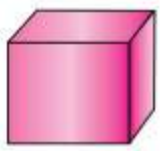
куб

куля

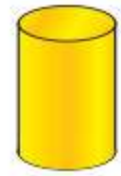
циліндр